

vrede

verschijnt tweemaandelijks | 44e jaargang | nr. 352 | november-december 2001
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29, 9000 Gent
T. 09 233 46 88 - F. 09 233 56 78 - e-mail: vrede@vrede.be
internet: www.vrede.be

Brussel 7 oktober 2001

INTERVIEW:

Stef Lievens: De kloof dichten

TERRORISMEBESTRIJDING:

Josef Saramago, Georges Spriet, Antoine Uytterhaeghe, Jakkie Schelfhout

CULTUUR VAN VREDE:

Een klaskrant van het 3e leerjaar

Inhoud	
EDITORIAAL	Vergelding of verovering? 3
UITKIJK	We zijn geschokt als we het op tv hebben gezien 4
INTERVIEW	De kloof dicht 5
TERRORISME	De meest criminele uitvinding 9 Afghanistan 11 De bestraffing van Afghanistan en iets meer 13
VERENIGDE STATEN	Een ander verhaal 17
VREDESBEWEGING	De vredesbeweging en 11 september 20
BELGISCH EU-VOORZITTERSCHAP	Ontwapenen om de ontwikkelen 22
FRANKRIJK	Chirac opnieuw in opspraak 23
EERLIJKHEIDSHALVE	De doodstraf: een dodelijk kansspel 25
DOSSIER	Botsende beschavingen 26
MONDIALISERING	Zij stellen de juiste vragen 33 Radicaal van de Tobintaks 35 Cultuur en mondialisering 36 Zwart geld zonder grenzen 37
CULTUUR VAN VREDE	Kinderen voor Afghanistan: opvoeden tot vrede en democratie 39 Klaskrant van de leerlingen derde leerjaar 40 Genitale verminking van vrouwen (VGV) 45
CULTUUR	Boekbespreking: Amerikaanse Think-Tanks 47 De hedendaagse relevantie 49 Websitebespreking 51
VERKIEZINGEN 52
VARIA	Agenda 53
PUBLICITEIT 54
VOOR DE VUIST	Open brief aan het Belgisch Voorzitterschap van de EU 55
TE ZOT OM LOS TE LOPEN 56

vrede

sedert 1957
tweemaandelijks tijdschrift
vrede vzw
studie- en informatiecentrum internationale
politiek, vredes- en ontwikkelingsproblematiek

REDACTIE-BEHEER-PUBLICITEIT

Galgenberg 29 9000 Gent
prk 000-0956015-80
tel 09 233 46 88
fax 09 233 56 78
e-mail: vrede@vrede.be
internet: www.vrede.be

LEESGELD:

140 BF/ 3,47 euro: los nummer
800 BF/ 19,83 euro: 6 nummers/jaar
900 BF/ 22,31 euro: instellingen met factuur
1000BF/ 24,79 euro: Nederland en E.U.
1200BF/ 29,75 euro: rest vd wereld
Nederland.
54 gulden op postbankgiro nr 5267830 van
Ad Woudenberg/VREDE
postbus 92311 1090 AH Amsterdam
steunabonnement: 1200 BF/ 29,75 euro
combinatie-abonnement met vredeschahiers:
1400 BF

ABONNEMENTDIENST: L. Verwest

wordt gedrukt op kringlooppapier
OFFSET DRUK: Nevelland, B.W. 9850 Nevele
LAYOUT-CONCEPT: Filip Coopman
FOTO OMSLAG: Soetkin Van Muyllem

HOOFDREDACTEUR: André De Smet

KERNREDACTIE:

Ludo De Brabander, André De Smet, Jan Olsen,
Georges Spriet, Marie-Jeanne Vanmol, Antoine
Uytterhaeghe

REDACTIELEDEN:

Lucien Bollaert, Tim Bracke, Paula Burghgraeve,
Merel De Smet, Claudine Huyghe, Mohamed
Kabbar, Yordi Lesaffer, Karin Lievens, Francine
Mestrum, Marleen Renders, Victor Stuyck, Peter
Schepens, Jennie Van Lerberghe, Paul Vanden
Bavière, Wouter De Vriendt

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Michel Vanderborcht Beukendreef 15
9401 Pollare-Ninove

...

De ondertekende artikels beantwoorden niet
noodzakelijkerswijze aan ons standpunt.
Overname van artikels is slechts toegelaten
mits bronvermelding en toezending van een
presentemplaar.

Werken mee aan dit nummer.

Georges Spriet, Willy Courteaux, Jan Olsen, Jose Saramago, Antonie Uytterhaeghe, Jakke Schelfhout, Liesbet Lissens, André De Smet, Ludo De Brabander, Els De Temmerman, Bob Paulus, Marie-Jeanne Vanmol, Merel De Smet, Roel De Coninck, Jozef Vandromme .

EDITORIAAL

I Georges Spriet I

VERGELDING OF VEROVERING?

De vredesbeweging over de wereld heen was unaniem in haar scherpe veroordeling van de terroristische aanslag in de VS. Maar ze was ook unaniem in de oproep: gerechtigheid geen wraak. De schuldige moet voor het gerecht worden gebracht.

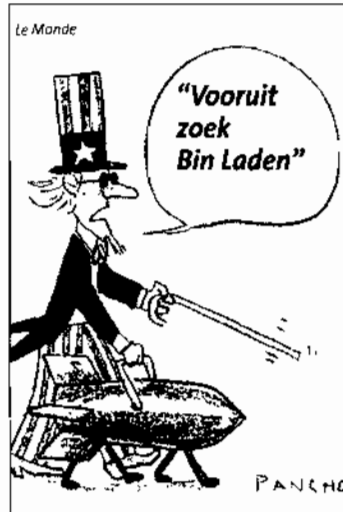
Meer dan drie weken bombardementen op Afghanistan is de huidige, voorlopige maat van vergelding waarmee de 'democratische vrije wereld' de terroristische aanslag van 11 september op het World Trade Center en het Pentagon beantwoordt. Termen als "blijvende vrijheid" (enduring freedom), "oneindige gerechtigheid" (infinite justice), "kruistocht" wijzen op een oorlog voor 'waarden', op een ethische verantwoording voor de wraak.

Let wel, deze aanslag wordt een oorlogsdaad genoemd, zodat politiek gezien de NAVO-bondgenoten opgeroepen konden worden om solidair de verdediging op te nemen. Totnogtoe viel terrorisme onder justitie, sedert 11 september is het een kwestie van defensie.

Men wil de vermeende dader, Bin Laden, "dood of levend", en men wil diegenen die hem onderdak geven niet sparen. Dat was vanaf het begin de doelstelling. Omdat men inderdaad tegenover een vijand staat die men met klassieke militaire middelen niet zo snel kan van antwoord dienen, had men zeker nood aan een zichtbaarder en beter te treffen vijand, de schurkenstaat. Maar eigenaardig genoeg stond Afghanistan tot voor 11 september niet op het lijstje van schurkenstaten dat circuleerde in het Witte Huis en het Pentagon. Nee, daar had men het voornamelijk over Noord-Korea, Iran en Irak, en Libië, en ook nog wel Cuba.

Menig commentaarschrijver sprak in de eerste weken na 11 september, met lof over de beredeneerde en terughoudende reactie van Washington. Het duurde inderdaad haast een maand vooraleer de militaire actie op gang kwam. Dat had natuurlijk ook van doen met de tijd die nodig is om de troepen en het arsenaal te ontplooiën in de bedoelde regio. Dat had zeker ook van doen met het zoeken van bondgenoten. En in die zoektocht tegelijkertijd strategische winst te boeken tegenover tegenstrevers als Rusland en China. (Zie artikel van Antoine Uytterhaeghe over Afghanistan in dit nummer.)

Intussen is er in de doelwitten van de vergeldingsacties een duidelijke verschuiving opgetreden. Het gaat erom het huidige bewind van Afghanistan omver te werpen. Het vinden van Bin Laden, wordt naar de achtergrond geschoven. Deze verschuiving heeft in mijn ogen niet veel met terrorismebestrijding te maken, maar alles

met geostrategie.

Het plaatje ziet er dan als volgt uit. Afghanistan en de Taliban stonden niet op de lijst van schurkenstaten omdat het eigenlijk om vrienden van Washington gaat. De Taliban werden door de Pakistaanse veiligheidsdiensten gestuurd om het land te veroveren op het ogenblik dat de voormalige vriend, Hekmatyar, niet in staat bleek het land te controleren o.m.wegens voortdurend geruzie en militaire confrontaties met de Tadzjiek onder leiding van (de intussen vermoorde) Massoed. Men wil met de Pattaanse bevolkingsgroep een dominante sturing realiseren zodat er een vlotte samenwerking zou kunnen tot stand komen tussen Afghanistan en Pakistan (dat ook een Pattaans bevolkingsdeel heeft). Die samenwerking moet dan leiden tot een efficiënte

ontsluiting van de bodemrijdommen van de Centraal-Aziatische burens, voornamelijk gas uit Turkmenistan. Er heeft trouwens gedurende enkele jaren een soort pre-akkoord hieromtrent bestaan tussen de Taliban en de Amerikaanse oliemaatschappij Unocal.

Het is toch merkwaardig vast te moeten stellen dat vandaag de Taliban tot de allerverwerpelijste leiders worden gerekend, terwijl men gisteren geen zier gaf om de slachtoffers van dat regime. De 'internationale gemeenschap' heeft namelijk geen pink verzet toen enige tijd geleden 400 Afghaanse 'bootvluchtelingen' Australië niet binnen mochten ...?

Van waar dan die plotse opstoot van menselijke en humanitaire verontwaardiging bij onze leiders?

Het lijkt me dat de kans te mooi was om interessante strategische winst te realiseren. Men hoopt er nu openlijk een bevriend regime te kunnen installeren dat, dank zij de directe Amerikaanse militaire steun, wel sterk genoeg zou moeten zijn om het land te controleren. Meteen verwerft men dan een sterke positie tegenover Rusland als concurrent om de Centraal-Aziatische rijkdommen te ontsluiten.

Deze inzet van de bombardementen is wel enigszins verschillend van het antiterrorisme discours, om het zachtjes uit te drukken.

Er is dus een rechtstreekse band tussen de economische globalisering (multinationals op zoek naar de Centraal-Aziatische bodemrijdommen) en het militaire optreden van het VS-leger. Laat ons dan ook samen met alle tegenstanders van de neoliberale globalisering ons actief tegen deze oorlog verzetten, voor globale rechtvaardigheid en globale vrede

WE ZIJN GESCHOKT ALS WE HET OP TV HEBBEN GEZIEN

| Willy Courteaux |

Er is wel niemand van ons die niet geschokt was door de beelden van de vernietigende aanslag op de torens van het World Trade Center. Over heel de wereld werden die beelden tientallen keren vertoond, en ook nu nog kan geen enkele commentaar bij de feiten op de televisie geleverd worden zonder dat deze beelden nog eens en nog eens en nog eens getoond worden. Dat het machtigste en zwaarst bewapende land in de geschiedenis van de mensheid zo'n slag te verwerken heeft, stemt tot nadenken. Tot nadenken?

Laten we dat even doen: nadenken. Bij deze aanslag kwamen tussen de vijfduizend en zesduizend mensen om het leven. Onschuldigen. Maar wát heeft ons eigenlijk het meest geschokt? De dood van enkele duizenden onschuldigen, of het feit dat wij het met eigen ogen op de televisiebeelden hebben gezien en gehoord? Zijn we cynisch als we dat aantal slachtoffers even relativeren?

Even een kleine opsomming. Bij de oorlog in Vietnam werden één miljoen Vietnamezen gedood, voor het overgrote deel "onschuldigen". Bij de terreuraanvallen van de door Amerika bewapende "contra's" in Nicaragua vielen ontelbare "onschuldige" slachtoffers. Het aantal onschuldige slachtoffers bij de Amerikaanse steun aan allerlei kwalijke dictaturen in Latijns Amerika is niet te schatten. Bij de Golfoorlog vielen 200.000 slachtoffers en tot vandaag sterven in Irak duizenden kinderen door het embargo. Vandaag rekent men uit dat het aantal kinderen beneden de vijf jaar dat de eerstkomende maanden zal sterven door het wegvallen van de hulp als gevolg van de oorlog, 100.000 bedraagt, bovenop de tienduizenden kinderen die in dat land jaarlijks omkomen door ondervoeding onder een terroristisch regime dat in het verleden door Amerika bewapend is.

Maar we hoeven de steen niet alleen naar Amerika te gooien. In Algerije zijn al om en bij 100.000 mensen vermoord sinds het conflict tussen de regering en het FIS. In... Mar laten we ermee stoppen. Het aantal landen waar de afgelopen jaren tienduizenden op gewelddadige wijze om het leven zijn gekomen in Afrika en

elders is niet meer te tellen. Het aantal Aids-lijdende in Afrika die ter dood veroordeeld zijn omdat de farmaceutische industrie het aanmaken en exporteren van medicamenten tegen aids niet winstgevend vindt, kan door geen optelling worden vastgesteld.

Wilt u zelf het lijstje aanvullen?

Is er dan geen verschil tussen al die voorbeelden en de aanslag op het World Trade Center? O jawel. Een heel groot verschil. Over al die slachtingen waarvan de slachtoffers in de miljoenen belopen, hebben wij geen beelden op ons televisiescherm gezien, zoals dat nu het geval was vrijwel op het moment zelf dat de aanslag gebeurde. We hebben het miljoen slachtoffers in Vietnam niet op ons scherm gezien. Geen enkel slachtoffer. De tienduizenden die al gestorven zijn in het geweld in Algerije is zelfs geen berichtje van

malen op het televisiescherm kunnen zien: Bin Laden. Het ontdekken van een Duivel is altijd een grote opluchting. Dan weten we tenminste tegen wie we moeten vechten. Een diabolisch personage dat uitgeroepen wordt tot de belichaming van het Kwaad in de wereld. Dat maakt alles simpel. Dan hoeven we geen analyses te maken, hoeven we ons niet af te vragen waar die haat en verbittering vandaan komt. Dan kunnen we alles oplossen met geweld en steeds meer geweld. En intussen beseffen we niet, dat de haat waarmee dat Kwaad met alle middelen belaagd moet worden het spiegelbeeld is van de pathologische haat waarmee de Duivel, Bin Laden, juicht over het succes van de aanslag in Manhattan en in Washington. (Beide partijen zijn overigens overtuigd, dat hun god aan hun kant staat.)

Dat een terroristische organisatie (al dan niet

Er is een heel groot verschil met deze aanslagen; over al die andere slachtingen met miljoenen slachtoffers, hebben we geen televisiebeelden gezien.

tien seconden waard. De recente bombardementen op Irak door Amerika en Groot-Brittannië werden, in het beste geval, terloops even vermeld in de dagelijks berichtgeving, zonder commentaar overigens. Het afschuwelijke regime van de Taliban kwam enkele maanden geleden plotseling in de belangstelling, toen die barbaren drie antieke reuzenbeelden van Boeddha stukschoten met granaten. Boeddha-beelden, waarover we overigens nooit voorheen van gehoord hadden, waren plotseling belangrijker dan mensen. Waarom? Omdat het stukschieten van de beelden gefilmd was en op onze televisieschermen te zien was.

Daar stopt het niet mee. Er is ook een Duivel die door de wereld rondwaart. Hij bestaat. Het is onloochenbaar, want we hebben hem ettelijke

geleid door Bin Laden) erin slaagt een terreurdaad van zo'n omvang te plegen, is uiteraard verontrustend. Maar het is even verontrustend Bush te horen verklaren dat "wie niet met ons is, tegen ons is", zonder te beseffen dat dit de stelregel is van een totalitair regime. Want hiermee verklaart hij, dat al wie kritiek heeft op de wijze waarop hij zich nu wil "wreken" (het is zijn eigen term: "revenge") zichzelf buiten de maatschappij plaatst. Wat in de praktijk betekent, dat de vijf grote nieuwszenders van Amerika zich bereid hebben verklaard hun informatie aan zelfcensuur te onderwerpen, en dat al journalisten ontslagen zijn omdat ze kritiek hadden op het beleid van Bush. Zoals een Chinees spreekwoord zegt: "Wie te lang tegen een draak vecht, wordt zelf een draak." ■

DE KLOOF DICHTEN

IN DE LAGE LANDEN, TUSSEN NOORD EN ZUID, TUSSEN ARM EN RIJK

Een gesprek met Stef Lievens, actief in welzijnswerk, basiseducatie, vredesbeweging

| Jan Olsen |

Het eerste deel van de ondertitel zou wel kunnen, indien..., het tweede zal hoe dan ook wel moeten.

Het is geen gemakkelijke opdracht een interview af te nemen van iemand uit de eigen omgeving.

Toch was het een aanlokkelijke uitdaging.

Wie het Vlaamse land afreist in het verenigingsleven hoort geregeld de niet onbekende naam van Stefaan Lievens uit Oostende, "Mijn grote stad", zoals een Franstalige schrijver ooit beweerde. Stefaan Lievens is socioloog in de geestelijke gezondheidszorg, christen met een bestendige benadrukking van het pluralisme. Hij is de motor van diverse verenigingen, ook bij het jeugdwerk waarin hij ooit is begonnen, Vlaams gezinde in tegenspraak met het gebrek aan historische kennis van sommigen, niet op de laatste plaats met een voorliefde voor "Vrede".

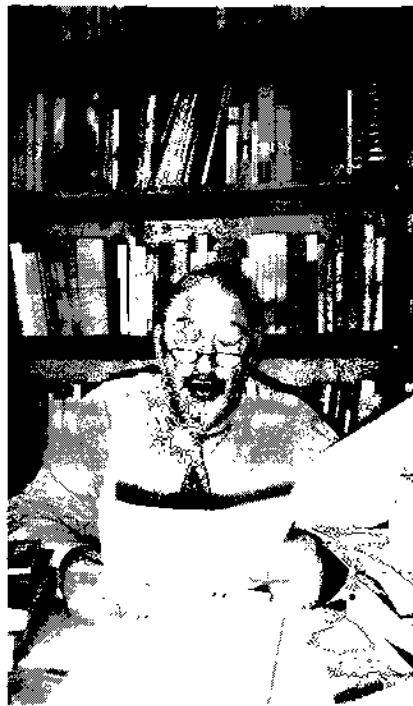
Het is een tot vervelens toe herhaalde bewering dat het verleden in ons leeft. Een van zijn voorvaders, familieleden speelde een belangrijke rol aan de haven. Daar worden de dingen cru maar eerlijk gezegd. Misschien houdt dit verband met een typisch kenmerk van onze gesprekspartner, met name zijn woordenschat? Een andere tak van de familie verrichte baanbrekend werk in de verspreiding van pers en boek in Noord-West-Vlaanderen. Vermoedelijk is daarvan wel iets overgegaan op Stefaan. (J.O.)

Een tijdje geleden hebben jullie met de basisgroepen « Ruimte »'s jaarlijkse weekend ingericht. Wat werd daar behandeld, tot wat werd er besloten?

Stef Lievens: Het eerste thema was van Walter Ceuppens, over de figuur van Frans Vittoria, een Spaans theoloog. Zijn grondgedachte is dat alle volkeren gelijke rechten hebben, dat er geen uitbuiting mag gebeuren. Eén van Ceuppens' voorstellen was dat « de privé » 1 procent zou bijdragen tot een fonds voor ontwikkelingssamenwerking, voor het vestigen van vrije vakbonden in het Zuiden. Hij was ook voorstander van de Tobintaks en dat van de RSZ een ander procent zou gaan naar eveneens ontwikkelingssamenwerking.

Wat bedoelt hij met vrije vakbonden, die zonder ideologie?

Stef Lievens: Neen, bedoeld was : in de ontwikkelingslanden de ruimte scheppen dat arbeiders en boeren zich naar eigen keuze en inzichten kunnen verenigen. Vervolgens hebben we dan ook zuster Andrea Meire gehad, die uit de praktijk sprak van haar werking met allochtone vrouwen en mannen. Dat basiswerk zal

afgeschafte worden, na vele jaren. Op deze bijeenkomst hebben we ook onze vriend Gust Snijkers herdacht.

Hoe gebeurde dat?

Stef Lievens: Een 7, 8 personen hebben een korte tekst gelezen. Daarna kwam Jef Van den Audenaerde met de thesissen dat het

evangelie revolutionair is. Ten slotte kwam op zondagmorgen Noël Dufromont, die het ontwikkelingswerk op de Filipijnen bezocht. Op die studiedagen worden nooit andere besluiten genomen dan die van voort te werken.

Waren buitenstaanders aanwezig?

Stef Lievens: De herdenking Gust Snijkers werd o.m. bijgewoond door André de Smet en Robert Missiaen.

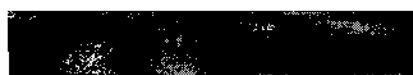
EEN «EMERITUS» AAN HET WERK

Onlangs werd u emeritus, voor sommigen de tijd om de tuin bij te werken.

Stef Lievens: Dat doe ik ook, in een bloeiende tuin van 500 m2. Daarnaast ben ik secretaris van 'Ruimte', afgevaardigd beheerder van de Sociaal-Psychiatrische Dienst, van de Oostendse Hobbi Klubs, van 'Regionale Pers', uitgeefster van *Tijdingen*.

Even afwijken. Dit gesprek wordt gevoerd met een achtergrond van klassiek gezang

Stef Lievens: Dat is nu Händel. Maar gewoonlijk luister ik naar mijn geliefde componist Bach, en bij uitstek hou ik van de Brandenburgse concerten.

DE AAN GANG ZIJNDE VERANDERINGEN

Stef, we kennen mekaar ongeveer een halve eeuw. U waart toen actief in de Chiro. Mijn vraag betreft niet de veranderingen in de Chiro, maar wel de veranderingen in de wereld, in de ons omringende landen.

Stef Lievens: Dat is een grote vraag, en die laat zich nog splitsen in twee delen: ten goede en ten kwade. In synthese komt het volgens mij neer op het volgende.

Ten goede : dat de mensen langer naar school gaan (blijkbaar ook de leerkrachten - nota J.O.), dat de mensen grotere kans op emancipatie hebben, dat de welvaart is gestegen en dat ze een groter bewustzijn hebben.

Bewust van wat ?

Stef Lievens: Van hun bestaan ; van hun eigen leven.

Ten kwade : dat de kloof tussen arm en rijk groter wordt, niet alleen tussen Zuid en Noord, maar ook hier, onderling. Vele mensen bij ons leven onder de armoedegrens, hoewel meer in Groot-Brittannië (20%) en in de Verenigde Staten (28%). We zijn ons meer bewust van het milieu en zo zien we dat het aangetast wordt, dat de globalisering de eigenheid van de plaatselijke gemeenschappen aantast, dat ze nog de armoede van de armen verhoogt.

Zijn we niet verbaasd over wat verwerpelijk logisch is : de logica van het kapitalisme ? Een hele tijd hebben we gedacht dat we een dam tegen het kapitalisme konden opwerpen. Dat blijkt niet waar te zijn. De veranderingen in de Verenigde Staten en ook in West-Europa brachten teweeg dat de mensen meer individualistisch werden.

DE RISICOSAMENLEVING

De risico's vallen uit de lucht en je kan er niets tegen doen. Eigenlijk heeft dat de solidariteit aangetast. De bedoeling van het kapitalisme is van heel de wereld één markt te maken. De snelheid waarmee het gebeurt heeft veel mensen verrast. Er is goddank verzet aan het groeien. Er is verzet opgestoken van Seattle tot Genua.

Straks zal er verzet zijn tegen de E.U. die een economische unie is. Men zegt dat er sociale maatregelen moeten genomen worden, maar is dat omwille van het gezichtsverlies ?

Het oorlogsgevaar was vóór 11 september niet meer actueel en dit had zijn weerslag op de vredesbeweging. In een eerste ogenblik wierp ze zich op de reactie tegen het racisme en sindsdien op de economische concentratie. Sommigen keren zich opnieuw naar Marx. Sommigen vragen zich af of deze nieuwe toeloop niet hen zijn die de begrafenistoet komen vervoegen ? Marx zou amen en dood zijn ?

Stef Lievens: Amen en dood ? Dat vraagt een heel genuanceerd antwoord. Ik denk dat de wetenschappelijke basis waarmee Marx zich heeft bezig gehouden weerlegd is. Ze was te mechanisch. De economische analyse bevat veel interessante elementen. Overal heb je fundamentalisten. De basisvisie dat het kapitaal uitbuit, blijft. Arend van Leeuwen, meesterlijk protestants theoloog en prof. in Nijmegen, heeft dat schitterend bewezen. De media spelen een vuile rol. Ze zijn ook ondernemingen die bezig zijn met fusies en het verkopen van bladen en publiciteit. Ze moeten zo sensationeel mogelijk zijn. Typisch bij ons is 'Het Laatste Nieuws'. In de krantenwereld is er geen tegenwicht en de mensen zijn gewoon aan vluchtige informatie. De mensen zijn benomen door radio en tv, de radio is soms beter dan de tv, de VRT radio dan. Maar ook dat is verzwakt. De concurrentie speelt een rol. Het nieuws van vandaag is morgen verouderd. Diepere analyse vind je in gespecialiseerde tijdschriften, waarvan sommige ook niet meer bestaan. Men wil seks en bladen die daarop gebaseerd zijn. Maar de visie van Noreena Hertz (*The Takeover*) is bijzonder belangrijk : leg het kapitalisme juridisch aan banden.

Een dagblad als 'Le Monde' ziet -ondanks karige illustratie- zijn oplage stijgen.

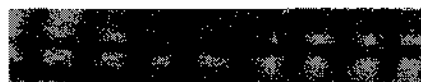
Stef Lievens: Het verkoopt hoofdzakelijk in Frankrijk. 'Het Laatste Nieuws' heeft een oplage van 280.000: in onze normen de grote massa. Wel dient gezegd dat de redactionele stukken van Vanderkeelen

DEAR OLD ENGLAND IN PLAATS VAN OUDE BELGEN

Laat ons zelf het oorlogsverhaal geven van het dartele jongentje dat bijna zes jaar was wanneer het met de ouders een onderkomen zocht in Engeland en twaalf wanneer het terug kwam en geen Nederlands kon schrijven ; amper lezen. Er was de massa die de bezetting onderging en er was de minderheid die ze ontging. Duizenden Oostendenaren voeren naar Groot-Brittannië voor de invaller hier aan onze kust ook aan zoiets dacht. Voor wie -afgezien van elk politiek kamp- de oorlog heeft meegemaakt, liet dit iets na, dat de anderen (overzee) enkel uit de boeken kenden en omgekeerd. Vader werd opgeroepen om dienst te doen bij het personeel van de R.A.F., moeder verdiende de kost door te gaan werken in de administratie van de Nederlandse regering in ballingschap. In het noordwesten van Londen had de Belgische regering een school opgericht, waar men overeenkomstig de taalrol in afzonderlijke klassen zat, alle leeftijden samen (5-12 jaar) ; hij had daar Waalse vriendjes en met elkaar praten deden ze dan in het Engels. De ouders Lievens hebben hun zoontje dan maar naar de Engelse kostschool gestuurd. Stefaan was dus 12 jaar wanneer hij terugkwam. Na drie jaar Engels internaat was de latere medewerker van 'Tijdingen' Nederlandsonkundig. Meer : zowel de aardrijkskunde als de vaderlandse geschiedenis die hij had geleerd, was die van Engeland en niet de onze.

Wanneer de familie terugkwam verstond men de tweespalt in Vlaanderen niet. Ze was duidelijk anti-Nazi, op zich niet anti-Duits. In het begin waren ze erover verwonderd dat sommigen de Vlaamse Beweging gebruikten om de Duitsers te verdedigen.

Er werd nog een andere vaststelling gedaan : ook zijn Frans was minder goed. Meteen begrijpt men gemakkelijker de angelsaksische oriëntatie van de geïnterviewde.

soms zeer goed zijn. Blijven 'De Standaard', 'De Tijd', met al die beursnoteringen erbij. Het persoverzicht in de radio is zeer goed. Eén van mijn zonen wees op kritische stukjes op de economische bladzijden van 'De Standaard'. Maar dat blad blijft een verraad van de progressieve beweging. De mensen zien een bondgenoot in 'De Morgen', een lichtgewicht, zeer ongelijk ?

Welk boek leest u nu ?

Stef Lievens: Van Toulmin, een filosoof. Zijn stelling is dat we niet de rationaliteit moeten volgen, met alleen cijfers, maar de redelijkheid. De rationaliteit -zegt hij- is een systeem, waarbij je bewijzen aanbrengt via cijfermatig onderzoek. Een gedicht kan de werkelijkheid weergeven maar is niet rationeel, in die zin dat het geen gesloten geheel vormt.

Wat zijn eigenlijk uw liefhebberijen ?

Stef Lievens: Ik ben aanhanger van 10 minuten tuinieren per dag. Mijn tuin is een beetje een verwilderd woud. Ik heb bloemen van 1 januari tot 31 december. Ik lees nog veel, een groot deel over geestelijke gezondheidszorg of psychiatrie. Ik schrijf in 'Psyche', het blad van de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg. Verleden jaar verscheen een vakboek van geestelijke gezondheid ; ik mocht het inleidend stuk schrijven (*toont het eerste stuk in een zware kanjer - J.O.*). Ik maak ook deel uit van het overkoepelend orgaan van de ambulante geestelijke gezondheidszorg, dat zijn plaatsen waar de mensen heen kunnen voor behandeling, en thuis blijven. Naast lezen, studeren, geestelijke gezondheidszorg, heb ik ook belangstelling voor economische problemen.

CHRISTEN EN VLAAMS

U bent eigenlijk een aandachtig

toeschouwer van de christelijke vakbond.

Stef Lievens: Ik ben een kritisch lid van de christelijke arbeidersbeweging. Ze is ontstaan als reactie op het socialisme. Maar het patronaat was toch niet tevreden dat de christelijke vakbonden ontstonden. De tradities zijn gegroeid. Ik

denk dat de christelijke vakbeweging zeer hoog staat, technisch gesproken, op z'n minst dat. Waarom fusioneren de drie vakbonden niet ? Omdat er afzonderlijke tradities zijn. Misschien ook omdat drie vakbonden apart meer mensen bereiken.

CURRICULUM VITAE

Geboren te Oostende, 28.08.1934.

Verblijf in Engeland (Londen) mei 1940-augustus 1946.

Middelbaar onderwijs : St.-Victor Turnhout

Univ Gent : Lic. Sociale Wetenschappen ; Lic. Criminologie ; Dipl. Perswetenschappen.

Univ Leuven : bijkomende studie Sociologie en VO Maatschappelijk Werk.

Univ Brussel : postgraduaat Lic.

Agogiek.

Diverse therapeutische opleidingen.

Huwelijk met Godelinda Van Hooreweder (+ 31.03.1992) 01.08.1964.

Kinderen : Ine, Arent, Ewout.

Oud-docent Sociale Hogeschool IPSOC)

Ondervoorzitter VVGG (12 jaar)

Voorzitter Redactieraad Psyche

Medestichter Ruimte, nu secretaris

Medestichter, nu afgevaardigd

beheerder Sociaal-Psychiatische Dienst

Medestichter, nu secretaris

afgevaardigd beheerder Oostendse

Hobbi Klubs (OHK) vzw

Medestichter, nu afgevaardigd

beheerder Vandaag en Morgen vzw

Medestichter, nu secretaris

afgevaardigd beheerder Cebero vzw

(Centrum voor Basiseducatie Regio Oostende)

Beheerraadslid Federatie Werkgevers

Sociaal-Cultureel Werk

Beheerraadslid Uzerbedevaartcomité

Medewerker Tijdingen

Supervisor in verschillende

welzijnsinstellingen

Lid van Vrede vzw

Lid van Greenpeace

Een ander aspect van u : bekend staan als 'vlaamsgezind', weliswaar een vaag begrip.

Wat betekent dat in uw leven ?

Stef Lievens: We hebben een grotere zelfstandigheid, de Vlaamse regering heeft een grotere begroting dan de federale. In feite zouden we moeten vergelijken met de Europese bevoegdheid en begroting.

Wat kan er nog veranderen ?

Stef Lievens: Welk Vlaanderen willen we eigenlijk ? Dat is niet zo vanzelfsprekend. Nederland is sociaal-economisch conservatiever dan wij. Ik zeg dat niet met vreugde. Ik denk dat we onze positie te danken hebben aan de Walen, die in vroeger jaren progressiever geweest zijn dan de Vlamingen. Tot mijn grote spijt is men in Nederland niet tegen de monarchie. Dit is een vorm van ongelijkheid. In de Franse revolutie werden adel en monarchie afgeschaft. Intussen op z'n sokken weer ingevoerd. Ik denk dat we in de geschiedenis meer aan de kant van Vondel zouden staan dan aan de kant van het huis van Oranje. Geen deel van de bevolking -als ik de Oostendenaar Lenskens lees- heeft meer kwaad gedaan dan adel en monarchie. Het Belgisch koningshuis krijgt elk jaar 483 miljoen fr. en heeft een vermogen van 91 miljard fr. Het Nederlands koningshuis is nog rijker, de koningin gaat paardrijden in de streek van Voeren, de kinderen rijden per fiets naar school. In het doorsnee geval beschouwt men Vlaanderen als een curiosum waarvan Willem Vermandere een goede tolk is. Hier en daar hebben we mensen die nadenken en de Nederlandse eenheid genegen zijn. Ideologisch moeten we Groot-Nederlander zijn. In principe zijn we één cultuurgemeenschap, die voor een stuk uit mekaar is gegroeid.

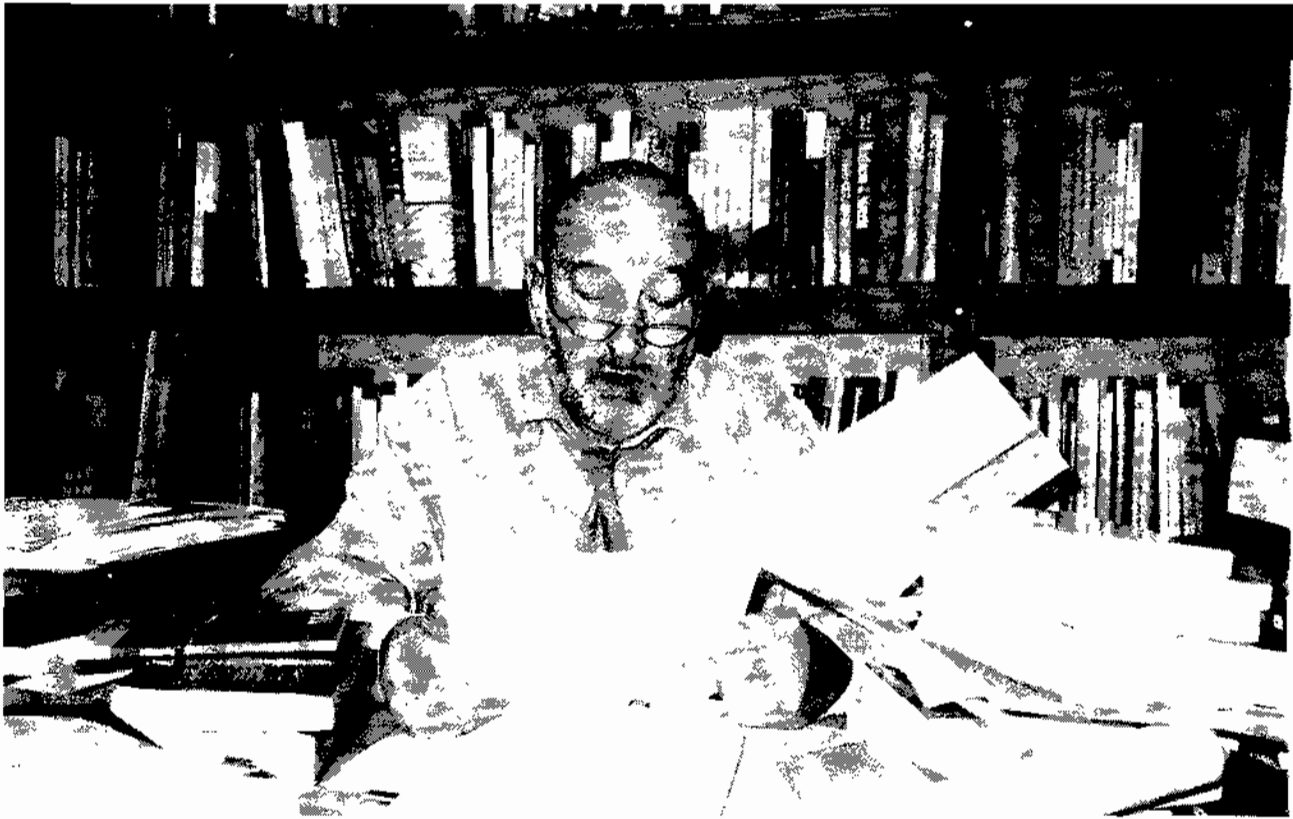
DENK GLOBAAL AGEER LOKAAL

Om naar één van uw

hoofdbekommernissen te komen : het

weekblad 'Tijdingen' : wat is totnogtoe de eindbalans ?

Stef Lievens: Dat we in Oostende duchtig gelezen worden en er niet moeten aan toesteken. Of we invloed hebben weet ik niet.

U wordt ook in Antwerpen gelezen.

Antwerpenaren die de Oostendse politiek volgen schijnt zeer plezierig te zijn. Tijdingen moet nagenoeg het enige weekblad zijn dat uitgebreid de Gemeenteraad verslaat?

Stef Lievens: O.a. We proberen wat meer kwaliteit te brengen in Vlaanderen. We behoren geloof ik tot de Oostendse verschijnselen. Van veel mensen krijgen we informatie. We worden meer en meer gelezen.

Door de gemeenteraadsleden ?

Stef Lievens: Niet alleen.

Een globalere vraag, Stef. Wat waren de bijzonderste gebeurtenissen in uw leven ?

Mijn geboorte, mijn huwelijk. We hebben het steeds moeilijker omdat we pluralistisch willen werken. Onder pluralisme verstaan we samenwerken tussen christenen en vrijzinnigen, die kritisch willen staan tegenover de samenleving.

21e EEUW

Hoe ziet u de toekomst, de grote krijtlijnen

van de 21 ste eeuw ?

Stef Lievens: Rechtvaardigheid op wereldschaal, een eind stellen aan de bewapening, aan de uitbuiting. Milieuzorg brengt meer tewerkstelling mee dan wanneer je het milieu kapotmaakt.

Wat de aanslag van 11 september 2001 betreft zou ik het volgende willen zeggen. Altijd en overal zijn aanslagen, terrorisme en oorlog met onschuldige slachtoffers, te veroordelen. Altijd en overal. Maar er zijn andere aspecten. Het is hier niet de plaats om al de aanslagen en moorden van de USA op te sommen. Ook niet om de lijst op te maken van de dictatoriale regimes die bondgenoot van de USA zijn en als dusdanig in stand gehouden worden. En t.a.v. de Palestijnen steunt de USA de moorden van de Staat Israël. Internationaal speelt de USA de rol van het in stand houden van de extreme armoede. Ze hebben geen respect voor de culturen van de 'vreemden'; in het bijzonder niet van de derde wereld en nog het minst voor de Islam.

Voeg daarbij dat zij steeds bondgenoten kiezen, opleiden en bewapenen om hun doelen te bereiken : Saddam Hoessein en

Irak tegen Iran. De Taliban en Bin Laden tegen de Russen...

Reeds vele tientallen jaren schept het USA-beleid een zeer ontplofbare situatie. Op 11 september werden ze getroffen in hun eer : drie van de vier aanslagen bereikten de speciale doelen. Plots werd ook de USA kwetsbaar op eigen bodem. De reactie : het aan de kaak stellen van een Satanische persoon (bewijzen ?) en het bombarderen van één van de armste landen ter wereld. Dit terwijl alle studies en zelfs het gezond verstand aantonen dat men de voedingsbodem voor fundamentalisme en terrorisme moet aanpakken : de armoede effectief bestrijden, de Palestijnse kwestie oplossen, eerbied hebben voor andere culturen, pogen de Islam te begrijpen... En wij ? Wij zijn de (gedwongen ?) toejuichende bondgenoten. De USA hielp Europa gedurende twee wereldoorlogen : zever ; ze hebben toen zoals steeds hun eigen belangen gediend. En nu is de USA de drijvende leidinggevende kracht bij de (louter) economische globalisering...

Dank voor dit gesprek !

DE MEEST CRIMINELE UITVINDING

| José Saramago |

José Saramago is schrijver, Nobelprijswinnaar en lid van de Portegees vredesbeweging.

Hij publiceerde in verschillende kranten onderstaand artikel naar aanleiding van de tragische gebeurten van 11 september jl. (red.)

Ergens in India. Een reeks artilleriewapens. Aan de mond van de loop van elk wapen is een man vastgebonden. Op de foto, op de eerste opname, tilt een Britse officier zijn zwaard in de lucht en maakt zich klaar om bevel tot vuren te geven. Er bestaat geen enkele foto van de effecten die de explosies teweegbrachten. Maar zelfs de meest bekrompen voorstelling doet een scène vrezen waarin de schietbaan bestrooid is met hoofden en rompen, bloedende resten, ingewanden en afgerukte ledematen. De mannen waren rebellen.

Ergens in Angola. Twee Portugese soldaten tillen een zwarte op bij de armen; misschien is hij niet dood. Een andere soldaat grijpt zijn sabel en bereidt zich voor op het scheiden van lichaam en hoofd. Dit is de eerste foto. Op de tweede – deze keer is er wel een tweede foto – heeft de onthoofding reeds plaatsgevonden. Het hoofd is op een stok gespietst, en de soldaten grinniken. De zwarte was een guerrillastrijder.

Ergens in Israël. Terwijl Israëliëse soldaten een Palestijn vasthouden, verbrijzelt een andere militair de beentjes van zijn rechterhand met een hamer. De Palestijn had stenen geworpen.

New York, een stad in de VS. Twee commerciële Noord-Amerikaanse vliegtuigen, omgeleid door terroristen in de naam van de islamitische fundamentalisten, stortten zich tegen de torens van het World Trade Center en vernietigden ze. Dezelfde methode volgend, veroorzaakt een derde vliegtuig enorme schade aan het Pentagongebouw, zetel van de oorlogszuchtige macht van de VS. De doden, begraven onder het puin, herleid tot brokken, vervluchtigd, laten

zich slechts in duizendtallen tellen. De foto's van India, Angola en Israël vervullen ons met afgrijzen. De slachtoffers worden ons onthuld op het ogenblik van de foltering zelf, van de pijnlijke doodstrijd, van de afgrijselijke dood. In het begin leek in New York alles onwerkelijk, een spectaculaire repetitie voor een ramp in een film, buitengewoon geslaagd dankzij het talent van de verantwoordelijke voor de speciale effecten, maar ontgaan van gereutel, bloedstralen, verpletterd vlees, verpulverde beenderen en andere

onherkenbaar hoofd, een arm, een been, een loshangende maag, een ingedeukte borstkas.

Maar zelfs dat is repetitief en monotoon, in zekere zin reeds gezien, doorheen de afbeeldingen van het miljoen doden in Rwanda, van het in napalm gebakken Vietnam, van terechtstellingen in met mensen volgestouwde stadions, van lynchpartijen en mishandelingen van Irakese soldaten, levend begraven onder tonnen zand, van atoombommen die Hiroshima en Nagasaki hebben gesloopt en verschroeid, van schoorstenen van

Wat hebben humane wezens allemaal uitgevonden om andere humane wezens te doen sterven?

De meest criminele en absurde notie daarbij is deze die sinds het begin der tijden beveelt te doden in naam van god.

gruwelijke details.

In werkelijkheid werd onze verbazing ingesloten door de gruwel, verscholen als een weerzinwekkend dier, wachtend om ons naar de keel te springen. De gruwel openbaarde zich pas toen sommigen zich in de leegte stortten, alsof ze zelf net tot hun eigen dood hadden besloten. Van toen af aan welde de gruwel op, elk moment, bij de verplaatsing van een steen, het barsten van een muur, een verwrongen aluminiumplaat, een

nazistische crematoriumovens die hun as spuwen, van vrachtwagens die lijken storten als was het vuilnis.

Men gaat altijd van iets dood. Maar men heeft alle notie verloren van wat humane wezens allemaal hebben uitgevonden om andere humane wezens te doen sterven. Een van hen, de meest criminele, de meest absurde, deze die zelfs met de meest ordinaire rede botst, dat is deze die sinds het begin der tijden en beschavingen beveelt te doden in de

naam van God.

Het is reeds gezegd dat religies, zonder enige uitzondering, nooit gediend hebben om de mensen dichter bij elkaar te brengen en met elkaar te verzoenen, integendeel. Ze zijn en blijven de oorzaak van onuitspreekbaar lijden, van bloedbaden, van monsterlijk fysiek en psychisch geweld, een van de meest sombere hoofdstukken van de miserabele geschiedenis der mensheid schrijvend. Vanuit een teken van respect voor het leven zou men de moed moeten hebben in alle omstandigheden deze evidente en gemakkelijk aantoonbare waarheid te verkondigen.

Nochtans blijken de meeste gelovigen, wat hun religie ook is, dat niet alleen te ontkennen, neen, ze verzetten zich zelfs, vertoornd en onverdraagzaam tegenover

gerechtvaardigd is, vooral het ergste, vooral het verschrikkelijkste en het wreedste. Gedurende eeuwen was de Inquisitie, zoals vandaag de Taliban, een terroristische organisatie die haar uiterste best doet teksten te bederven die het respect moesten verdienen van diegenen die zegden er in te geloven, een monsterlijk huwelijk tussen de religie en de staat, tegen de vrijheid van kennis en tegen het meest menselijke recht: het recht om "neen" te zeggen, het recht op ketterij, het recht op keuze, want dat is alles wat het woord ketterij betekent. En ondertussen is God onschuldig. Onschuldig zoals iets dat niet bestaat, dat nooit bestaan heeft en dat nooit zal bestaan. Onschuldig aan het geschapen hebben van een universum, om er mensen te plaatsen die in staat zijn de ergste

leven alsof hij hier inderdaad heer en meester is. Het is geen god, maar een "godsbeeld", dat verschijnt op de dollarbiljetten en zich uitstalt op opschriften die de goddelijke zegening van Amerika (dat van de VS, niet het andere) vragen. En het is door het "godsbeeld" dat de Islamitische God vlees geworden is. Tegen de muren van het World Trade Center heeft hij de vliegtuigen gesmeten van de rebellie tegen het misprijzen, en van de wraak tegen de vernederingen. Men zal zeggen dat een god de wind gezaaid heeft, en dat een andere de storm geogst heeft. Dat is mogelijk, dat is zelfs zeker. Maar het waren niet de arme onschuldige goden, het was het "godsbeeld", dat hetzelfde is bij alle mensen, waar ze ook leven, en onafhankelijk van elk geloof, datgene dat de gedachten vergiftigd heeft en de poort geopend heeft naar de meest gemene onverdraagzaamheid, datgene wat niet respecteert wat het beveelt te geloven, datgene dat eens van een beest de mens maakte, en nu van een mens weer een beest maakt.

Aan de gelovige lezer (wat zijn religie ook is) die er in geslaagd is de afkeer te overstijgen waartoe de woorden hem konden inspireren, vraag ik niet atheïst te worden zoals degene die ze neergeschreven heeft. Eenvoudig, ik bid hem te begrijpen, via de omweg van de gevoeligheid als het onmogelijk blijkt via de weg van de rede, dat als God er is, hij uniek is, en dat, in zijn verhouding tot hem, datgene wat het minst belangrijk is, de naam is, die we geleerd hebben hem te geven. En dat hij op zijn hoede moet zijn voor het "godsbeeld".

Het ontbreekt de menselijke geest niet aan vijanden, maar deze is een van de meest hardnekkige en meest bijtende, zoals het net duidelijk aangetoond werd en zoals, ongelukkigerwijs, het dreigt te blijven. ■

*José Saramago is schrijver.
Nobelprijs literatuur 1998
(vertaald door RDC)*

Het is geen god maar een godsbeeld dat de gedachten vergiftigd heeft en de poort geopend naar de meest gemene onverdraagzaamheid, dat niet respecteert wat het beveelt te geloven, dat wat ooit van een beest een mens maakte en nu van een mens weer een beest maakt.

diegenen voor wie God niet meer dan een naam is, niks dan een naam, die men op een dag uit doodsangst is gaan gebruiken en die de loop naar een nieuwe mensheid zou gaan verhinderen. In ruil heeft men ons paradijzen beloofd en bedreigd met hellen, allemaal even fout, schaamteloze beledigingen aan het adres van de intelligentie en van het gezond verstand, die wij met zo veel moeite hebben doen ontstaan.

Nietzsche heeft gezegd dat alles toegestaan was als God niet bestond, en ik antwoord dat juist door en in de naam van God alles toegelaten en

misdaden te begaan en ze terstond te rechtvaardigen door te zeggen dat het vieringen van zijn macht en zijn glorie zijn, terwijl de doden zich ophopen, die van de Twin Towers in New York, en alle anderen die in de naam van God zijn gedood door de wil en de daden van mensen. De lijken bedekken en herbedekken de met bloed besmeurde pagina's van onze geschiedenis.

De goden, geloof ik, bestaan slechts in de hersenen van de mens, gedijen goed of kwijnen weg, aan de binnenkant van het universum dat hen heeft uitgevonden. Maar het "godsbeeld" is aanwezig in het

AFGHANISTAN

| Antonie Uytterhaeghe |

OPPERVLAKTE:

Ca. 652.100km²

BEVOLKING:

Ca. 20.880.000 inwoners.

Pattanen 43% -Tadzjiekien 28% - Hazara's 8%(bevolkingsgroep van Mongoolse afkomst) -Oezbeken 9% - Turkmenen 3%. Verder zijn er nog kleinere bevolkingsgroepen, o.a. de Noeristani's, Kirgizen, Kazachen en de Perzische Baluchni's.

TAAL:

Het Pattaans of Pasjtoe is de officiële landstaal, Dari wordt gesproken door de Tadzjiekien, andere talen zijn Turks en Perzisch, verder zijn er nog een dozijn andere talen.

LANDSCHAP:

Afghanistan behoort geografisch tot het hoogland van Iran, waarvan het het noordoostelijke deel vormt. In het zuiden liggen de woestijn- en halfwoestijngebieden. In het noordoostelijk deel bevindt zich het gebergte van de Hindoe Koesj met de Kyberpas (grens met Pakistan).

RELIGIE:

Vrijwel de ganse bevolking belijdt de islam (98%), overwegend soennieten, de Hazara's en Iraniërs zijn sjiieten. De Noeristani's werden op het einde van de 19^e eeuw tot de islam bekeerd, verder is er nog een kleine groep joden, Hindoes en sikhs.

STAAT:

Opgedeeld in 31 provincies. Hoofdstad Kabul, 700.000 inwoners (1988). Andere grote steden zijn: Herat met 177.000 inwoners en Mozar-e-Sharif met 130.000 inwoners.

NATIONALE FEESTDAG:

27 mei (onafhankelijkheid 1919)

DEMOGRAFIE:

De bevolkingsgroei was in 1980 1,6% - aantal kinderen per vrouw was ca 6,9 levensduur ca. 45 jaar -babysterfte bij geboorte 168 op 1.000 (1996) Kindersterfte jonger dan 5 jaar: 257 per 1000 (1996) Calorieconsumptie 72% (1988-90)

EDUCATIE:

Gealfabetiseerde:

- mannen 47% (1995)
- vrouwen 15% (1995)

Schoolopleiding lager onderwijs:

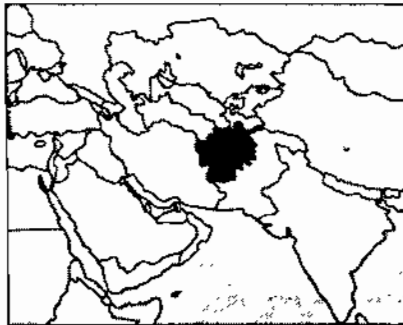
- Totaal 48% (1990-95)
- Jongens: 63% (1990-95)
- Meisjes: 32% (1990-95)

Middelbaar onderwijs:

- Jongens: 32% (1990-95)
- Meisjes: 11% (1990-95)

GRONDSTOFFEN:

Het land beschikt over aanzienlijke minerale reserves: o.a. ijzererts, lood, zink, zilver, asbest, mica, zwavel. Er is een beperkte hoeveelheid van aardolie, in het noorden is er een groot gasveld gevonden. Goud wordt gevonden bij Kandahar. In het noordoosten vindt men Lapis (lazuursteen) van een uitzonderlijke kwaliteit.

0 300 km

ALGEMEEN:

Afghanistan behoort tot de armste landen. Door de oorlogen is de levenssituatie nog verslechterd. De graanvelden zijn onbruikbaar door de landmijnen en niet ontplofte springtuigen en bommen. Het irrigatiesysteem is voor meer dan 40% vernietigd en het land wordt geteisterd door droogte. Een groot deel van de veestapel is hierdoor verloren gegaan.

Meer dan 50% van de bevolking is werkzaam in de landbouw, de landbouw was goed voor 50% van het BNP, ca 12% (8 miljoen ha) van de bodem is maar geschikt voor het aanbouwen van gewassen. De belangrijkste landbouwproducten zijn: graangewassen, fruit (hoofdzakelijk druiven), amandelen, vijgen, noten, tabak, katoen, suikerriet, papaver en een tropische verfstof. Afghanistan heeft maar een beperkte hoeveelheid aan weideland, de overbegrazing draagt bij tot de bodemerosie.

GESCHIEDENIS:

In het midden van het eerste millennium v.C. behoorde Afghanistan tot het Perzische Rijk van Koning Cyrus. Het rijk werd veroverd door Alexander de Grote (325). Bij het begin van onze jaartelling heerste de Kushandynastie er, in deze tijd verbreidde zich het boeddhisme. Reeds in de 7^e eeuw werd het grootste deel veroverd door de kaliefen van

Damascus. Ca. het jaar 1000 ontstond er een afzonderlijk islamitisch rijk onder Mahmoed, waarvan de Afghanen de kern vormden. Nog geen eeuw later drongen de Turken er binnen... Daarna, in de 13^e eeuw, kwam de tijd van de grote Mongoolse veroveringen, tot de tijd van Timoer bleven deze horden er heersen. In de 18^e eeuw werd het rijk veroverd door de Perzische koning Nadir Sjah, in 1737 veroverde hij geheel Afghanistan. In 1747 maakte hij zijn gebied tot een zelfstandig koninkrijk. Vanaf toen vormde Afghanistan een afzonderlijke eenheid. Het was vooral Groot-Brittannië dat voortdurend probeerde zijn invloed ook uit te breiden om de Khyberpas, de belangrijkste toegang naar het westen en

naar Centraal-Azië. Ook Rusland wierp begerige blikken op dit land. De eerste Britse expeditie drong in 1838 het land binnen. In 1878-1881 wilde Groot-Brittannië het land volledig onder zijn controle brengen, de was de tijd van de grote Afghaans-Britse oorlog. Kabul werd onder een soort protectoraat geplaatst (1879).

In 1907 wist Groot-Brittannië de Russen geheel te verdringen. In 1919 werd de emir vermoord en maakte zijn zoon Amanollah zich meester van de regering. Hij verklaarde de oorlog aan de Britten. In 1921 sloten de Afghanen met de Britten een vredesverdrag, waarbij Afghanistan als een onafhankelijke staat erkend werd.

In 1923 kreeg het land een grondwet en twee jaar later werd het omgevormd tot een koninkrijk. Het land kende in de jaren na de tweede wereldoorlog een woelige periode van interne conflicten en intriges. Het land volgde na 1945 een neutrale koers tussen de machtsblokken. De

volkspartij die de macht overnam. In 1979 moest Taraki het premierschap afstaan. De strijd tegen, diverse organisaties van moedjahediens, beheerste al spoedig grote delen van het platteland in hun strijd tegen de regering in Kabul. Op basis van een vriendschapsverdrag intervenueerde de Sovjet-Unie op 27 december 1979. De Pattaanse politicus Babrak Karmal nam het roer over, hij streefde tevergeefs naar toenadering tot het verzet, door de landhervormingen terug te draaien en de rol van de islam op te waarderen. Naar schatting vluchtten 4,5 tot 5 miljoen Afghanen voor het oorlogsgeweld naar Pakistan. De Amerikanen ondersteunden in samenwerking met Pakistan de moedjahedien met wapens en militaire instructeurs.

Op 4 mei 1986 moet Karmal onder Sovjetdruk het veld ruimen. De moedjahedien voerden de druk op Karmal op, Nadjiella werd afgezet door een militaire staatsraad. In Afghanistan werd

Babrak Karmal (1980-84) streefde tevergeefs naar toenadering tot het verzet door de landhervorming terug te draaien en de rol van de islam op te waarderen.

betrekkingen met de buurlanden was goed, behalve met Pakistan. Dat was een gevolg van de steun die Afghanistan gaf aan het onafhankelijkheidsstreven van de Pathanen in de Pakistaanse provincie Baluchistan en North West Frontier. Dat zou een nieuwe staat Pathonistan moeten worden, die met Afghanistan verenigd zou worden. Bij een staatsgreep op 17 juli 1973 werd koning Zahir Sjah afgezet en riep men de republiek uit, een grondwetswijziging gaf de president een grote macht. De belangrijkste verandering na de staatsgreep van Daoed was een verscherping van de spanningen met Pakistan over de Pathonistan kwestie. Op 27 april 1978 was er een bloedige staatsgreep door de democratische

de islamitische staat uitgeroepen. Bars werden gesloten, vrouwen opgeroepen de stuur te dragen en het islamitische strafrecht werd ingevoerd. De verzetsbeweging werd echter gekenmerkt door verdeeldheid en raakte onderling slaags.

De strijd tussen de verschillende moedjahedien-organisaties deed het land verder langs etnische lijnen uiteenvallen. Een monsterverbond tussen de verjaagde president Rabbani, de Oezbeekse' krijgshoofd Dostam en de Tadzjiekse aanvoerder Massoud kon niet verhinderen dat eind 1996 tweederde van het land in handen was van de Taliban.

DE BESTRAFFING VAN AFGHANISTAN EN IETS MEER

| Antoine Uytterhaeghe |

Het optreden van de VS - een militaire operatie gesteund door zoveel mogelijk landen - is geen doelgerichte aanpak van mogelijke schuldigen. Het gaat 'm om veel meer: de schurkenstaten, de VS-dominantie in het Westen, strategische winst tegen Rusland en China. Bekijken we even een ander van wat naderbij.

OORLOG TEGEN TERRORISME

Bij het inzetten van de militaire middelen tegen Afghanistan, kan men zich de vraag stellen of dit soort operaties met militaire middelen wel de juiste manier van handelen is om het terrorisme te bestrijden. Of is het eerder ook bedoeld voor binnenlands gebruik: om de burgers volop achter de regering Bush te krijgen? De positie van Bush was zeer zwak na de jongste presidentsverkiezingen. Het leed en de angst doet de bevolking naar 'krachtdadig optreden' vragen, zeker als de media volop oorlogstaal gebruiken. In dit opzicht zijn de dramatische gebeurtenissen van 11 september een gelegenheid om zijn imago als president op te poetsen. En een uitstekende gelegenheid ook om zijn buitenlands beleid met meer kracht door te drukken, om de NAVO steviger onder de controle van Washington te plaatsen.

We stellen vast dat de NAVO-lidstaten zich zonder aarzelen of morren achter de VS-president scharen. De militaire deelname wordt beslist zonder parlementair debat, niet dat het veel verschil zou maken, maar hoe speelt hier de democratische controle? Blanco cheques worden goedkoop en vlug uitgeschreven. Onze leiders volgen onvoorwaardelijk wat Washington beslist.

Laten we toch niet blind zijn. De "nieuwe oorlog tegen terrorisme" is vanuit VS perspectief niet alleen een middel om het terrorisme te bestrijden - in mijn ogen een uiterst ongeschikt middel -, maar heeft meer doelen in het vizier. Men is er zeker ook op uit om de zogenaamde schurkenstaten op een nog meer radicale wijze te brandmerken en te vernederen en te isoleren.

Dhr Wolfowitz, de tweede in bevel op het Amerikaanse defensiedepartement, maakt er geen geheim van dat het hier gaat om het liquideren van staten. Hij is ook de man die in interviews al een paar keer de naam van Irak liet vallen. Voor Condoleezza Rice, de veiligheidsadviseur van Bush, gaat het om de val van het Taliban regime.

Onder deze dekmantel worden de gebrandmerkte staten onder dezelfde mat geveegd als het "internationaal terrorisme". Dus kunnen ze wanneer het Washington goed uitkomt gelijktijdig vernietigd worden. Laten we een kat een kat noemen, wat nu gebeurt is het in de praktijk omzetten van het Amerikaanse plan "Afghanistan plus".

HEGEMONIE

Een andere doelstelling van het Amerikaanse antwoord op de terroristische aanslag heeft slechts indirect met terreurbestrijding te maken, maar des te meer met de globale hegemonie van het Westelijk kamp onder de leiding van de Verenigde Staten. Men vraagt de NAVO-lidstaten een politiek te steunen waarvan ze de werkelijke inhoud en draagwijdte niet kennen. De antiterreurcoalitie wordt de andere landen opgedrongen als de grootste burgerplicht, waarbij een nuchtere analyse van belangen en politiek vrij vlug bij het immorele wordt geklasseerd.

Zelf militaire avonturen, die men normaal als gevaarlijk en idioot bestempelt, worden geleidelijk als 'voorkomen van erger' aanvaardt. Het gaat de regering Bush erom om haar eenzijdige politiek te laten dragen door een zo breed mogelijke alliantie.

De VS oorlog tegen het terrorisme wint zo aan historische betekenis. Het heeft een dubbel karakter, iets tegen het terrorisme te ondernemen, wat wanneer het om niet militaire middelen gaat zinvol en legitiem is. Maar gelijktijdig willen de VS hun internationale aanwezigheid militair en politieel onderbouwen.

De kruistocht tegen de "schurkenstaten" en de verplichting tot solidariteit betonneert de leidersrol van de Verenigde Staten.

Met de militaire operatie tegen Afghanistan wil Washington haar bekwaamheid tot oorlogsvoering terugwinnen of ten toon spreiden, gecamoufleerd als bestrijding van terrorisme. Het gaat hier niet om een nieuwe fase, maar eerder om een hoogtepunt van een lange ontwikkeling in het Amerikaanse buitenlands beleid.

Deze mutatie, deze camouflage van oorlogsvoering in een internationale politieke actie, leidt tot de ontwikkeling van nieuw terrorisme als complementair proces, waarbij de landsgrenzen en de mensenrechten met de voeten worden getreden. Men stelt de vergelding niet voor als oorlog maar als een gerechtvaardigd optreden van het rijk van het goede, dat zich aandient als de rechtvaardige ridder die het kwaad moet bestrijden waar ook ter wereld. We worden aangezet om niet te veel aandacht te besteden aan de harde werkelijkheid van de militaire operatie. Het gaat hem immers toch om het goede doel.

WAT IS DE BEDOELING VAN VERENIGDE STATEN?

De VS roepen op tot uitroeiing van het terrorisme, de opdrachtgevers en

diegenen die de terroristen een
thuishaven bieden.

De Washington Post schreef in haar editie van 14 september het volgende: "In deze oorlog zijn er geen neutrale staten of geografische grenzen. Wij of zij, je bent ofwel voor ons of tegen ons, een andere keuze is er niet". Door deze benadering verdeelt men de wereld in bevriende landen en schurkenstaten. David Perlmutter schreef in de Philadelphia Inquirer: "Wanneer deze staten niet doen wat Washington dicteert, moeten zij rekening houden met de gevolgen: systematische vernietiging van iedere energiecentrale, olieraffinaderij, pijpleiding, iedere militaire basis en elk regeringsgebouw". Kortom de complete verwoesting van de infrastructuur.

De militair sterkste macht wil door het tonen van haar militaire middelen verdere strategische voordelen verwerven.

Ondertussen worden de landen zoals Saudi-Arabië, Verenigde Arabische Emiraten en Pakistan, die met de VS hebben samengewerkt om de Taliban in het zadel te helpen, hen hebben gefinancierd en dus ook Osama Bin Laden hebben geholpen om zijn terreurorganisatie uit te bouwen, niet gestraft met militaire sancties. Zij worden nu geroemd als belangrijke bondgenoten in de strijd tegen het terrorisme.

De VN wordt nu ook weer in een toeschouwersrol geplaatst, want anders kan men de VS vergelding moeilijk aanvaardbaar maken.

EURAZIË - DE DROMEN VAN DE VS WORDEN WERKELIJKHEID

Nu Washington en zijn vriendenclub denken dat ze Joegoslavië, de Balkan en de Baltische staten onder controle hebben, gaat hun aandacht verder oostwaarts. Dat houdt serieuze risico's in voor de vrede en de hele mensheid.

Eerst en vooral gaat het om de strategische verzwakking van Rusland. Washington is zeer duidelijk over deze situatie, de Russen moeten uit het gebied verdreven worden. Maar Rusland is een groot land met enorme onaanbeoordeelde bodemschatten en het is de enige nucleaire macht die zich kan meten met de VS. Wat

ZONDERLINGE BONDGENOTEN

Het Amerikaans investeringsfonds, Carlyle, onder de leiding van Frank Carlucci, gewezen staatssecretaris van Defensie heeft bekend gemaakt dat het alle financiële relaties verbreekt met de familie Laden. Dit bericht werd bekend gemaakt in de New York Times van 20 oktober j.l. anderhalve maand na 11 september. In Carlyle is eveneens de gewezen Amerikaanse staatssecretaris James Baker tewerkgesteld en ... gedeeltelijke opdrachten de ex-president, en vader van de huidige president Georges Bush. De nauwe financiële banden van Carlyle met de politieke wereld werden aan de kaak gesteld door een niet-gouvernementele organisatie die het een schandaal noemt dat de gewezen Amerikaanse president en vader van de huidige voor de familie Laden werkte ook al beweren deze geen enkel contact te onderhouden met de leider van de Al Quida. Een zonderling toeval, waaraan petroleum e.a. belangen niet vreemd zullen zijn. (ads)

vandaag een klusje lijkt, kan morgen tot problemen leiden met enorme proporties...

Als de Verenigde Staten erin slagen om de Russische invloedssfeer in deze regio terug te dringen, de vroegere Sovjet-republieken te vermorzelen, deze verzwakte Centraal-Aziatische staten onder de dominantie van de NAVO te brengen, zoals zij dat in Joegoslavië voor mekaar hebben gekregen, dan krijgt en heeft Washington de vrije hand, zeker op korte termijn.

Afghanistan is strategisch gesitueerd, het land grenst niet alleen aan Iran, Pakistan, China, maar ook aan de Centraal-Aziatische staten zoals Oezbekistan, Turkmenistan en Tadjikistan. Wanneer de Verenigde Staten erin slagen in deze landen hun militaire invloed te installeren, er militaire steunpunten van de NAVO te bouwen, dan wordt de aldus geschapen toestand voor Rusland een strop rond de nek. De omsingeling van Rusland krijgt

dan een geweldige uitbreiding. Als reactie op echte of denkbeeldige "talloze schendingen van de mensenrechten" in de regio, kan men dan een "humanitaire" interventie lanceren en de militaire aanwezigheid bestendigen, met als resultaat dat de brand zich uitbreidt.

Wanneer het Westen onder de leiding van Washington, Afghanistan onder controle zou hebben, er een militaire aanwezigheid zou kunnen vestigen, dan kan ze inderdaad vanuit Kaboel de aangrenzende gewezen Sovjet-republieken destabiliseren. Vervolgens zal "de internationale gemeenschap" willen tussen komen. Dit zal men ons dan verkopen onder de verpakking dat het hier om humanitaire operaties gaat, die tot doel hebben de slachtoffers van de humanitaire wanorde te bevrijden. Een kopie van wat Westerse landen in Kosovo gedaan hebben, het trainen en onderhouden van een terroristische beweging, om dan de regio militair te kunnen gaan controleren.

Zo hopen ze de omcirkeling van Rusland te voltooien en de Westerse dominantie in de regio te verzekeren.

STRATEGO

Voor China heeft dat ook grote gevolgen, nu er ook olie en gas gevonden worden is in Tibet. Bijgevolg kan men verwachten dat de "mensenrechten" in China hoog op de agenda zullen staan in de toekomst. Verder is het opvallend hoe China's historische vijand India volop in het Westers kamp wordt gezogen: economisch én politiek.

Iran zal ook onder toenemende druk komen, niet alleen omdat er olie en gas in de bodem zit, maar omdat het land zich meer en meer ontwikkeld als een belangrijke doorvoernet van oliepijplijnen uit de Kaukasus en het Centraal-Aziatische gebied. Daarmee treedt Teheran in concurrentie met Rusland, maar ook met de vriend van het Westen Turkije, en de tandem Afghanistan-Pakistan, de inzet van de huidige Afghanistan-campagne.

We mogen ervan uitgaan dat deze politiek een bestanddeel is van de verborgen agenda van de VS regeringen in de voorbije decennia en die nu verder

gevoerd wordt door Bush. Vergeten we niet dat deze regeringsploeg bij uitstek de belangen verdedigt van de petroleumindustrie, zoals we reeds verschillende malen in vroegere nummers van dit tijdschrift hebben gemeld.

Daarom heeft Washington besloten meer aandacht en energie te besteden om direct in het gebied te opereren, nu zich de gelegenheid daartoe aanbiedt.

GERECHTIGHEID

De terroristische aanslagen waren gruwelijk en hebben bij vele families leed, verdriet en woede teweeggebracht. De daders en opdrachtgevers moeten dan ook bestraft worden. Dat geldt voor alle terrorismes. Maar dan moeten we ook oog hebben voor de door de VS gepleegde daden, zoals de Vietnam oorlog, het bombarderen van Soedan, de uithongering van de Irakese bevolking, het bombarderen van Panama, hun optreden in Latijns Amerika, enz... Waren en zijn deze daden niet afschuwelijk? Hebben ze ook geen leed, verdriet en woede teweeggebracht?

De Verenigde Staten zoeken echter geen antwoord op het terrorisme in gerechtigheid en justitie, nee men speelt volop de lijn van "vergelding". Precies omdat op die manier onderliggende strategische belangen kunnen worden gediend, en tevens omdat zo ook de bewapeningsindustrie tevreden kan worden gesteld. De aanslagen van 11 september hebben ons de onzin van het rakettschild aangetoond. De aanslagen zullen echter worden gebruikt om de ontwikkeling van dit heilloze verdedigingssysteem versneld door te voeren.

Wanneer we de aanslagen onder dit opzicht bekijken, dan zijn ze onrechtstreeks een godsgeschenk voor de hardliners in de ploeg Bush, de NAVO en de wapenindustrie.

TEGEN DE LOGICA VAN HET KWAAD

Men moet vooral attent zijn op het feit dat de regering in de Verenigde Staten het lijden van haar burgers niet gaat misbruiken. Voor Bush is wraak een door god gezegende oorlog die opnieuw de

"pax-americana" moet herbevestigen.

Ik kan me niet van de indruk ontdoen, dat Bush en zijn regeringsploeg niet kunnen weerstaan aan een internationale willekeurige lynchjustitie in de plaats van een geordende juridische berechting in overeenstemming met het volkenrecht. Zo giet men olie op het vuur en kweekt men nieuw geweld en nieuw terrorisme.

De strijd tegen het terrorisme zoals ze ons voorgeschoteld wordt, is ondemocratisch. Dossiers blijven gesloten, het handelen van de geheime diensten en politie schuwen het daglicht, er is geen democratische controle. Ze moeten het zo doen, zeggen ze, anders komt volgens hen de goede afloop van hun ondernemen in gevaar. Men legt ons lot in handen van een kleine kring van ingewijde politici, die dan op hun beurt niets anders doen dan ons vertrouwen vragen. Zij kennen de "bewijzen", maar houden ze voor zich zelf...

In de strijd tegen de fanatieke geloofstrijders worden ook wij verzocht te geloven, dat ze het recht van het onrecht gescheiden hebben. We willen toch ons

oordeel niet op vertrouwen geven, maar op kennis van bewijzen.

Ik blijf erbij dat het eenvoudigste maar moeilijkste kompas in de strijd tegen het terrorisme een pacifistisch politiek kompas is. Een militair optreden kan het probleem niet oplossen wanneer men niets doet aan de oorzaken van het terrorisme. Er zijn oorzaken waarom mensen zo vertwijfeld zijn, dat zij moordende terroristen worden, of dergelijke daden op zijn minst goedkeuren, rechtvaardigen en ondersteunen.

DE OPGEKROPTE HAAT EN WOEDE

De oorlog tegen de Taliban regering met de hulp van Pakistan kan een uitgebreide brand in de regio veroorzaken. Deze geweldescalatie dreigt veel verder te reiken dan de Arabische islamitische wereld. De terreuraanslagen in New York en Washington werden door de meeste mensen in de Derde Wereld afgekeurd. Maar de vernietiging van de symbolen van rijkdom en macht (het handelscentrum

De pers bouwt ijverig aan een vijandbeeld...

The International Herald Tribune

WTC en het militaire hoofdkwartier) in onze geglobaliseerde wereld schonk hen een innerlijke voldoening.

De legende van de onkwetsbaarheid van de grote militaire supermogendheid, zoals aangetoond bij de dramatische gebeurtenissen van 11 september, is alvast naar de prullenmand verwezen worden. Veiligheid is niet militair te garanderen. Wanneer men het probleem echter niet bij de wortels aanpakt kan dit bij de grote massa van rechtelozen en onderdrukte wereldburgers in de toekomst tot een golf van navolging leiden.

Het gaat hier niet om zoals Huntington beweert (zie ook het dossier in dit nummer, red.), om een oorlog van beschavingen, maar deze tussen extreem rijken en armen. Het is Osama Bin Laden gelukt de opgekropte woede en frustratie van de Arabische wereld, door het optreden van Washington in het Midden-Oosten en de Golf, af te leiden naar zijn "project", en te bundelen in een soort "partizanenoorlog" tegen de wereldmacht VS. Vergeten we niet dat in de ogen van de Arabische islamitische volkeren de VS de doorslaggevende bondgenoot is van Israël, dat het Washington is die de irakese kinderen de hongerdood injaagt en het volk geen enkel perspectief geeft op beterschap en een betere toekomst.

Alle regeringen van de VS verstopten zich de voorbije decennia achter de legende van de conflictescalatie in het Midden-Oosten om hun basisstrategie voor deze regio en Centraal-Azië door te zetten. Sedert meer dan vijftig jaar vervolgen de VS in dit werelddeel een politiek van destabilisatie en conflictescalatie met beheerbare risico's: low intensity warfare.

Er is geen enkel voorbeeld dat de VS in deze regio een democratische ontwikkeling ondersteund heeft. Omgekeerd Washington heeft steeds de democratische en progressieve stromingen in het Midden-Oosten geboycot. De stroming rond Osama Bin Laden is in wezen een product van de Amerikaanse conflict- en escalatiepolitiek. De vijand van mijn vijand is mijn vriend, is jarenlang de basisregel geweest in de buitenlandse politiek van Washington.

Eind de jaren '70 kregen de Afghaanse clanleiders in hun strijd tegen een modernistisch bewind steun van Washington via Pakistan. Toen Kaboel de hulp van de Sovjetroepen inriep kreeg dat verzet ook meer religieuze kanten: de tijd van allerlei Bin Ladens was aangebroken.

Met deze aanslagen van 11 september zien we dat Washington's strategie als een boemerang heeft gewerkt. Dit is trouwens niet de eerste keer.

OOZAKEN WEGNEMEN

De politiek van de Verenigde Staten, die op economische en strategische belangen

van religieus fundamentalisme. Haar oorzaken zijn de sociale en economische omstandigheden en uitsluiting die de extremistische bereidheid tot geweld teweegbrengen. De religieuze verpakking wordt dan gebruikt om makkelijker mensen over te halen.

De Westerse regeringen en politieke partijen willen na de dramatische gebeurtenissen blijven zweren bij de neoliberale globalisering. Ze willen ons volgend gedragspatroon inprenten: afschuw voor het Arabisch moslim terrorisme maar hoerageroep voor de terreur van de globale en vrije markt

Het is Osama Bin Laden gelukt de opgekropte woede en frustratie van de Arabische wereld af te leiden naar zijn "project" en te bundelen in een soort "partizanenoorlog" tegen de wereldmacht V.S.

steunt, werd door het globaliserend terrorisme ingehaald. Als gevolg van de onrechtvaardige mondiale economische wereldorde wordt de kloof van zij die hebben en zij die niet hebben steeds maar groter. Meer dan 1 miljard wereldburgers in de ontwikkelingslanden leveren iedere dag de strijd om het dagelijks brood en hebben geen vooruitzicht op beterschap. Zij worden uitgesloten: economisch, sociaal, politiek. Deze steeds maar groter wordende instabiliteitsfactoren kunnen onmogelijk met militaire middelen ingedamd worden: veiligheid is geen kwestie van militairen.

De brutale ongelijkheid is een vruchtbare voedingsbodem voor allerlei opvattingen, waarbij mensen met een uitzichtloos bestaan naar een nieuw mondiaal terrorisme dreigen genodigd te worden in de toekomst. Het terrorisme is zeker niet in de eerste plaats het product

terroristen.

We blijven bij ons standpunt dat, om het terrorisme te bestrijden, men door politiek handelen er de voedingsbodem van moet weg nemen. De beste bescherming tegen het terrorisme is een rechtvaardige sociale en economische orde. Waarop wacht men om eindelijk werk te maken het internationaal strafhof in Rome te concretiseren?

12.10.01

Bron: Freitag - Target
Professor Noam chomsky
Professor Mahssen Massarat
Jochen Hippler
Torsten Wohler

EEN ANDER VERHAAL

| Jakke Schelfhout |

Bij de vredesbeweging in Europa, de Verenigde Staten en ook daar buiten, is er een absolute consensus over de totale en fundamentele veroordeling van de terroristische aanslagen van 11 september. De eis is overal: breng de schuldige voor de rechter. Dat is echter ook de houding tegenover alle vormen van terrorisme. Jakke Schelfhout brengt hier een kijk op een andere terreur. (red.)

President Bush heeft de oorlog verklaard niet alleen aan terreur en terroristen, maar ook aan "diegenen die hen voedden, degenen die hen onderdak boden en degenen die hen beschermen".

Voorwaar geen eenvoudige opdracht. Hij zal namelijk moeten beginnen bij zichzelf en, op enkele uitzonderingen na, bij al zijn voorgangers en zijn eigen terroristische staat. Bush, die duidelijk niet uitblinkt door kennis van zaken of enig historisch inzicht, beseft dus helemaal niet wat de mogelijke en waarschijnlijke achtergronden zijn van de gebeurtenissen van de voorbije week. Als rechttoe rechtaan simplistisch rechts conservatief Amerikaan dringt het niet tot hem door dat er misschien wel eens duidelijke elementen in de geschiedenis te vinden zijn, die nu plots tot uitbarsting zijn

over Latijns-Amerika werd ingesteld. Daarmee bepaalden de Yankes wat er in dat continent zou gebeuren en legden in alle landen op wie zou regeren, waar en hoe volgens hun instructies zaken moeten worden aangepakt, met duizenden slachtoffers als gevolg. Wie niet in de pas liep ging eraan, zo eenvoudig was het.

We citeren even de meest recente: de inval van de mariniers in 1952 in Guatemala om een progressief linkse, verkozen president in de pan te hakken; de door de Yankes georganiseerde val van Salvador Allende, eveneens verkozen president in Chili; de tegen de Sandinistische regering opgezette, bewapende en door Irangate betaalde contra-beweging in Nicaragua.

Toen in 1989 in Panama de toenmalige president Noriega, voormalig maar uit de

minuten stilte werden er gehouden?

De 40-jarige moordende blokkade, met de nodige terroristische aanslagen tegen Cuba lijkt wel een peulenschil. Wie kent er nu het CIA-document van Santa Fe waarin tot het kleinste detail staat beschreven wat je moet om de Cubaanse revolutie te saboteren en/of omver te werpen.

Intussen hebben de zaken zich niet beperkt tot het Amerikaanse continent.

Wat te denken over de twee totaal overbodige atoombommen (want Japan zat reeds op de knieën) op Hiroshima en Nagasaki aan het einde van de tweede wereldoorlog? Maar het tuig moest getest worden en als bewijs van macht getoond worden aan de Sovjetunie. Resultaat: honderdduizenden nutteloze doden. Terrorisme?

In Viëtnam werden zowat 2 miljoen doden gemaakt in een land dat voor zijn vrijheid streed. Het land werd voor méér dan de helft voor minstens 50 jaar vernield en onvruchtbaar gemaakt door napalm en het ontbladeringsgif agent orange. Humanitaire actie?

We kunnen nog uren verder gaan.

De uitroeiing van duizenden Palestijnen door de goede Westerse vriend koning Hoessein van Jordanië. De massamoord inde Palestijnse kampen van Sabra en Chatilla; in 1982 in Libanon, en de dagelijkse verdere uitmoording van de gesarde Palestijnen door de arrogante Israëlische staat, die onder hoge bescherming van de USA al jaren steevast alle UNO-resoluties terzake aan zijn laars lapt. In tegenstelling natuurlijk met Irak waar intussen reeds een half miljoen kinderen door de Anglo-Amerikaanse

Wil president Bush de terroristen aanpakken en diegenen die hen beschermen zal hij bij zichzelf en, op enkele uitzonderingen na, bij al zijn voorgangers moeten beginnen

gekomen. Het is nu alles Islam en fundamentalisten wat de klok slaat, best mogelijk en niet onwaarschijnlijk, maar laten we de zaken toch even op een rijtje zetten.

Het begon eigenlijk allemaal in 1823 toen de Monroe-doctrine "the big stick"

lijen gelopen CIA-agent die de drugsgelden voor zichzelf gebruikte, moest opgehaald worden, werden eerst twee volledige volkswijken plat gebombardeerd vooraleer Noriega werd ingepikt. Resultaat: 7000 onschuldige burgerslachtoffers, d.w.z. meer dan er nu gevallen zijn. Hoeveel

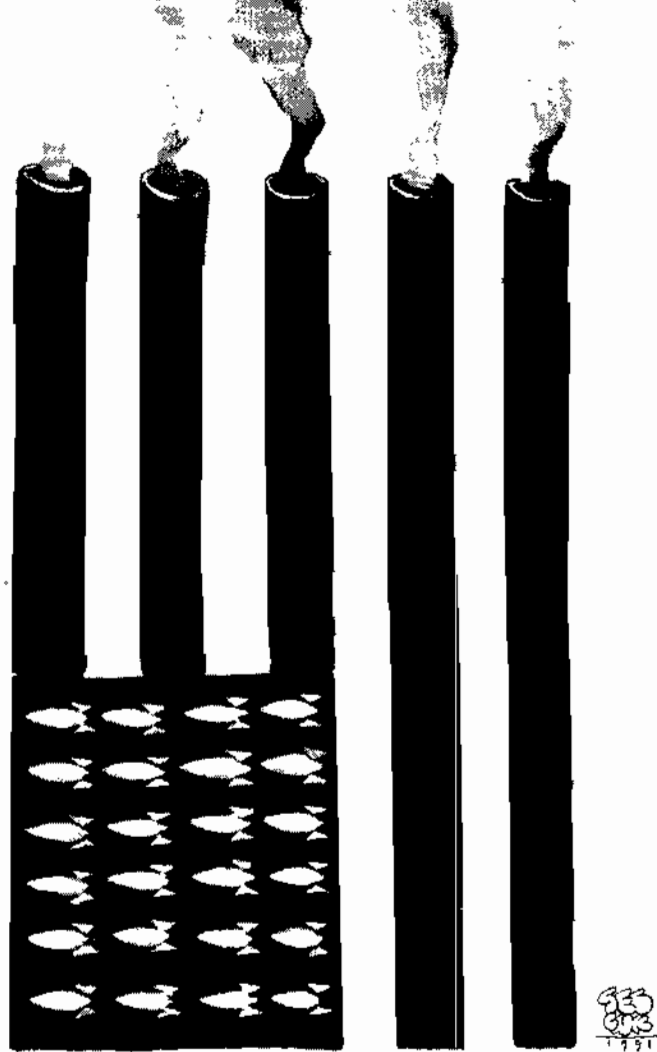
acties gecrepeerd zijn. Kan iemand mij eens het onderscheid aantonen tussen Saddam Hoessein en bijvoorbeeld de Israëlische oorlogsmisdadiger Sharon, de verantwoordelijke voor de slachting van Sabra en Chatila, om er maar één te noemen? Hebt u het ook gehoord dat dezelfde dag van de aanslagen op New York en Washington de Anglo-Amerikaanse luchtmacht bijbombardeerden op Zuid-Irak nog meerdere burgers gedood had? Dat kwam nochtans ook op het nieuws. Of moeten we het misschien nog hebben over de mensenrechtenschendende bombardementen op Joegoslavië, of de dito situatie bij onze goede NAVO-bondgenoot Turkije?

We zouden inderdaad nog uren verder kunnen gaan, maar we wilden enkel maar aantonen dat er in de wereld tientallen landen en volkeren zijn die het Amerikaanse arrogante imperialisme en dito mensenrechtenschendingen haten als de pest, en daartoe nog alle redenen hebben ook. En dan kom je ook tot, zij het onverantwoorde, uitspattingen. Er zijn in de wereld miljoenen mensen die, hoofdzakelijk door de USA gevoerde politiek, van geen hout pijlen meer weten te maken en tot alles in staat zijn; hoe ze nu dood zullen gaan kan hen geen barst meer schelen. Miseric, armoede leiden gemakkelijk tot godsdienstfanatisme, evenals God bless America; Gott mit Uns was dat ook.

Dat een reeks nationale verantwoordelijken als Verhofstadt en Michel en verderop Blair en Schroeder, om maar die te noemen, zich als slaafse sukkel achter een Amerikaans dictaat opstellen, is gewoonweg vernederend, maar ook typerend voor het Westerse denken. Het betekent ook dat nog vele soortgelijke gebeurtenissen ons te wachten staan.

Laat ons alvast maar beginnen met 1000 maal 3 minuten stilte te bewaren voor al de historische slachtoffers van het Westers imperialisme. We zullen dan nog ver onder de maat zitten.

Intussen lijkt ons de volkse uitspraak: van hetzelfde laken een broek nog niet zo'n slechte verwoording. ■

DE VS MILITAIRE OPERATIES IN HET BUITENLAND VANAF DE TWEEDE WERELDOORLOG

Koreaanse oorlog

27 juni 1950 tot 27 juli 1953

Suez crisis - Egypte

26 juli tot 15 november 1956

Operatie "bleu Bat" - Libanon

15 juli 1958 tot 20 oktober 1958

Straat van Taiwan - 23 august 1958 tot 01 juni 1963

Kongo - 14 juli tot 01 september 1962

Operatie "Talwind" - Laos 1970

Operatie "Ivory Coast/Kingoin" -

Noord-Vietnam 21 november 1970

Operatie "Endweep" - Noord-Vietnam

27 januari 1972 tot 27 juli 1973

Operatie "Linebacker I" - Noord-Vietnam

10 mei 1972 tot 23 oktober 1972

Operatie "Linebacker II" - Noord-Vietnam

18 december 1972 tot 29 december 1972

Operatie "Pocket Money" - Noord-Vietnam

9 mei 1972 tot 23 oktober 1972

Operatie "Freedom train" - Noord-Vietnam

6 april 1972 tot 10 mei 1972

Operatie "Arc Light" - Zuid-Azië

18 juni 1965 tot april 1970

Operatie "Rolling Thunder" -

Zuid-Vietnam

24 februari 1965 tot oktober 1968

Operatie "Ranch Hand" - Zuid-Vietnam

januari 1962 tot januari 1971

Cuba crisis - wereldwijd

24 oktober 1962 tot 01 juni 1963

Operatie "Powerpack" -

Dominicaanse republiek

28 april 1965 tot 21 september 1966

Zesdaagse oorlog - Midden-Oosten

13 mei 1967 tot 10 juni 1967

Operatie "Nickel Grass" - Midden-Oosten

6 oktober 1973 tot 17 november 1973

Operatie "Eagle Pull" - Cambodja

11 april 1975 tot 13 april 1975

Operatie "Frequent Wind" -

Evacuatie vanuit Zuid-Vietnam

26 april 1975 tot 30 april 1975

Operatie "Mayaguez" - Cambodja - 15 mei 1975

Operatie "Eagle Claw/Desert One" - Iran

25 april 1980

El Salvador - Nicaragua

1 januari 1981 tot 01 februari 1982

Operatie "golf Sidra" - Libië

18 augustus 1981

US-Multinational Force - Libanon
 25 augustus tot 11 december 1987
Operation "Urgent Fury" - Grenada
 23 oktober 1982 tot 21 november 1983
Operation "Attain Document" - Libië
 26 januari 1986 tot 29 maart 1986
Operation "El Dorado Canyon" - Libië
 12 april 1986 tot 17 april 1986
Operation "Blast furnace" - Boliviaë
 juli 1986 tot november 1986
Operation "Ernest Will" - Perzische Golf
 24 juli tot 02 augustus 1990
Operation "Praying Mantis" - Perzische Golf-
 17 april 1988 tot 19 april 1988
Operation "Just Cause" - Panama
 20 december 1989 tot 31 januari 1990
Operation Nimrod Daancer - Panama
 mei 1989 tot 20 december 1989
Operation "Promote Liberty" - Panama
 31 januari 1990
Operation "Ghost Zone" - Boliviaë
 maart 1990 tot 1993
Operation "Sharp edge" - Liberia
 mei 1990 tot januari 1991
Operation "Desert farewell" -
 Zuidwest Azië - 1 januari 1991 tot 1992
Operation "Desert Calm" - Zuidwest-Azië
 1 maart 1991 tot 1 januari 1992
Operatie "Desert Shield" - Golf
 2 augustus 1990 tot 17 januari 1991
Operatie "Desert Storm" - Irak
 van 17 januari 1991 tot 28 februari 1991
Operatie "Eastern Exit" - Somalië
 2 januari 1991 tot 11 januari 1991
Operation "Productiv Effort/Sea Angel" -
 Bangladesh - mei 1991 tot juni 1991
Operation "Fkery Vigil" - Filipijnen
 1 tot 30 september 1993
Operation "Victor Square" - Haïti
 1 tot 30 september 1991
Operation "Quick Lift" - Zaïre
 vn 24 september 1991 tot 7 oktober 1991
Operation "Silver Anvil" - Sierra Léone
 2 mei 1992 tot 5 mei 1992
Operation "Distant Runner" - Rwanda
 9 april 1994 tot 15 april 1994
Operation "Quiet Resolve & Support Hope" -
 Rwanda - 22 juli 1994 tpt 30 september 1994
Operation "Uphold/Restore democracy" - Haïti
 19 september 1994 tot 31 maart 1995
Operation "United Shield" - Somalië
 2 januari tot 25 maart 1995
Operation "Assured Response" - Liberia
 april 1996 tot augustus 1996

Operatie "Quick Response" - Centraal
 Afrikaanse Republiek
 mei 1996 tot augustus 1996
Operatie "Guardian Assistance" -
 Zaïre/Rwanda/Oeganda
 15 november tot 27 december 1996
Operatie "Pacific Haven/Quick transit" -
 Irak/Guam - 15 september tot 16 december 1996
Operation "Guardian Retrieval" - Congo
 maart tot juni 1997
Operation "Noble Obelisk" - mei tot juni 1997
Operation "Bevel edge" - Cambodja - juni 1997
Operation "Noble Response" - Kenia
 21 januari tot 25 maart 1998
Operatie "Shepherd Venture" - Guinea Bissau-
 10 juni tot 17 juni 1998
Operatie "Infinite Reach" - Soedan -
 Afghanistan - 20 tot 30 augustus 1998
Operatie "Golden Pheasant" - Honduras
 vanaf maart 1988
Operatie "Safe Border" - Peru - Ecuador
 vanaf 1995
Operatie "Laser strike" - Zuid Afrika
 vanaf 1 april 1996
Operatie "Steady State" - Zuid-Amerika
 1994 tot april 1996
Operatie "Support Justice" Zuid-Amerika
 1991 tot 1994
Operatie "Wipeout" - Hawaï - vanaf 1990
Operatie "Coronet Oak" - Centraal en Zuid-
 Amerika - oktober 1977 tot 17 februari 1999
Operation "Coronet Nighthawk" - Centraal en
 Zuid-Amerika - vanaf 1991
Operatie "Desert Falcon" - Saoedi-Arabië
 vanaf 31 maart 1991
Operatie "Northern Watch" - Koerdistan
 van 31 december 1996
Operatie "Provide Comfort" - Koerdistan
 5 april tot december 1991
Operatie "Orovide Comfort II" - Koerdistan
 24 juli tot 31 december 1996
Operatie "Vigilant Sentime" - Koeweit
 vanaf augustus 1995
Operatie "Vigilant Warrior" - Koeweit
 oktober tot november 1994
Operatie "Desert Focus" - Saoedi-Arabië
 vanaf juli 1996
Operatie "Phoenix Scorpion" - Irak
 vanaf november 1997
Operatie "Phoenix Scorpion II" - Irak
 vanaf februari 1998
Operatie "Phoenix Scorpion III" - Irak
 vanaf november 1998
Operatie "Phoenix Scorpion IV" - Irak

vanaf december 1998
Operatie "Desert Strike" - Irak
 3 september 1996: Cruise Missieleaanvallen en
 bombardementen
Operatie "Desert Fox" - Irak
 16 december tot 20 december 1998
Operatie "Provide Promise" - Bosnië
 3 juli tot 1992 tot 31 maart 1996
Operatie "decisive enchancement" - Adria
 1 december 1995 tpt 19 juni 1996
Operatie "Sharp Guard" - Adria
 15 juni 1993 tot december 1995
Operatie "Maritime Guard" - Adria
 22 november 1992 tot 15 juni 1993
Operatie "Maritime monitor" - Adria
 16 juli tot 22 november 1992
Operatie "Sky Monitor" - Bosnië- Herzegovina
 vanaf 16 oktober 1992
Operatie "Deliberate Force" -
 Bosnië-Herzegovina - vanaf 20 juni 1998
Operatie "Decisive Endeavor/Decisive Edge" -
 Bosnië-Herzegovina - jan. 1996 tot dec. 1996
Operatie "Deny flight" - Bosnië
 12 april 1993 tot 20 december 1995
Operatie "Able Sentry" - Servië/Macedonië
 vanaf 5 juli 1994
Operatie "Nomad Endeavor" - Tazsar/Hongarije
 maart 1996
Operatie "Nomad Vigil" - Albanië
 1 juli tot 5 november 1996
Operatie "Quick lift" - Kroatië - juli 1995
Operatie "Deliberate Force" - Servië
 29 augustus tot 21 september 1995
Operatie "Joint Forge" - Servië - 20 juni 1998
Operatie "Joint Guard" - Bosnië-Herzegovina
 20 juni 1998
Operatie Joint Endeavor" - Bosnië-Herzegovina
 december 1995 tot december 1996
Operatie "Determined Effort" - Bosnië
 juli 1995 december 1995
Operatie "Determined Falcon" - Kosovo -
 Albanië - 15 juni 1998 tot 16 juni 1998
Operatie "Eagle Eye" - Kosovo
 16 oktober 1998 tpt 24 maart 1999
Operatie "Sustain Hope/Allied Harbour" -
 Kosovo - vanaf 5 april 1999
Operatie "Shinning Hope" - Kosovo
 vanaf 5 april 1999
Operatie "Cobalt Flash" - Kosovo
 vanaf 23 maart 1999
Operatie "Determined Force" - Kosovo
 8 oktober tot 23 maart 1999

BRON: FAS - Washington
 Federation of American Scientists

DE VREDESBEWEGING EN 11 SEPTEMBER

| Georges Spriet |

De vredesbeweging organiseerde op 18 september een wake aan de WTC-torens in Brussel ter nagedachtenis van alle slachtoffers van terrorisme. Op 7 oktober werd een betoging gehouden met 5.000 manifestanten. Op 8 oktober stonden 500 mensen aan de US-ambassade. Op 19 oktober waren er 10.000 betogers.

De vredesbeweging op zoveel plaatsen van de wereld was zeer unaniem in haar reacties op de terroristische aanslag van 11 september in New York en Washington. Zo ook bij ons in België. Deze terreurdaden werden in de meeste scherpe bewoordingen veroordeeld: niets kan dergelijke waanzin verantwoorden. Maar de eensgezindheid strekte zich ook uit tot de reactie op terrorisme: gerechtigheid geen wraak.

Vijfduizend betogers trokken door de straten van Brussel voor een betoging – een vredeswandeling – om solidariteit uit te drukken met alle slachtoffers van terrorisme. Maar tegelijkertijd werd de dreigende vergeldingscampagne als volstrekt onaanvaardbaar en contraproductief van de hand gewezen. Het antwoord voor de vredesbeweging ligt in een versterking van het internationaal recht, niet in het zich toe-eigenen van het recht de zaak in eigen handen te nemen.

VREDESPLATFORM

Bijzonder interessant is het om vast te stellen dat in een weekje tijd honderdtwintig organisaties het platform ondertekenden, waaronder de twee grootste Vlaamse vakbonden, naast onder meer de derdewereld- en milieukoepel. Het is al van de jaren tachtig geleden dat dit nog was gebeurd. Bij de Golfoorlog (januari 1991) betoogden de vakbonden nog wel mee met de vredesbeweging, maar deden dat onder eigen ordewoorden. Bij de bombardementen op Joegoslavië tijdens de Kosovo-crisis waren ze de grote afwezige: het regime in Belgrado moest volgens hen toch militair

worden aangepakt. Vandaag willen de vakbonden de vredesbeweging weer versterken; in de korte voorbereidingstijd is er van hen niet de grote mobilisatiekracht uitgegaan, maar hun aansluiting heeft toch wel een sterke politieke betekenis.

Dat de vakbonden vandaag de vergeldingsacties vanwege de Verenigde Staten en Groot-Brittannië, daarin gesteund door de Europese Unie en tal van andere landen, toch verwerpen heeft misschien ook wel met een ander proces

te maken. Ik denk hier bijzonder aan de greep van de neoliberale globalisering op het dagelijks leven van de mensen. In vele dossiers onderstrepen de vakbonden hoe onrechtvaardig de huidige lokale en internationale economische relaties toch wel zijn. Ze zien heel wat tewerkstelling verloren gaan door de privatiseringen, de fusies en de rationalisering om in de concurrentiestrijd overeind te blijven. Ze zien hoe de Noord-Amerikaanse politieke leiders weigeren internationale afspraken concreet te maken om bepaalde mistoestanden op het vlak van milieu bijvoorbeeld aan te pakken. De flagrante manier waarop G.W.Bush Kyoto wil kelderen, z'n

botte verwerpen van voorstellen rond beperking van lichte wapens, rond betere controle op belastingsparadijzen, het opstappen op de anti-racisme conferentie van Durban, zijn even zoveel bewijzen van de arrogantie en de wil om met niemand rekening te houden.

UNIVERSALISTEN

En hoewel de nationale vakbondsleiding graag afstand wil houden tegenover de zogenaamde anti-globalisten (universalisten, volgens 11.11.11), groeit,

denk ik, het besef dat het om dezelfde strijd gaat: het kapitalisme moet worden aangepakt. Ze zien hoe het (militaire) unipolarisme van Washington niet tot een betere verstandhouding leidt op de wereld, niet tot een groeiende welvaart voor de gewone lagen van de bevolking. Ook onze vakbonden stellen zeer duidelijk dat de grondoorzaken van terrorisme moeten worden aangepakt.

Via de thema's van de vredesbeweging lijkt er dus toch misschien wel opnieuw een toenadering te komen tussen de beide groepen die we gemakshalve de oudere en de nieuwste sociale bewegingen kunnen noemen. Dit is dan een bijkomend element bij andere dossiers van gemeenschappelijke interesse, zoals bijvoorbeeld de eis voor meer controle op de speculatieve kapitaalsstromen, of voor sterke sociale afspraken op Europees niveau. Is dit alles een stap die de verdeling in het protestkamp tussen de "goede protesteers" en de groepen van het "straatprotest", kan afhouden? Want ligt de kracht van diegenen die de neoliberale globalisering afwijzen tot op

het straatgeweld van Göteborg en Genua kwam men daarenboven zeker niet tot toenadering. Hier speelt hopelijk het positief verloop van de betoging van 19 oktober in Gent, op de dag van de informele top van EU-staatsleiders, een positieve rol. Zoals menig betogers het stelde "als de politie niet provoceert

vandaag niet precies in de wervende verscheidenheid van de beweging?

GLOBALE RECHTVAARDIGHEID, GLOBALE VREDE

De afstand tussen vakbonden en universalisten heeft ook wel een politieke grondslag natuurlijk. De radicaliteit van sommigen of het fundamenteel antikapitalisme van bepaalde andere eisen ligt waarschijnlijk wel moeilijk op sommige syndicale hoofdkwartieren. Door de angst voor herhaling van

blijft geweld uit". Bovendien is er ook binnen de rangen van de vakbonden toch wel enige verscheidenheid vast te stellen. Mochten we beter met deze verscheidenheid om kunnen gaan, en de beweging gestalte kunnen blijven geven zonder dat één bepaalde structuur ze tracht voor zichzelf te kanaliseren, groeit misschien wel de kans dat er uit de politieke discussies onderling een duidelijker afgelijnd gemeenschappelijk "politiek alternatief" gestalte krijgt. Maar daarom is de eenheid in verscheidenheid van essentieel belang. Laat ons met z'n allen op 13 en 14 december, tijdens de Top van Laken, onze stem luid doen weerklinken een ander Europa voor een andere wereld.

Foto's Soetkin Van Muytlen

ONTWAPENEN OM DE ONTWIKKELEN

| Lesbet Lissens |

De Europese Vredesconferentie – 7-8 december – Brussel

Sinds de oorlog om Kosovo staat het Gemeenschappelijk Europees Veiligheids- en Defensiebeleid (GEVDB) helemaal bovenaan de agenda van de Europese Unie. Het veiligheidsbeleid krijgt vooral een militaire invulling. Er is ook een niet-militair veiligheidsbeleid, maar dat staat nog in zijn kinderschoenen. Naar echte niet-militaire geweldpreventie en crisisbeheersing is het vooraan hard zoeken.

Het is verontrustend dat men beslissingen neemt zonder de parlementen en de publieke opinie erbij te betrekken. Men lijkt zelfs bewust te kiezen voor een politiek van gesloten deuren. Dat is een gevaarlijke situatie. Het opzetten van een Europees veiligheidsbeleid is een zaak van alle Europese burgers en mag niet in het geheim verlopen.

De uitwerking van het Europees veiligheidsbeleid zit op een verkeerd spoor. Een platform van organisaties uit de Belgische vredesbeweging wil dat de discussie over veiligheid ook buiten de officiële conferentiemuren plaatsvindt. De vredesbeweging wil een ander geluid laten horen! Daarom vindt op 7 en 8 december een Europese vredesconferentie plaats, die kadert in het geheel van activiteiten, die door de organisaties van het NGO-Forum werden opgezet naar aanleiding van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie.

Vrede vzw neemt de coördinatie op zich. De conferentie staat voor iedereen open. Wel wordt verwacht dat u zich op voorhand inschrijft, liefst vóór 23 NOVEMBER. Dat kan via een inschrijvingsformulier, dat telefonisch (09/233.46 88) of via e-mail (europ@vrede.be) te verkrijgen is bij Vrede

vzw. Wij vragen van u ook een bijdrage in de kosten: 450 fr. voor deelname aan de conferentie (incl. conferentiemap, koffie en drank, simultaanvertaling en verslagen), en 750 fr. als u daarnaast ook een lunch wenst te gebruiken.

Meer informatie is ook te vinden op <http://eu.ngoforum.be>

PROGRAMMA

7 december (9u-17u30)

- schets van het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid
- schets van het Gemeenschappelijk Europees Veiligheids- en Defensiebeleid
- kritische evaluatie, met aandacht voor het militaire, civiele en genderspect
- werkwinkels rond volgende thema's:

- het militair veiligheidsbeleid
- een ander veiligheidsbeleid
- bewapening en ontwapening
- conflictpreventie in praktijk

8 december (vanaf 9u)

- verslaggeving uit de werkwinkels
 - resoluties en voorstellen voor een ander veiligheidsbeleid
 - strategie van de vredesbeweging
- Deelname aan het NGO-Forum:
- debat tussen de verschillende bewegingen die deel uitmaken van de Noord-Zuidcoalitie
 - interpellatie van een aantal politici
 - speeches – videobeelden van de acties van de voorbije maanden
 - concert

STUDIEDAG: "BUITENLANDSE PRODUCTIE VAN WAPENS MET BELGISCHE LICENTIES"

6 DECEMBER - ANTWERPEN

Op 6 december 2001 organiseren het Vlaams Netwerk Lichte Wapens en de Universiteit Antwerpen een studiedag over de 'Buitenlandse productie van wapens met Belgische licenties'.

De internationale samenwerkingsvormen van defensiebedrijven op het vlak van technologieoverdracht, de vormen van economische compensatie en de relevante wetgeving worden belicht.

De studiedag zal plaatshebben in het Bernarduscentrum te Antwerpen van 9.00 tot ongeveer 17.00. Inschrijving of verdere informatie, zie eu.ngoforum.be of contacteer: Ann De Jonghe, Universiteit Antwerpen, IOB, Middelheimlaan 1, 2020 Antwerpen, 00 32 5(0)3/ 218.04 24, ann.dejonghe@ua.ac.be.

CHIRAC OPNIEUW IN OPSpraak

| André De Smet |

Achter het woord democratie dat steeds meer door staatsleiders misbruikt wordt,, blijken ze meestal hun eigen duistere praktijken weg te steken. Dit mag zeker gezegd worden van de Franse president Jacques Chirac die reeds herhaaldelijk in opspraak kwam.

Eerst ging het om steekpenningen van ondernemers bij de bouw van scholen en sociale woningen voor zijn partij, de RPR, waarvan hij voorzitter was. Hierop volgde het schandaal bij de verkiezingen. Leden van zijn partij, die nochtans buiten Parijs woonden, werden er op de kieslijsten van het 5de Arrondissement ingeschreven. Precies het kiesdistrict waar hij kandidaat was...

Recent kwam ook aan het licht dat hij, soms met familie en vrienden, persoonlijke reises ondernam naar New York, Tokyo en andere steden. De kosten hiervan werden echter met gemeenschapsgelden betaald. Chirac werd als president niet beschuldigd maar opgeroepen als getuige. Hij weigerde echter omdat hij niet als een gewone burger wenste behandeld te worden en beweerde dat hij als president boven de wet staat.

Hij voelt zich sterk omdat niet alleen zijn partij hem de hand boven het hoofd houdt, maar ook zekere magistraten. De onderzoeksrechters worden gewoon buiten spel gezet. De tijden zijn echter aan het veranderen. Ook in de magistratuur en in de media zijn er moedige mensen die de strijd tegen het onrecht verderzetten.

De laatste zaak die aan het licht kwam is tekenend voor de praktijken die door Chirac werden opgezet.

In de jaren 70 kocht Chirac in het dorpje Sarran (Corrèze), zijn kiesdistrict, (287 inwoners) het zeventiende-eeuwse kasteel "Le Chateau de Bity". De president komt er zelden, maar zijn echtgenote Bernadette komt er regelmatig langs. Zij is namelijk adjunct-burgemeester van het dorp Sarran. Bij de aankomst van de ronde van Frankrijk in 1998, (jawel, in dit onooglijke dorpje is er een ritaankomst van de Tour, daar waar Antwerpen erom moest smeken en miljoenen op tafel leggen) was Chirac wel present. Hij bracht ook in 1999 de Chinese president Jian Zemin voor een weekend naar zijn kasteel. Toen Chirac minister werd, liet hij het kasteel als

monument klasseren, met als gevolg dat hij de onderhoudskosten en de veranderingswerken van zijn belastingen mag aftrekken... Een dertigtal gendarmes trekken er dag en nacht de wacht op.

Door de inzet van verschillende onderzoeksrechters die Chirac als getuige opriepen bij de verschillende zaken waarbij Chirac rechtstreeks of onrechtstreeks was betrokken, (steekpenningen bij de bouw van appartementen en scholen, overtreding van de kieswet, reizen met gemeenschapsgelden, enz) kwam de zaak van de president voor het Hof van Cassatie. Vorig jaar had het Hoger Gerechtshof reeds verklaard dat de president tijdens zijn ambtstermijn niet als betrokkene kon worden vervolgd of als getuige opgeroepen voor feiten van Gemeen Recht. Maar ondertussen bestond het gevaar van verjaring van de feiten. Het Hof van Cassatie heeft nu het principe van het Hoger Gerechtshof bevestigd. De verjaring is echter weggefallen. Als Chirac in de presidentsverkiezingen van 2002 niet verkozen wordt zal hij dus kunnen worden vervolgd. Er staat dus veel op het spel voor de kiezers.

Op 17 december, werd, eveneens in het dorp, op kosten van de gemeenschap, een Chirac-museum geopend, met een parking voor 250 wagens, en waar de de toeristen de geschenken die de president in verschillende landen kreeg kunnen bewonderen. Maar hier komt het ergste.

Chirac zat met een probleem. Zijn kasteel was onvoldoende afgeschermd van de buitenwereld. Ernaast lag nog 5 hectaren onbebouwde grond. De krant "Le Canard Enchaîné" wees er op dat op 17 februari 1970 deze grond werd aangekocht door het Fonds Claude Pompidou, de weduwe van de gewezen president, voor de som van 500.000 FF. (ongeveer 8,4 miljoen vandaag)

Claude Pompidou is per toeval een goede vriendin van de familie Chirac. Het toeval wil ook dat Chirac in die tijd, en dit tot 1995, schatbewaarder was van het Fonds Pompidou. Vandaag is hij vice-voorzitter. Andere leden zijn: de ex-president Giscard d'Estaing, Simone Weill, lid van de Constitutionele Raad, de

De tijden zijn aan het veranderen. Ook in de magistratuur en in de media zijn er moedige mensen die de strijd tegen onrecht verderzetten.

VOORUITZICHTEN VAN HET INTERNATIONAAL MUNTfonds

BRUTO BINNENLANDS PRODUCT

	2001	2002	2002
	SCHATTINGEN		IN % VERSCHIL MET VOORUITZICHTEN VAN APRIL
Totaal wereld	2,6	3,5	- 0,6
V.S.		1,3	2,2 - 0,2
Japan	- 0,5	0,2	- 1,1
Duitsland	0,8	1,8	- 1,1
Frankrijk	2,0	2,1	- 0,6
Italië	1,8	2,0	- 0,2
Spanje	2,7	2,8	- 0,2
Groot-Brittannië	2,0	2,4	- 0,6
Canada	2,0	2,2	- 0,9
Europese Unie	1,8	2,2	- 0,6

gewezen premiers Raymond Barre en Eduard Balladur. Het Fonds beweert de grond te hebben gekocht om er een bejaardentehuis te bouwen. (Alhoewel het bekend is dat het er regelmatig onder water staat.) De inwoners van het dorp zeggen dat ze hierover nooit iets vernomen hebben.

Toen Chirac burgemeester werd van Parijs, zorgde hij ervoor dat het Fonds Claude Pompidou een jaarlijkse subsidie kreeg van de stad, (gemeenschapsgelden

Dit alles doet vragen rijzen over de vermenging van privé, politieke, economische en financiële belangen, doet dus vragen rijzen over de democratie

*Een officiële financiële onderzoekscommissie van het Franse parlement, die vorig jaar een vernietigend rapport publiceerde over de witwasoperatie in Liechtenstein, heeft na onderzoek in Groot-Brittannië een vernietigend verslag bekend gemaakt over de bijdrage van de City van Londen tot de witwasoperaties in dit land. De Londense City is de brandkoffer van de wereldfinanciën. In juni 2000 bezaten de buitenlandse banken met zetel in Londen de helft van de bankdeposito's neergelegd in het Verenigd Koninkrijk. (72.000 miljard frank) Londen biedt, in vergelijking met de andere landen van de Europese Unie, een kleinere belasting aan de multinationals (de belasting op de maatschappijen ***) (beter: vennootschappen ****) ligt er op 30 % en grotere mogelijkheden van de financiële diensten. Maar ondanks de financiële omvang zijn de veroordelingen voor het witwassen van zwart geld bescheiden gebleven. Tussen 1986 en 1996 waren er voor dezelfde periode slechts 100 processen tegen 538 in Italië en 2.034 in de Verenigde Staten.*

dus) ten bedrage van 175.000 FF (1,050 miljoen BeF)

Toen Chirac burgemeester werd er in het budget van de stad Parijs zo'n 3000 subsidies voorzien. Een systeem was uitgedokterd om in slechts 300 gevallen, kleine en grote, een verrechtvaardiging te verstrekken en ze allemaal en bloc door de stemming in de gemeenteraad te loodsen. Zo werd voor het Fonds Claude Pompidou, door zijn opvolger en partijgenoot Jean Tiberi, op 24 april 2001, dus net voor de recente gemeenteraadsverkiezingen, door de raad van Parijs nog 380.000 FF (2,28miljoen BeF) aan het Fonds toegekend.

De nieuwe Parijse burgemeester Bertrand Delanoë en de linkse meerderheid hebben nu een onderzoek geopend naar alle subsidies die door de vroegere RPR-meerderheid onder Chirac en Tiberi werden toegekend.

Maar laten we terugkomen op de aankoop van de gronden rond het kasteel Chirac. Het toeval wil dat er zich in 1979, het jaar van de aankoop, een ander feit voordeed. De stad Parijs is door zijn omvang en aantal inwoners tegelijkertijd ook een departement. En dit departement, waarvan de burgemeester ook voorzitter is, kende aan het Fonds Claude Pompidou eveneens een subsidie toe van 250.000 FF. Samen met de subsidie van de stad Parijs komen we dus aan 500.000 FF, (3miljoen BeF) of het bedrag dat voor de grond werd betaald.

Dit alles doet vragen oprijzen over de zo zeer geprezen democratie. Over de vermenging van private, politieke, economische en financiële belangen. Vragen over hoe het mogelijk is dat politieke leiders er niet voor terugschrikken dergelijke praktijken tot de hune te maken en bovendien ook nog beschermd worden. Het lijkt me een positieve wending dat hier een verandering merkbaar is. Het zal echter nog veel inzet en strijd kosten om aan dergelijke toestanden definitief een einde te stellen.

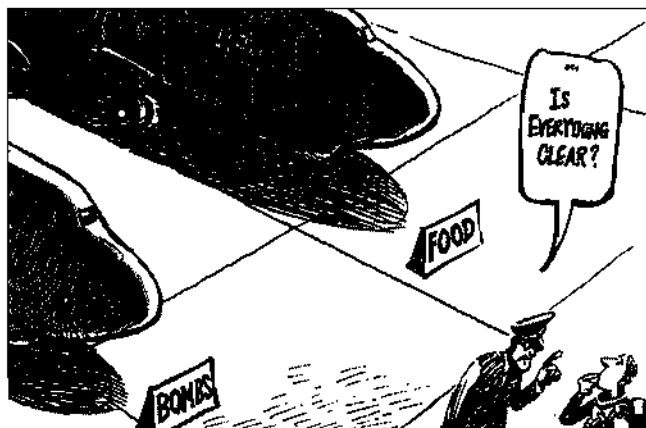
EERLIJKHEIDSHALVE

DE VERENIGDE STATEN EN IRAK

Reeds kort na de gebeurtenissen in New York en Washington stak president Bush een beschuldigende vinger uit naar Irak. Gezien hij dit tegenover zijn bondgenoten niet kon hardmaken, schoof deze verdachtmaking naar de achtergrond. Pas toen de pakketjes Anthrax verstuurd werden, en er met de hulp van de media paniek uitbrak bij de bevolking, werden de verdachtmakingen weer bovengehaald. De vicepresident Dick Cheney begon hier rond een campagne op te zetten. Enkele dagen later kreeg hij de steun van de Australiër Richard Butler, voormalig president van het UNSCOM, de onderzoekscommissie in Irak. Deze man heeft destijds ontslag moeten nemen toen er veel kritiek kwam uit verschillende landen: ze verweten hem een agent van de VS te zijn. Als topfunctionaris van de VN bezorgde hij onder meer rapporten aan de VS vooraleer ze aan de VN, zijn rechtstreekse werkgever, over te maken. Het kwam er voor hem op aan alles in het werk te stellen om de opheffing van het embargo te verhinderen. Hij werd opgevolgd door zijn ondergeschikte, de Amerikaan Scott Ritter. Destijds was hij verantwoordelijk voor de vernietiging van alle chemische wapens. Hij noemt de persverklaringen van Butler, die zonder bewijzen Irak beschuldigt, onverantwoord. Volgens Ritter is Anthrax geen wapen, maar is het bij elke apotheker verkrijgbaar, evenals in heel wat farmaceutische bedrijven. Ten andere voegde hij er aan toe dat de Anthrax-voorraad die Irak vroeger had, gekocht was in een bedrijf in Maryland, in de VS. Scott Ritter was verantwoordigd over het jarenlange embargo tegen Irak, omdat de VS door zijn houding in de veiligheidsraad verantwoordelijk is voor de dood van honderdduizenden mensen. Daarom gaf hij ontslag als voorzitter van de UNSCOM. Sindsdien voert hij een wereldwijde campagne voor de stopzetting van het meedogenloze embargo, dat ook vandaag nog vele slachtoffers maakt. (ads)

NOOIT VERGETEN

300 miljoen kinderen in de wereld lijden honger, 170 miljoen hiervan gaan met een lege maag naar school en de andere 130 miljoen gaan zelfs niet naar school. (ads)

Bommen - voedsel / Is alles duidelijk?

The International Herald Tribune

IN HET KORT

Aan de 500 000 vreemde studenten in de VS werd bekendgemaakt dat ze voortaan een tax van 95 dollar zullen moeten betalen om, na de aanslagen van 11 september, een dossier over hen samen te stellen. (ads)

ITALIË

Premier Berlusconi maakte in het Parlement vier projecten bekend die als wetsvoorstellen zouden worden ingediend. Hierbij zouden de bedrijven worden opgeroepen hun kapitalen uit het buitenland terug te brengen, waarbij een recente wet ze straffeloosheid zou waarborgen. Bovendien worden de verkoop van talrijke openbare gebouwen en nieuwe

privatiseringen voorzien. Hierbij komt de privatisering van de administratie op de dagorde te staan. Openbare diensten zullen de mogelijkheid krijgen zich om te vormen tot private maatschappijen en verenigingen zonder winstoogmerk. De werkzekerheid voor de vier miljoen werknemers zou worden gehalveerd, hoewel in juli met de vakbonden een akkoord werd afgesloten. Fiscale hervormingen, het systeem van pensioenuitkering dat meer aangepast is aan de wetten van de markt, en de arbeidscontracten, zouden ook in die zin worden herzien. De vakbonden die tot op heden verdeeld optraden, zijn reeds overeengekomen dat ze gemeenschappelijke acties zullen voeren.

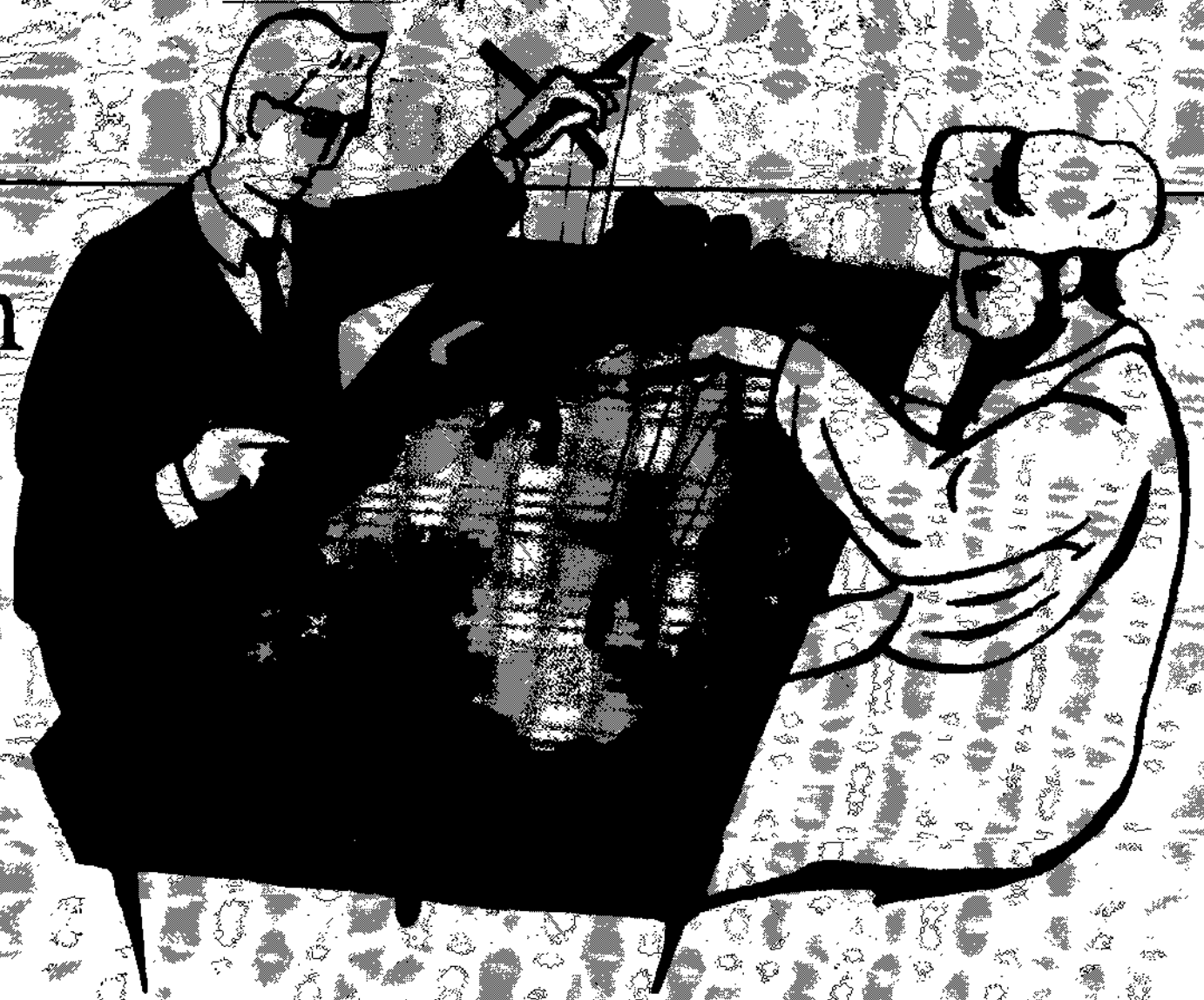
TOPPUNT

Toen Madeleine Albright in 1996, als ambassadrice van de V.S. bij de Verenigde Naties, door de bekende journalist Leslie Stahl werd ondervraagd over haar reacties bij de dood van 500.000 Iraakse kinderen tengevolge van de economische sancties tegen dit land, was haar antwoord op C.B.S.: "Het is een moeilijke keuze, maar de prijs loont de moeite."

Nooit werd Albright hiervoor met de vinger gewezen, laat staan dat ze werd veroordeeld. Integendeel, ze heeft haar reizen rondom de wereld voortgezet. Erger nog: het embargo gaat verder en ... er sterven nog steeds kinderen.

Onschuldige burgerlijke slachtoffers zullen in Afghanistan het leven verliezen. "Ik aanvaard deze gedachte", verklaarde Javier Solana, Spaans diplomaat, (ex-NAVO - secretaris, buitengewoon gezant van de Europese Unie, lid van de Spaanse Socialistische Partij en gewezen pacifistisch militant) aan het Oostenrijkse weekblad "Format".

(Uit "Le Monde"), André De Smet

BOTSENDE BESCHAVINGEN

| Ludo De Brabander |

In 1993 publiceerde Samuel Huntington zijn omstreden boek 'botsende beschavingen', dat meteen ook een antwoord was op de al even omstreden theorie van Francis Fukuyama over het 'einde van de geschiedenis'. Voor Huntington betekende de val van de muur inderdaad het einde van de ideologische breuklijnen, maar niet van de geschiedenis. Voortaan zou het strijdtoneel zich op cultureel vlak afspelen, met als belangrijkste pijler de religie. Huntingtons theorie is met de oorlog op Afghanistan zeer actueel geworden. Huntington ziet een nauwe samenwerking binnen de westerse beschaving als noodzakelijk met daarin het opnieuw benadrukken van allerlei (oude) westerse beschavingskenmerken (inclusief een rol voor religie). Zo'n identiteit wordt onder meer gevormd door de definiëring van een gemeenschappelijk vijand. Dat is wat men nu poogt te doen. Moslimfundamentalisten konden niets beter dromen en passen al evenzeer Huntington toe. Bin Laden en Bush tappen uit hetzelfde vaatje. Maar waar eindigt dat? Al gauw gebruiken extreme en conservatieve groepen dit om de hele islam in het vijandbeeld onder te brengen. Maar het belangrijkste is wellicht dat Huntingtons these een handig alibi is om de hegemonische politiek van het westen ten opzichte van de rest van de wereld te rechtvaardigen. Self-fulfilling prophecy als het ware.

BOTSENDE BESCHAVINGEN?

"Amerika is de ark van veiligheid, de gezalfde beschaver, de enige bron van licht en warmte en rust in de donkere, woelige, twistzieke wereld", schreef het Amerikaanse Congreslid William Evans Arthur in 1850.¹ Nog steeds blijft het Amerikaans politiek establishment deze mythe verdedigen. Sinds 11 september is daar evenwel een deuk in gekomen. De Verenigde Staten, die sinds het Brits-Amerikaans conflict (1812-1814) voor de laatste keer vijandige buitenlandse troepen op hun continent moesten dulden, ervaren nu dat de omringende oceanen hen niet beschermen tegen acties van buitenlandse vijanden. Om het vertrouwen onder te bevolking te herstellen, was het dan ook nodig om tijdig het gevoel van onkwetsbaarheid en onoverwinnelijkheid te herstellen. Het antwoord: een grootschalige militaire strafexpeditie tegen Afghanistan. Tegelijk werd voor de zoveelste keer, om het plaatje te vervolledigen, beroep gedaan op zwart-wit stereotypieën van het 'goede' tegen het 'kwade'. Een klassiek scenario.

GEMEENSCHAPPELIJKE IDENTITEIT

In zeker opzicht kwamen de aanslagen van 11 september als een geschenk uit de hemel, zo merkte de bekende

Amerikaanse linguïst Noam Chomsky onlangs op. De eerste maanden van zijn presidentschap zat George Bush (o.a. zijn krappe meerderheid) in een vrij zwakke positie. Op binnenlands vlak zal hij nu veel gemakkelijker een aantal moeilijke dossiers door het parlement gesluist krijgen; op militair vlak zal zijn

Defensie minister Rumsfeld, die voor het fiscale jaar 2003 een defensiebudget van maar liefst 347 miljard dollar naar voor schoof – een klim met 7 procent t.o.v. 2002 –, wellicht zonder problemen zijn verlangens vervuld zien; dat geldt ook voor het overboord gooien van het ABM-verdrag. Bovenal heeft de hele affaire ervoor gezorgd dat er amper nog een spoor van onenigheid te bespeuren valt tussen de Europese landen en de VS. Meer nog, Duitsland en Frankrijk staan te drummen om zich te profileren in een oorlog aan de zijde van de VS en de Britten. Het standpunt van de EU tijdens de Top van Gent (19 oktober 2001) laat geen twijfels bestaan over de transatlantische eensgezindheid. De EU-lidstaten "ondersteunen de genomen maatregelen en stemmen onvoorwaardelijk in met de acties, in het kader van de wettige zelfverdediging en in overeenstemming met het Charter van de Verenigde Naties en Resolutie 1368 van de Veiligheidsraad". "We voelen

ons allemaal Amerikanen", zo had Premier Verhofstadt kort na de aanslag al laten horen. Van de groeiende kritiek op het beleid van Bush is er sindsdien nog weinig te bespeuren. Zeggen de Amerikanen overigens niet tot vervelens toe: "wie niet met ons is, is tegen ons?"

Het is hier dat Huntington om de hoek komt kijken. Wat is er immers beter voor de eenheid van een land en in Huntingtons filosofie, een beschaving, dan te beschikken over een gemeenschappelijke vijand: "Vijanden zijn van wezenlijk belang voor volkeren die op zoek zijn naar een identiteit en die hun etniciteit opnieuw uitvinden" (pag 16). Dat is een oud beproefd recept, Huntington verkondigt niets nieuws, maar zet het voor onze conservatieve elite allemaal nog eens op een rijtje.

De internationale coalitie is vooral een stokpaardje van het westen. Kosten noch moeite worden gespaard om de islamitische wereld achter deze coalitie te krijgen. Maar die is broos en weinig overtuigend. Pakistan werd pas over de streep getrokken na een belofte tot schuldkwijtschelding. Arafat, die na het Goifavontuur wel twee keer zal nadenken voor hij kamp kiest, hoopt eindelijk zijn Palestijnse staat te krijgen. Het fundamentalistisch Wahhabitisch regime in Saudi-Arabië kampt met zware economische problemen en met groeiend binnenlands ongenoegen, maar wil de VS, die de afgelopen tien jaar al 33,5 miljard dollar militaire steun in het land pompten, niet teveel tegen zich in het harnas jagen. Van harte is de steun dus niet. De bevolking in de meeste door moslims bevolkte landen laat duidelijk weten hun leiders daarin helemaal niet te volgen. De Pakistaanse dictator, Musharaf, heeft dan ook twee weken na de bombardementen laten verstaan dat de oorlog tegen Afghanistan tegen midden november ten laatste moeten afgelopen zijn. In de moslimwereld wordt de hele internationale coalitie inderdaad meer en meer gezien als een 'kruistocht', zoals Bush aanvankelijk zijn militaire campagne dacht in te kleden. Daarvan maken fundamentalistische Islamitische groeperingen dan dankbaar gebruik om op hun beurt aan te sturen op 'botsingen tussen beschavingen'.

RELIGIE

"Landen hebben de neiging om zich aan te sluiten met een verwante cultuur en zich af te zetten tegen landen met wie ze geen culturele overeenkomsten hebben" aldus Huntington.³ Berlusconi en zijn coalitiepartners horen het graag zeggen, want het verwoord perfect de politiek die ze willen uitvoeren. Religie en een soort mythisch appel aan 'westerse' waarden (wat die ook mogen zijn) spelen in die verbondenheid een belangrijke rol. In de Amerikaanse politiek is het alvast een normaal gegeven dat God een plaats hoort te hebben in het politieke spel en dat zie je tot op het dollarbiljet toe. Het appel aan god en vaderland is een constante in nagenoeg elke toespraak van een Amerikaanse president: "Wij zijn het meest vrije land ter wereld, het edelmoedigste land ter wereld, het machtigste land ter wereld... En zo gaan wij voort, te samen, een rijzende natie, het vroegere

en toekomstige mirakel dat nog altijd de hoop van deze wereld is... God zegene ons geliefde land!" aldus vader Bush in 1992.⁴ Zoon Bush gaat nu op dezelfde toon verder: "Vrijheid en angst, gerechtigheid en gruwel, zijn altijd met mekaar in oorlog geweest en we weten dat God daar niet neutraal tegenover staat... In alles wat ons nog te wachten staat, moge God ons wijsheid schenken, en over de Verenigde Staten van Amerika waken".⁵

Huntingtons ideologisch discours past als gegoten op het project van de conservatieve politieke elite in het westen. Volgens Huntington moet het westen terug herbronnen in de richting van oude waarden om te vermijden dat het een vlugge ondergang tegemoet gaat. "In de strijd der beschavingen zullen Europa en Amerika samen moeten werken als ze niet beide ten onder willen gaan" (pag 354). "Veel belangrijker dan de economie en de bevolkingsopbouw zijn de problemen van moreel verval, culturele zelfmoord en politieke onenigheid tussen de westerse landen.... De toekomstige levenskracht van het westen en zijn invloed op andere samenlevingen hangt in belangrijke mate af van het te lijf gaan van deze trends (Huntington noemt o.a. druggebruik, echtscheidingen, onwettige kinderen, eenoudergezinnen, de verzwakking van het arbeidsethos, een verminderde toewijding aan het onderwijs,... nvdr), die uiteraard debat zijn aan de claims van morele superioriteit door moslims en Aziaten" (pag 354-355 - Huntington heeft bij deze laatste groep vooral China op het oog).

Het geloof in het goede en superieure van de westerse beschaving en de noodzaak zich te verbinden vindt ook zijn uitdrukking in de reële politiek. Mr PESC Javier Solana (De Hoge Vertegenwoordiger van het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid): "De eenheid van landen met dezelfde waarden is zeer, zeer belangrijk om de globalisering in goede banen te leiden. Europa heeft een essentiële rol bij het uitdragen van waarden, zodat iedereen daar kennis van kan nemen. Als de uitbreiding van de Europese Unie eenmaal is voltooid, ontstaat er een eenheid van landen met dezelfde waarden die qua bevolking tweemaal zo groot is als de VS. Het is zeer belangrijk dat die gelijkgestemde landen dan de grootste donateur van humanitaire hulp ter wereld zijn".⁶

GEMEENSCHAPPELIJKE DREIGING

Vlak na de aanslag hebben we tal van uitspraken moeten aanhoren over de dreigingen waaraan de westerse beschaving bloot staat en dus ook de noodzaak om die te verdedigen. Bondskanselier Schröder sprak over een "oorlogsverklaring aan de beschaafde wereld",⁷ m.a.w. er is ook een niet-beschaafde wereld. Vraag is alleen wie valt daar onder? Ook Guy Verhofstadt maakte daags nadien in zijn toespraak voor het Europees Parlement een referentie aan de dreiging waaraan "onze democratie" bloot zou staan: "Want laat ons hierover geen twijfel bestaan, naast de Verenigde Staten en haar inwoners is het de Democratie zelf die wordt geviseerd. De Democratie en haar waarden van vrijheid, verdraagzaamheid en humanisme, die precies het tegendeel zijn van een blind en barbaars terrorisme".⁸

Het appel aan waarden is een modeverschijnsel in crisis- of oorlogstijden. Plots komen de vrouwenonderdrukking en mensenrechtenschendingen door de Taliban in het voetlicht, terwijl daar eerder nauwelijks iemand wakker van lag. Diezelfde problemen in Saudi-Arabië krijgen om politieke redenen dan weer geen aandacht. Maar daar kan, afhankelijk van de geopolitieke context gauw verandering in komen zoals Saddam Hoessein, maar ook Bin Laden aan de lijve hebben mogen ondervinden. Deze laatste is plots geen 'vrijheidstrijder' meer - uit de tijd dat hij geld en wapens ontving vanuit de VS in zijn strijd tegen het 'communisme' - maar een 'terrorist' van het ergste soort. Bin Laden zelf is nochtans al die tijd niet erg veel veranderd. Wel is hij zich tegen zijn broodheren gaan keren.

Het is een noodzaak geworden om het verhaal van de dreigende buitenwereld te brengen om de steun van de publieke te verwerven. Dreiging creëert eenheid onder zij die zich bedreigd voelen en dan begeven we ons op een gevaarlijk pad. Want die vijand wordt niet altijd duidelijk gedefinieerd (bewust?). Uit de eerste speeches van Amerikaanse regeringsfunctionarissen en het overgrote deel van de media, kort na de aanslag van 11 september was het vrij gemakkelijk om tussen de lijnen te lezen dat de islam een groot gevaar betekent. In de afgelopen jaren is er ook weinig moeite gedaan om het onderscheid te maken tussen de islam (in al zijn strekkingen) en het fundamentalisme. Meer dan eens wordt alles op een hoopje gegooid, voldoende voor een niet onbelangrijk deel van de westerse bevolking om een gelijkheidsteken te plaatsen tussen terrorisme en Islam.

Op een Berlusconi en een In het begin sterk impulsief reagerende president Bush na, is het nu ook niet zo evident om openlijk de islam in het vijandige kamp te situeren. De reden daarvoor is o.m. dat men anders de broodnodige steun van de moslimnaties zou verliezen in hun strijd tegen het Talibanregime. Maar er is in Washingtons (maar ook Europa's) ogen duidelijk opnieuw een aanval op de westerse beschaving en haar waarden gebeurd en die aanvallers zijn voornamelijk terroristen uit het moslimkamp. Zoals gezegd: islam en terrorisme, het onderscheid wordt vaak gehouden. Om het met een voorbeeld te illustreren: de moord op Palestijnse leiders door Israëlische troepen zijn een vorm van zelfverdediging, omgekeerd zijn militaire acties van Palestijnen nagenoeg altijd terroristische acties. De 'brief' die de gezaghebbende columnist van de New York Times, Thomas L. Friedman namens George W. Bush schreef aan Yasser Arafat en Ariel Sharon is typerend voor die redenering. Wanneer hij zich richt tot Arafat zegt Friedman: "Als je niet meewerkt, zal het Congres mij vroeg of laat dwingen om alle hulp aan jou stop te zetten, je op de lijst van terroristen te plaatsen en je op alle mogelijke manieren je legitimiteit ontnemen. Waarom ook niet? De cultus van martelaarschap en zelfmoord die je roekeloos onder de islamitische Palestijnen hebt laten groeien, is niet alleen een bedreiging voor Israël en voor jezelf. Hij is het nu ook voor ons."⁹ Friedman gooit hier al even roekeloos Hamas en Arafat op een hoop. En hij is lang niet de enige.

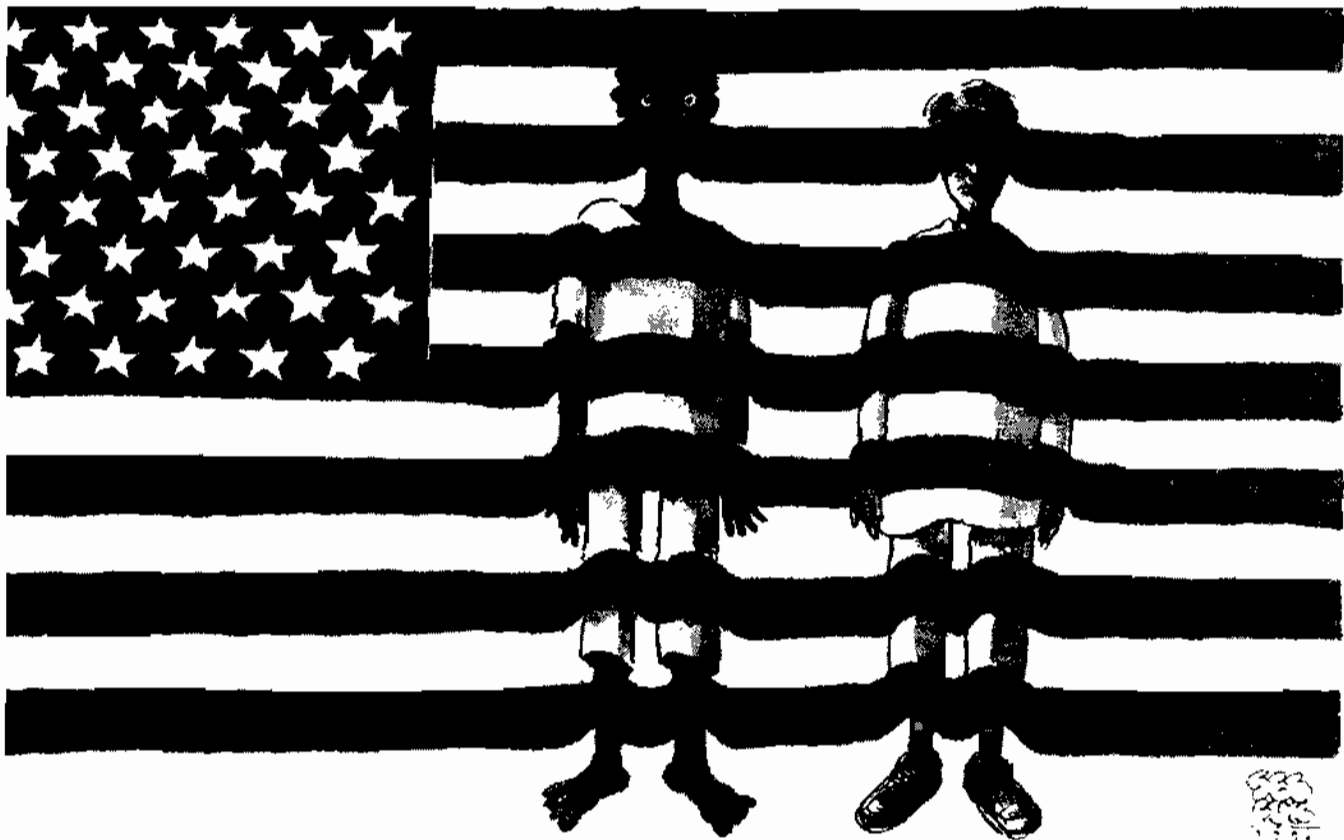

uit Manière de voir

DE VORMING VAN EEN VIJANDBEELD

Het is vooral sinds de Golfoorlog dat het 'verfoeilijke islamitische fundamentalisme' onze mediakolommen begon te vullen en als dreiging nummer één wordt ervaren. Daarvoor was er uiteraard nog de Franse revolutie van 1799. Maar het is pas met de val van het 'ijzeren gordijn' dat die dreiging in geopolitiek opzicht een betekenis kreeg. De oude vijand, het communisme, was immers weggefallen.

Huntington geeft daarvoor de ideologische input. "De islam en China belichamen grote culturele tradities die onderling enorm verschillen en die in hun eigen ogen oneindig superieur zijn aan de cultuur van het westen. De macht en de zelfverzekerdheid van beide beschavingen in relatie tot het westen nemen toe en de conflicten tussen hun waarden en belangen en die van het Westen worden steeds veelvuldiger en intenser." (pag 199) Huntington citeert vervolgens een aantal onderzoeken die de 'bebloede grenzen van de islam' aantonen (pag 278 e.v.). "Drie verschillende onderzoeken komen derhalve tot dezelfde conclusie: in de vroege jaren negentig waren moslims bij meer gewelddadigheden betrokken dan niet-moslims dat waren. Tweederde tot driekwart van de oorlogen werden gevoerd tussen moslims en niet-moslims. De grenzen van de islam zijn bebloed, evenals zijn binnengebieden." Waarna Huntington het heeft over de "islamitische neiging om conflicten met geweld op te lossen... De oorlogszucht en de hang naar geweld van de islam in de tweede helft van de twintigste eeuw is een feit waar zowel moslims als niet moslims niet omheen kunnen".

uit Manière de voir

Huntington brengt het bij wijlen allemaal heel subtiel. Hij zegt evenwel amper iets over de mogelijk wortels van dat geweld. Met zijn reductionistische manier van redeneren verklaart hij veel vanuit het zogenaamde inherente karakter van de islam en dat op een selectieve manier. Weinig of niets over de gevolgen van de koloniale en nekoloniale politiek van het westen die grotendeels op oliebelangen is geënt, of over de manier waarop de staat Israël op Palestijns grondgebied is opgericht (waar dus veel geweld is uit voortgespraten) en de structurele economische ongelijkheid tussen Noord en Zuid, waarbij een belangrijk deel van de moslimlanden tot de laatste groep behoren. De wapens waarmee dan diezelfde moslims vechten zijn nagenoeg allemaal afkomstig van de belangrijkste lidstaten van de VN-Veiligheidsraad. De VS staan in voor het overgrote deel van de leveringen. Huntington erkent dat wel allemaal, maar hij belicht het onder. In essentie gaat hij uit van een zekere superioriteit van de westerse beschaving en de noodzaak om ook in de toekomst er voor te zorgen dat politieke en economische macht in dat westen behouden blijven. In zijn voorstel tot herschikking van de VN-Veiligheidsraad bijvoorbeeld reserveert Huntington weliswaar voor elke beschaving een permanent zitje, alleen het westen zou recht hebben op twee zitjes.

HUNTINGTON ALS ALIBI

Huntington kent (bewust of onbewust) veel aanhangers in Washington. Of beter misschien, Huntingtons model is een goede reflectie van hoe er al langer in de wandelgangen van de conservatieve politieke en economische elite in het westen gedacht wordt. Maar er is meer. Huntingtons manier van redeneren, die zoals gezegd misschien vooral een weergave is van een bestaand denken, eerder dan een louter nieuw model, scheidt ook en vooral een legitimatie voor een hele reeks meer verborgen agendapunten. In elk geval is het een aardige theorie om een aantal andere politieke doelstellingen te verwezenlijken. Destijds poogde Willy Claes, toen nog secretaris-generaal van de NAVO, na het wegvallen van het Warschaupact de legitimiteit van de NAVO te verantwoorden door op een toespraak van de jaarlijkse veiligheidsconferentie van de NAVO (München 4 en 5 februari 1995) te stellen dat het islamitische fundamentalisme de grootste bedreiging vormde voor de NAVO sinds de ineenstorting van het communisme in Oost-Europa.¹⁰ Een nieuwe vijand was broodnodig. De wapenindustrie zag zich voor een enorme crisis geplaatst. De defensiebudgetten zakten naar een dieptepunt. Door de islam als nieuwe dreiging voor te stellen hoopte men de voldoende steun te verwerven om aan deze neerwaartse spiraal een einde te stellen en de NAVO verder als noodzakelijk voor te schotelen.

In de VS worden de aanslagen van 11 september nu gebruikt om de populariteit van president Bush (met succes) behoorlijk op te krikken: nationaal en internationaal. Bush was immers een betwiste winnaar van de laatste presidentsverkiezingen. Ondertussen tonen peilingen dat de Amerikaanse bevolking als een man/vrouw achter zijn 'strijd tegen het terrorisme' staat. Het is een algemene regel dat in een land zonder buitenlandse tegenstander, binnenlandse problemen de agenda bepalen en de nationale eenheid onder druk zetten. Opnieuw blijkt dat het patnotisme des te hoger oploopt naarmate de tegenstander verschrikkelijker is en de bedreiging acuter lijkt. We herkennen dat mechanisme van de heksenjacht op het communisme onder McCarthy in de jaren '50, van 'Hitler'-Saddam Hoessein tijdens de Golfoorlog en nu weer opnieuw in de persoon van duivel Bin Laden.

Goed een jaar geleden schreef een redacteur van *Le Monde Diplomatique*, Alain Gresh, een interessant stuk onder de titel *Guerres Saintes* (Heilige oorlog).¹¹ Gresh brengt zijn verhaal naar aanleiding van de bombardementen van 20 augustus 1998 op 'trainingskampen van Afghaanse terroristen' en een farmaceutische fabriek in Soedan onder het bewind van president Clinton. Die waren een gevolg van aanslagen op Amerikaanse ambassades in Kenia en Tanzania waarna men al gauw de conclusie trok dat Bin Laden en co daar verantwoordelijk voor waren. De gelijkenissen met vandaag zijn overigens frappant. Ook toen werd onder meer beroep gedaan op het recht om zich te verdedigen (Clinton was nog voldoende VN-minded door dat te doen onder artikel 51 van het VN-Handvest, Bush beriep zich op artikel 5 van de NAVO). Gresh stelt dezelfde vragen zoals we die nu ook kunnen stellen: een militaire agressie? Gaat het over verdediging?

De hele affaire speelde zich af op het ogenblik dat Clinton volop verwickeld was in het Lewinsky-schandaal. Voor tal van critici was de felle militaire uithaal een poging om de aandacht van binnen- naar buitenland af te leiden. In zijn 'state of the Union' (19 januari 1999) zei president Clinton toen: "Terwijl we zullen werken aan de vrede, moeten wij eveneens rekening houden met de uitdagingen voor de veiligheid van de natie, namelijk de stijgende dreiging die uitgaat van terroristische groepen en de naties buiten de wet. We zullen onze veiligheid verdedigen, elke keer ze bedreigd is, zoals we de terreurnetwerken van Osama Bin Laden hebben geraakt".¹²

Alain Gresh trok daarbij trouwens een besluit dat evengoed na 11 september zou kunnen geschreven zijn: "Of ze het willen of niet, de Verenigde Staten sluiten zich op in een 'oorlog tegen beschavingen' en dragen bij tot het vergroten van de breuk tussen de islamitische en de westerse wereld." Verder: "Osama Bin Laden is dus publieke vijand nummer één geworden van de VS. Kan de oude 'vrijheidsstrijder' zich een betere rol dromen? Duizenden jonge moslims zullen er een reden in zien om de 'Heilige oorlog' te vervoegen terwijl anderen verplicht zijn om te zwijgen omdat ze schrik hebben beschuldigd te worden van medeplichtigheid met een macht die de onrechtvaardige orde verder helpt door te duwen."

DE DEMOCRATIE VERDEDIGEN MET ONDEMOCRATISCHE MIDDELEN

Het doet er daarbij niet toe of er bewijzen zijn geleverd of niet. In een zwart-witdenken hoort rationaliteit en recht niet echt thuis. De VS-bombardementen op Khartoem en Afghanistan van 1998 gebeurden buiten de VN, gedeeltelijk omdat de bewijzen er niet waren over wie verantwoordelijk was voor de aanslagen op de ambassades. Alain Gresh nogmaals: "Verschillende officiële Amerikaanse woordvoerders hebben uitgelegd, dat de aanvallen van augustus 1998 een verandering markeerden in de strategie van Washington, die zich voortaan niet meer willen bezighouden met een zoektocht naar een internationale consensus of met het verkrijgen van een goedkeuring van de Verenigde Naties. 'Het is een afschrikkingoperatie' zo onderlijnde een van hen, die niet kan gegrondvest zijn op 'juridische spitsvondigheden'." "Het Internationaal recht is zoveel minder bruikbaar omdat de bewijzen van de betrokkenheid van Osama Bin Laden bij de criminele aanvallen tegen de Amerikaanse ambassades in Kenia en Tanzania nog verzameld moeten worden." De VS zouden kort daarop weigeren in te gaan op de vraag om een enquête-commissie van de VN te sturen naar Khartoem om te onderzoeken wat er al dan niet waar was van het verhaal dat de farmaceutische fabriek ook kon gebruikt worden voor de productie van chemische wapens.

Ook vandaag ontbreken nog altijd de nodige bewijzen van betrokkenheid van Bin Laden. Van meet af aan was duidelijk dat het Bin Laden moest zijn en de regimes die zijn terroristisch netwerk de hand boven het hoofd houden, in de eerste plaats Afghanistan. De vijand zou en moest een gezicht krijgen, anders krijg je dat niet verkocht aan de publieke opinie.

POLITIEK VAN PURE MACHT

Het is duidelijk dat de aanslagen een goede gelegenheid vormen om de unilaterale machtspolitiek van de afgelopen jaren te versterken. Dat is ook de paradox in het discours van de leiders van de 'westerse beschaving' met alle zijn waarden. 'We' beroepen ons op de democratie. Dat gaat onder andere over de scheiding der machten en het principe dat de beschuldigde het recht heeft zich te verdedigen, etc... m.a.w. principes die maken dat we over een rechtstaat, een 'beschaving' kunnen spreken. Niet alleen laten de bewijzen, en het rechterlijke oordeel van schuld en onschuld, op zich wachten, ook de methode van "vergelding", wat vrij vertaald als wraak kan omschreven worden is nu niet meteen een antwoord die we van 'democratisch' ingestelde naties mogen verwachten.

Maar ook op Binnenlands vlak moeten democratische verworvenheden (even?) aan de kant worden gezet omwille van de bescherming van onze democratie. Tony Bunyan van Statewatch, een organisatie die waakhond speelt van onze democratie, uitte alvast zijn ongerustheid dat onder het mom van terrorismebestrijding een hele batterij beslissingen in de lade liggen die een ernstige aantasting kunnen

betekenen van burger- en politieke rechten.¹³ Het onlangs door de Commissie voorgestelde 'Beslissingsraamwerk voor de strijd tegen het terrorisme', bijvoorbeeld waarin sprake is van de aanpak van 'stedelijk geweld' komt gevaarlijk dicht in de buurt van het inperken van het straatprotest (Genua en Göteborg indachtig) tegen de heersende macht. Groot-Brittannië en de VS hebben ook al maatregelen ondernomen om dataverkeer op het internet gemakkelijker te onderscheppen. In de VS vragen (en krijgen wellicht) de veiligheidsdiensten meer middelen en wordt nu nagenoeg carte blanche gegeven in het fysiek uitschakelen van zogenaamde terroristen, zonder dat daar nog een rechtbank bij aan te pas komt. Ook in de EU hopen de veiligheidsdiensten garen te spinnen bij de gebeurtenissen. In het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden is een wet gestemd die het af luisteren van telefoons en huiszoekingen gemakkelijker moet maken. Immigranten (!) kunnen voortaan een langere periode in de cel worden gehouden als ze verdacht worden van terrorisme.¹⁴ De Amerikaanse burgerrechtenbeweging protesteert heftig tegen deze maatregelen: "Het Congres heeft de wet aangenomen en getekend in een recordtijd met slechts een publieke hoorzitting en nauwelijks een debat" "Deze nieuwe en niet gecontroleerde macht, aldus Gregory T. Nojeim, afgevaardigd directeur van ACLU (American Civil Liberties Union) in Washington, kan gebruikt worden tegen Amerikaanse burgers die niet aan juridische vervolging blootstaan, immigranten die zich hier legaal binnen onze grenzen bevinden en ook tegen hen wiens 'First Amendment'-activiteiten (over vrijheid van meningsuiting, nvdr) door de Justitieminister gezien worden als een bedreiging van de nationale veiligheid"¹⁵ En zo heeft de regering Bush een batterij maatregelen klaarliggen om de 'gemeenschappelijke vijand' te bestrijden, waaronder een veel liberalere wapenwet (lees: de wet opzij zetten) zodat Bush zelf kan beslissen wie wanneer wapens krijgt. De winnaars van dat soort democratie zijn duidelijk: Raytheon en Lockheed Martin, twee reuzen uit de Amerikaanse wapenindustrie, zagen hun aandelen kort na de terroristische aanslagen pijlsnel de hoogte ingaan met tien procent op een week tijd.

DE LEGITIEME OORLOG

"Alleen de staten van de 'eerste wereld' kunnen, tot op een zekere hoogte, zich de luxe veroorloven om hun nationale belangen op een lijn te plaatsen met de normatieve criteria zoals die gedefinieerd worden op het niveau van de kosmopolitische vereisten van de Verenigde Naties", zo vat Jürgen Habermas de 'nieuwe interventie-ideologie' en legitimatie van het westen voor het voeren van oorlogen samen.¹⁶ Spreken over 'schurkenstaten' of 'terrorisme' aan de ene kant en het voortdurend benadrukken van de superieure legitimiteit van onze democratie aan de andere kant maken dat het westen zich zonder problemen in de plaats kan stellen van de Verenigde Naties. Of het nu het Nieuw Strategisch Concept is van de NAVO of de installatie van een Snelle Reactiemacht in de EU, telkens wordt gezegd dat deze ten dienste staan van de 'principes en doelen' van het VN-Handvest. Genoeg om niet te moeten spreken van een 'mandaat' van de VN. Men is

erin geslaagd om westerse belangen, en universele waarden op één lijn te plaatsen, wat dan voldoende autoriteit schept om een orde te scheppen conform aan deze waarden, gaande van het opleggen van economische voorwaarden, over het gebruik van macht en het opleggen van sancties. Of het nu de indeling is die Huntington maakt, of de categorisering van staten als 'Schurkenstaten' enz. doet uiteindelijk weinig ter zake. Het indelen van de wereld in beschavings- of geopolitieke cirkels gebeurt in de eerste plaats voor interne politieke belangen en daarvoor wordt volgens de directeur van de Europese Studies aan de ULB, Eric Remacle een "universeel Messianisme" bovengehaald: Door zich in te schrijven in een historische filosofie waar de democratie en mensenrechten niet langer meer het product zijn van een strijd tussen zwakken en sterken binnen maatschappijen, maar waar een idee wordt verkondigd die stelt dat staten a priori het goede incarneren, knoopt het westen in de grond opnieuw aan met een universeel messianisme... Het westen schijnt zich tegenwoordig in te schrijven in een concept waar het niet langer illegitiem is om voortaan rechter en partij te gelijk te zijn."¹⁷

¹ Geciteerd in: Tom Ronse. *Rambo op lemen voeten. Amerika in de jaren negentig*. Leuven, Uitgeverij Kritak, 1992

² zie: www.fgov.be (per 23 oktober 2001)

³ Samuel Huntington. *Botsende beschavingen. Cultuur en conflict in de 21^e eeuw*. Antwerpen/Baarn, Standaard Uitgeverij/Uitgeverij Anthos, 1997. De originele versie in het engels verscheen in 1993 bij Simon & Schuster (New York) onder de titel: *The clash of civilizations and the remaking of the world order*.

⁴ President Bush in zijn State of the Union van 1992. Geciteerd in Tom Ronse. Opus cit.

⁵ The Financial Times, 22 september 2001

⁶ De Morgen, 19 oktober 2001

⁷ Le Monde, 13 september 2001

⁸ Toespraak van Eerste Minister Verhofstadt in het Europees Parlement over de terreuraanslagen in de VS, 12 september 2001

⁹ De Morgen, woensdag 24 oktober 2001

¹⁰ Financieel Economische Tijd, 8 februari 1995

¹¹ Alain Gresh. *Guerres Saintes*. In: Manière de Voir nr 53, september-oktober 2000

¹² Geciteerd in: Michael T. Klare. *Washington veut pouvoir vaincre tous les fronts*. In: Le Monde Diplomatique, mei 1999

¹³ Zie www.statewatch.be

¹⁴ De Morgen 25 oktober 2001

¹⁵ <http://www.aclu.org> (op 28 oktober 2001)

¹⁶ Jürgen Habermas. *La Paix perpétuelle. Le bicentenaire d'une idée kantienne*. Paris, éditions du Cerf, 1996

¹⁷ Eric Remacle. *La guerre comme instrument de l'imperium démocratique*. In: Les Etats-Unis s'en vont-ils en guerre? Brussel, Editions GRIP, 2000

ZIJ STELLEN DE JUISTE VRAGEN...

| Els De Temmerman |

Premier Verhofstadt publiceerde in de pers een 'open brief aan de anti-globalisten', waarin hij meent dat de 'beweging voor een andere wereld' wel de juiste vragen stelt, maar niet de juiste antwoorden geeft. Zijn antwoord ligt in meer vrijhandel en in meer vrijhandel. Bovendien wrijft hij deze beweging meningen aan die ze zelf helemaal niet erkent als de hare. Een reactie van Els De Temmerman, die ook al in De Standaard verscheen. (red.)

Met veel belangstelling heb ik uw open brief aan de antiglobalisten gelezen. Voor alle duidelijkheid: ik ben geen antiglobalist, al stapte ik in Quebec mee op en zal ik op 19 oktober in Gent het woord voeren. Ik ben geen lid van een vakbond of een politieke partij. Ik behoor niet tot extreem-rechts dat terug naar het oude vertrouwde wil, noch tot extreem-links dat terug naar een staatsgeleide economie wil. Ik behoor niet tot de mondaine club van de *slow food* beweging. Ik keur het geweld van het Black Block af. En in uiterste nood durf ik mij zelfs al eens aan een hamburgertent te bezondigen.

Noem mij gewoon een vertegenwoordiger van de groeiende burgerbeweging die zich zorgen maakt over de richting die de wereld uitgaat: een wereld van toenemende globale apartheid, van zij die hebben en zij die niet hebben. "Elk procent extra openheid van de economie van een land doet het inkomen per inwoner met één procent stijgen", schrijft u, en u verwijst naar het voorbeeld van Singapore. Experts verklaren het succes van de Oost-Aziatische tijgers nochtans door het feit dat deze landen in de jaren tachtig - tegen alle adviezen van het IMF en de Wereldbank in - hun invoer bleven controleren en hun uitvoer bleven subsidiëren tot ze op de wereldmarkt concurrentieel waren.

Mag ik er u ook op wijzen dat de afgelopen tien jaar - sinds het begin van het vrijmaken van de wereldhandel - de kloof tussen arm en rijk exponentieel is toegenomen, zowel binnen landen als

tussen landen. De cijfers zullen u genoegzaam bekend zijn. In 1990 was de kloof tussen de bevolking in de rijkste landen en die in de armste landen een op zestig. In 1997 was die opgelopen tot een op vierenzeventig. Een vijfde van de bevolking - zij die leven in de rijkste landen - heeft 86 procent van het wereldinkomen, 82 procent van de wereldexport en 74 van alle telefoonlijnen in handen. De twintig procent die in de armste landen leeft, moet het met 1 procent van dat alles stellen.

Of nog: bijna de helft van de wereldbevolking leeft van minder dan twee dollar per dag. Over twintig jaar, als

deze globalisering, die zowel onrechtvaardig als hypocriet is. Want hoe "vrij" is de wereldhandel als Westerse landen hun markten tegen producten uit ontwikkelingslanden blijven afschermen? Het "alles behalve wapens"- voorstel van de Europese Unie - het tolvrij binnenlaten op onze markten van alle producten behalve wapens uit de armste landen - was een lovenswaardig initiatief geweest, als er geen uitzonderingsmaatregelen waren opgenomen voor bananen, suiker en rijst. Die producten maken samen meer dan 70 procent van de invoer uit deze landen uit. Dank zij ondermeer de

Experts verklaren het succes van de Oost-Aziatische tijgers niet door de openheid van de economie van hun landen, maar door dat deze landen in de jaren tachtig hun invoer bleven controleren en hun uitvoer bleven subsidiëren tot ze op de wereldmarkt concurrentieel waren

we met 8 miljard zullen zijn - 95 procent van de nieuwe inwoners zullen in ontwikkelingslanden geboren worden - zal meer dan 70 procent van de wereldbevolking met minder dan twee dollar per dag rond moeten komen. Er is dus wel degelijk reden om ons zorgen te maken.

Uw antwoord op deze uitdagingen is meer globalisering. Akkoord. Maar niet

Belgische suikerlobby en een van uw ministers kan Europa te allen tijde zijn markt afsluiten voor suiker als er een "ernstige verstoring" van de EU-markt optreedt.

Hoe "vrij" is de wereldhandel als Westerse landen hun landbouw - het enige domein waarop ontwikkelingslanden kunnen concurreren - zwaar blijven subsidiëren? Meer dan 300

miljard dollar krijgen de boeren in Europa, Amerika en Canada jaarlijks aan landbouwsubsidies. In Europa gaat 80 procent van die subsidies naar 20 procent van de bedrijven, vooral de grootschalige bedrijven. Zij produceren de meeste overschotten, die dan weer met exportsubsidies in ontwikkelingslanden worden gedumpt. Is het niet ironisch dat in dit tijdperk van de "vrije" wereldhandel Afrikaanse boeren nog steeds geen toegang tot onze markten hebben en op de koop toe hun eigen markten verliezen?

Hoe "vrij" is de wereldhandel als alles - van menselijke genen tot medicijnen, tropische gewassen en genetisch gemanipuleerd voedsel - gepatenteerd wordt onder de Trips-regeling. "De armen en de arme landen dreigen verder te worden gemarginaliseerd door dit eigendomssysteem dat de kennis van de wereld controleert", schrijft het *United Nations Development Program* (UNDP). Zelfs *The Economist* moet toegeven dat de patentregeling de armen niet ten goede komt. "In theorie moesten zulke mechanismen de rijken en de armen ten goede komen. Maar de Trips is in werkelijkheid een pakket van conventies voor de rijke landen, met slechts enkele concessies voor de arme landen. Het werd op de handelsagenda gezet door Amerika, Europa en Japan, die samen het leeuwendeel van de wereldpatenten bezitten.

En tenslotte: hoe "vrij" is de wereldhandel als internationale investeerders in ontwikkelingslanden allerlei voordelen genieten die niet voor de plaatselijke ondernemers gelden? In Zuidelijk Afrika, waar een harde concurrentiestrijd heerst om de investeerders te lokken, kunnen buitenlandse bedrijven hun winsten voor honderd procent uit die landen weghalen, op welk moment ook. Zij worden vijf jaar vrijgesteld van belastingen, ze kunnen belastingvrij importeren en ze kunnen een beroep doen op investeringskredieten van de Wereldbank. In sommige landen betaalt de overheid de opleidingskosten en zelfs de lonen van het personeel van buitenlandse bedrijven!

Het resultaat is dat hun economie

langzaam maar zeker wordt uitverkocht aan multinationale ondernemingen. In Mozambique zijn alle cruciale sectoren - van de suiker-, cement- en katoenindustrie tot de industriële visvangst, de elektriciteitswinning en de douane - in buitenlandse handen. Het gemiddelde loon bedraagt er 700 frank per maand. Milieuwetten zijn er nauwelijks. Spaanse, Portugese en Japanse visbedrijven zijn de kustlijn van Mozambique in snel tempo aan het leegvissen zonder dat iemand het hen verbiedt.

Sommigen voeren aan dat deze landen eerst door de hel moeten voor het beter kan worden, zoals aan het begin van het industriële tijdperk de Vlaamse arbeiders ook voor hun rechten moesten vechten. Maar de wereld is niet meer wat ze een eeuw geleden was. Dit is het tijdperk van de globalisering: als de lonen stijgen, als bedrijven belastingen moeten betalen of als nationale wetten hun wetten beknotten, wijken ze gewoon uit naar lageloonlanden met flexibele regelingen. De tegenbeweging staat machteloos. Vakbonden hebben geen enkele zin in een land als Mozambique, waar de werkloosheid 50 procent bedraagt en zelfs voor kleine bedrijven tientallen mensen dagelijks aanschuiven om in te springen als iemand eruit vliegt. Multinationale ondernemingen kunnen putten uit een schier eindeloos leger van 800 miljoen werklozen. Kortom: hoe "vrij" is de wereldmarkt als het protectionisme van de rijke landen en dit soort gunstbehandeling voor bedrijven uit de rijke landen, gehandhaafd blijft? Want als de wereldmarkt volledig zou worden vrijgemaakt, is het zeer de vraag of dit de zwaksten in de samenleving ten goede komt.

NAFTA, de enige bestaande vrijhandelszone tussen Canada, Amerika en Mexico vertoont op dat vlak ontnuchterende resultaten. In zeven jaar NAFTA gingen 750.000 banen in de Amerikaanse verwerkingsindustrie verloren, omdat de bedrijven naar Mexico uitweken, waar het minimumloon 5 dollar bedraagt. Maar dat heeft ook Mexico vooruitgeholpen. In de NAFTA - periode zijn acht miljoen Mexicanen van een

middeninkomen onder de armoedegrens gezakt. Een kopie van het NAFTA-akkoord ligt op tafel voor de 34 landen van Noord-, Centraal- en Zuid-Amerika: het Free Trade Area of the Americas (FTAA), dat ook voorziet in de privatisering van gezondheidzorg, onderwijs en water.

Wij stellen de juiste vragen, premier. En wij reiken de enig mogelijke antwoorden aan: een Tobintaks, een fundamentele hervorming van het Europese landbouwbeleid, de herziening van de Trips, een universele gedragscode voor multinationals, het kwijtschelden van de schulden van de armste landen, het volledig openstellen van onze markten

Een systeem dat eenzijdig door de economie en de beurzen wordt gestuurd, zonder sociale en ecologische correcties, dreigt tot een opeenstapeling van crisissen en milieurampen te leiden.

voor producten uit de derde wereld en de mogelijkheid voor de armste landen om hun economieën tijdelijk af te schermen om concurrentieel te zijn op de wereldmarkt. Een systeem dat eenzijdig door de economie en de beurzen wordt gestuurd, zonder sociale en ecologische correcties, dreigt tot een opeenstapeling van crisissen en milieurampen te leiden. Daarom, en omdat ik me weiger neer te leggen bij een wereld waarin de helft van de bevolking in armoede leeft, ben ik tegen deze globalisering. ■

RADICAAL VOOR DE TOBINTAKS

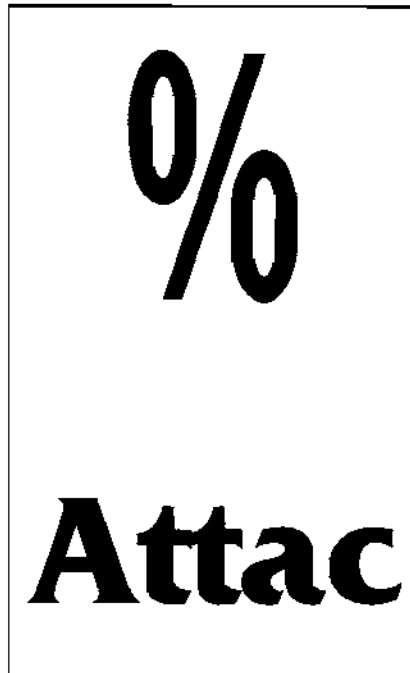
| André De Smet |

ATTAC WINT VELD

De pluralistische sociale volksbeweging breidt zich stilaan maar zeker uit tot een brede internationale volksbeweging. Op dit ogenblik blijken er reeds in een dertigtal landen nationale afdelingen te bestaan.

In het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie werden er door ATTAC, samen met vele andere sociale organisaties, manifestaties ingericht. Op 6 september werden er, ter gelegenheid van de vergadering van de Europese Ministers van Handel een aantal manifestaties opgezet in Brugge. Een manifestatie waaraan rond de 2000 betogers deelnamen, trok door de stad, mensen uit de meest verschillende progressieve organisaties, waaronder veel jongeren. Het Manifest werd afgesloten met toespraken en een optreden van Mong Rosseel.

In Luik waren er activiteiten voorzien van 19 tot 21 september, ter gelegenheid van de bijeenkomst van de Europese ministers van Financiën. De vrijdag trok een betoging door de stad die was ingericht door ABVV en ACV, waaraan ook groepen uit de buurlanden deelnamen. Meer dan 10.000 manifestanten waren op het appel. Een kleinere betoging van enkele honderden jongeren stapte op zaterdag door de stad. Op 20 en 21 september werd door ATTAC-Luik, in samenwerking met de vakbonden, een Europees Burgerforum ingericht waaraan ruim 1500 personen deelnamen, en waar alle aspecten van de globalisering aan bod kwamen. Een veertigtal landen en tachtig organisaties waren eveneens vertegenwoordigd. Belangrijke sprekers tijdens dit forum waren Bernard Cassin, voorzitter van ATTAC Internationaal en directeur van "Le Monde Diplomatique",

Susan George, economiste en ondervoorzitster van ATTAC-Frankrijk, prof. Ricardo Petrella, A. Toussaint van Kodewess, Prof. kanunnik François Houtart, Xavier Declercq van Oxfam Solidariteit, vertegenwoordigers van ABVV en ACV die de noodzaak onderlijnden van de samenwerking tussen vakbonden en de sociale beweging, en nog vele anderen. Naast de openingszitting en slotvergadering verliep alles in vier commissies. De Luikse afdeling van ATTAC die voor de organisatie instond, verdient alle lof voor het perfecte verloop.

BRUSSEL: Niet minder dan 120 organisaties hadden op initiatief van de vredesbewegingen opgeroepen om deel te nemen aan een vredeswandering tegen een oorlog in Afghanistan na de gebeurtenissen op 11 september in de V.S. Alhoewel deze manifestatie slechts op een week tijd georganiseerd werd, kwamen er

ruim vijfduizend mensen opdagen die de meest uiteenlopende strekkingen vertegenwoordigden, om hun verzet tegen de oorlog uit te drukken. Maandag en dinsdag na het begin van de bombardementen kwamen honderden mensen naar de ambassade van de V.S. om te protesteren.

TOBINTAKS

Een van de gevolgen van de gebeurtenissen van 11 september in de V.S. was alvast dat op de Eurofinraad te Luik, de Europese Raad van Ministers van Financiën, de bespreking die op 21 en 22 september moest plaatsvinden, onder de tafel werd geveegd. Het was een uitstekend alibi. Het voorstel van de Tobintaks wint veld in de openbare opinie. Onder impuls van ATTAC-France komt het regelmatig aan bod in een kwaliteitskrant als "Le Monde". Het vindt ook zijn weg in vele landen in de wereld. Door de inzet van ATTAC, 11.11.11 en enkele parlementsleden kwam het eveneens aan bod op officiële conferenties, met deelname van experts en volksvertegenwoordigers.

Uiteindelijk besloot minister van Financiën Reynders het voor te leggen aan zijn Europese collega's, want ondertussen hadden de Franse premier Lionel Jospin en de Duitse kanselier Gerhard Schroeder eveneens positieve uitspraken gedaan. Natuurlijk ging het hier om standpunten zonder veel overtuiging want alle officiële gaan ervan uit dat zonder een afspraak op wereldvlak dit onmogelijk blijft, maar de bal was aan het rollen. De Franse minister van Financiën, Fabius, die sceptisch bleef, kwam ondertussen bij wijze van afleidingsmanoeuvre met een voorstel voor een taks op de wapenhandel. Prof. Henri Bouquinoit, professor economie en specialist inzake de Tobintaks, wees er

recent op dat de Tobintaks het voordeel zou hebben de speculatie van de financiële markten met 20 tot 50 % te verminderen door de aankoop en verkoop van hetzelfde aandeel te verhinderen. Prof. Bouquinox rekende uit dat een vermindering met 20 % van de financiële wereldtransfers jaarlijks 390.773 miljard tot 312.696 miljard Euro zou betekenen.

Op dit bedrag zou een taks van 0,01 % niet minder dan 31,2 miljard Euro opbrengen. De rentabiliteit van de Tobin-operatie zou met een taks van 0,025 echter 78,17 miljard Euro opbrengen. Prof. Bruno Jettin van de Universiteit van St. Denis (Parijs), lid van het wetenschappelijk Comité van ATTAC gaat ervan uit dat een Tobin-taks van 0,1 % tot 0,25 % jaarlijks 206 tot 525 Euro zou opleveren.

Zijn voorstel is om van een laag niveau te vertrekken en dit na vier jaar op te trekken. Dit progressief systeem zou volgens hem een schok op de markt voorkomen, en ook een brutale

vermindering voor wat de transacties betreft.

Laurent Fabius heeft zoals hoger vermeld de strijd voor de Tobintaks willen afleiden met zijn voorstel voor een taks op de wapenhandel. Hij gaat er van uit dat met dit voorstel minder landen betrokken zijn: 80 tot 90 % van de wapenproductie hoort toe aan de landen van de G8, de acht belangrijkste industrielanden, en wordt geschat op 50 miljard Euro. Met een taks van 10 % zou dit volgens hem 5 miljard Euro opbrengen voor de arme landen en de fondsen voor AIDS-bestrijding. De taks zou moeten worden betaald door de verkoper, die ze echter zou overhevelen naar de koper. Voorwaar een zonderling voorstel waarbij de multinationale ondernemingen alleen buiten spel blijven en de gemeenschap in de kopende landen het gelag betaalt. Fabius zegt dat de contracten zouden bekend worden via de Wereldbank, de V.N. en/of SIPRI (Stockholm Research Institute). Hij vergeet er echter aan toe te voegen dat deze procedure slechts betrekking heeft op

zware wapens en ook geen rekening houdt met tweedehandswapens of uitwisselingen die eveneens 10 tot 20 % van de wapenhandel uitmaken. Hij vermeldt ook niet dat hiertoe geen enkele controlemiddel bestaat. Hier moet worden aan toegevoegd dat reeds dertig jaar geproven wordt over een taks op de wapenhandel en dat hiervan nooit iets verwezenlijkt werd.

Best is alle aandacht te blijven vestigen op de Tobintaks en de strijd daarvoor uit te breiden. Het idee wint veld in de openbare opinie. In Canada, Finland, België, Frankrijk en Duitsland komen er, hoe voorzichtig ook, bescheiden reacties. Recent nog sprak het congres van de CD&V in Kortrijk een positief standpunt uit. In ons land zijn het dus nog slechts de VLD en hun Franstalige broeders die het been stijf houden.

Het komt er dus op aan de openbare opinie nog beter en breder voor te lichten over de Tobintaks om de druk op alle partijen te verhogen. ■

CULTUUR EN MONDIALISERING

De Italiaanse Eerste Minister, Silvio Berlusconi, voorzitter van het rechtse "Forsa Italia", heeft zijn masker laten vallen. In een toespraak in Berlijn verklaarde hij: "We zouden ons bewust moeten zijn van de superioriteit van onze beschaving. Een systeem van waarden dat aan alle landen die het aanvaard hebben vooruitgang heeft gebracht en het respect voor de mensenrechten en de religieuze vrijheid heeft gewaarborgd", verklaarde Berlusconi op een persconferentie op woensdag 26 september, die hij besloot met de woorden: "Dit respect bestaat zeker niet in de Islamitische landen". Hij voegde hier tevens aan toe: "de superioriteit van de Westerse waarden is reeds gebleken ten overstaan van de communistische wereld en een deel van de Islamitische wereld, maar deze is

jammer genoeg in vergelijking met de onze duizend vierhonderd jaar achter gebleven. Dus moeten we ons bewust zijn van onze macht en de kracht van onze beschaving." Op een vraag van een Italiaans journalist over de gewelddaden in Genua, in juli, antwoordde hij: "De protesten van de antimondialisten en de terroristen die de aanslagen pleegden in New York, lopen op zonderlinge wijze samen. De terroristen hebben getracht de invloed van de Westerse beschaving op de Islamitische wereld van buitenaf te stoppen, terwijl de anti-mondialistische beweging van binnenuit de Westerse levenswijze bekritiseert door te trachten deze de verantwoordelijkheid toe te schuiven." Deze standpunten werden door minister Michel, op rondreis in de Islamitische

wereld en zich bedreigd voelde in zijn toenaderingspogingen, veroordeeld. Ook premier Verhofstadt en andere politieke leiders namen afstand van een dergelijk standpunt. Ook in het Italiaanse parlement werd Berlusconi onder vuur genomen, en in Rome betoogden duizenden progressieven uit protest. Een gelijkaardige verklaring werd door Berlusconi in de Raad van de Europese Eerste Ministers afgelegd zonder dat er ruchtbaarheid aan werd gegeven. In de vergadering van de Europese Christen Democraten (EVP) strooide voorzitter Wilfried Martens zand over deze kwestie, wat leidde tot protest van de voorzitter van de Waalse PSC, Joëlle Milquet. (ads) ■

ZWART GELD ZONDER GRENZEN

I André De Smet I

Na de terroristische aanslagen van 11 september in New York en Washington schijnen Bush en zijn bondgenoten plots te hebben ontdekt dat er zoiets bestaat als een zwart geldcircuit. Ze wisten wel dat kapitaalcrachten deze weg gebruikten voor belastingontduiking, speculatie, drughandel, wapenhandel en andere zaken die het daglicht niet mogen zien, maar ze deden de ogen dicht.

Uiteindelijk was dit voor hen toch geld dat door de multinationale ondernemingen kon worden gebruikt voor steeds nieuwe en grotere investeringen waarmee grote winsten konden worden geboekt. Bovendien waren de belastingparadijzen, dikwijls in delen van hun landen gevestigd, (vb. Gibraltar, Jersey, het eiland Mann, om slechts deze te noemen) nog een verlengstuk van een operatie die toeliet om geld wit te wassen in de grote financiële centra als Londen of New York.

In 1996 deden zeven vooraanstaande magistraten uit Frankrijk, Spanje, Italië, Zwitserland en België (voor ons land was dit procureur B. Dejemeppe) een dringende oproep tot de Europese Unie en de regeringen van de lidstaten voor de oprichting van een Europese juridische ruimte. Hierin wezen ze er op dat slechts een dergelijke maatregel het mogelijk zou maken efficiënt te strijden tegen het zwarte geldcircuit onder al zijn vormen, namelijk de belastingontduikingen, handels- en beurspeculaties, corruptie, drughandel, groot banditisme, illegale wapenhandel, misbruik van openbare fondsen, enz, enz.

Ze vroegen hierbij de aanstelling van een Europese procureur en een Europees parket die de toelating zouden hebben op te treden over de grenzen heen.

De nieuwe sociale volksbeweging ATTAC steunde dit voorstel en startte eveneens een brede campagne tegen de belastingparadijzen.

Kort geleden verklaarde de Franse onderzoeksrechter Eric Halphen in "Le Monde" dat er met de mondialisering en de informatica in de banktransacties slechts 20 minuten nodig zijn om een elektronische betaling in een mum van tijd de ronde van de wereld te laten doen.

Zijn voorbeeld: Er zijn vijf minuten nodig om vijf miljoen te storten bij een bank in Nederland, vijf andere minuten om dit bedrag over te hevelen naar een Britse rekening en nog eens vijf minuten om het van daaruit over te plaatsen naar

Zwitserland. Er zal dan slechts een dag nodig zijn om in dit laatste land het geld af te halen... de straat over te steken en het geld te deponeren bij een andere financiële instelling waardoor het witgewassen is. Een onderzoeksrechter zal echter zes maand moeten wachten om een onderzoek te mogen instellen in Nederland, bijna één jaar in Groot-Brittannië en zes maand in Zwitserland... om aldaar vast te stellen dat de rekening geliquideerd werd.

Een financiële actiegroep tegen het witwassen (GAFI) schat dat dergelijke operaties tot meer dan 1000 miljard dollar per jaar oplopen. Deze transacties zijn in de laatste jaren aanzienlijk toegenomen dank zij de belastingparadijzen. In de loop van de jaren 1920-1930 hadden een aantal landen hun wetgeving zo aangepast dat ze grote kapitalen de mogelijkheid verschafden de nationale wetgevingen inzake belastingen te ontduiken. De eerste waren Zwitserland, Luxemburg, Lichtenstein, Monaco, de Bahama's, maar het aantal van deze belastingparadijzen is nu opgelopen tot 70 à 80. Het gaat hier over heel wat kleine staten, dikwijls eilanden zoals de Cook eilanden, Granada, het eiland Mann, Jersey en Gibraltar die tot het Britse grondgebied behoren, de Maagden eilanden, Panama en nog vele andere. Sommigen beschikken over meer brievenbussen van financiële instellingen en multinationale ondernemingen dan ze inwoners hebben. Voor hun financiële verrichtingen moeten die aldaar een

minimum aan belastingen betalen en genieten ze van een absoluut bankgeheim

Maar ook in Egypte, Israël, Rusland, Londen, New York, Boedapest en andere, worden financiële instellingen met de vinger gewezen gezien zij uiteindelijk voor de witwasoperaties instaan, na vele tussenstappen.

Korte tijd geleden werd door de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) een zwarte lijst opgesteld van landen die weigerden mee te werken aan de strijd tegen recyclage van zwart geld. De Verenigde Staten weigerden aan dit initiatief hun medewerking te verlenen. Men moet namelijk weten dat de V.S. tal van multinationale bedrijven toelaten (o.a. Kodak, Ford, Microsoft) hun producten uit te voeren via belastingparadijzen, om door het ontwijken van belastingen voordeel te halen in de concurrentiestrijd. Door de Europese Unie werd tegen de V.S. klacht neergelegd bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO) wegens oneerlijke handel. De klacht blijft echter hangende, ook al omdat de Amerikaanse Senaat in een stemming zich nogmaals het recht toeëigende van dergelijke praktijken gebruik te maken.

Met de recente gebeurtenissen van 11 september is men zich plots bewust geworden dat ook terroristische organisaties dankbaar gebruik maken van de financiële constructies die destijds door de multinationale ondernemingen werden opgezet. Uiteindelijk zijn de grote

financiële en economische machten rechtstreeks verantwoordelijk aan deze nieuwe uitwassen die de misdaadwereld mede in gebruik heeft genomen. Renaud Van Ruymbeke, eerste onderzoeksrechter van de financiële pool van Parijs sinds 31 maart 2000, en dus verantwoordelijk voor de financiële misdaden, tevens initiatiefnemer van de Oproep van Genève, wijst er in "Le Monde" op dat alle politieke initiatieven ontbreken om aan de bestaande misdaden een einde te stellen. Hij wijst op de verantwoordelijkheid van de regeringen voor het bijeenroepen van een Internationale Conferentie terzake, waar deskundigen samen de nodige maatregelen zouden kunnen voorstellen.

Hij vestigt er tevens de aandacht op dat men uiteindelijk, vroeg of laat, toch tot concrete maatregelen zal moeten komen, maar dat de economische lobbyisten dit tot op dit ogenblik trachten te verhinderen.

De economische wereldleiders weigeren iedere transparantie, zegt hij. Van het ogenblik dat men hierover spreekt wordt steeds opgeworpen dat dit het opheffen van het bankgeheim zou betekenen, wat volgens hen onverbreekbaar verbonden is met het recht op handel en vrije markteconomie.

Ze blijken er geen rekening mee te houden, zegt de financiële onderzoeksrechter Van Ruymbeke, dat de omvang van het zwarte geld in de economie zo enorm is geworden dat deze op wereldvlak tot gevaarlijke situaties zou kunnen leiden.

Geld heeft vandaag geen geur. Wanneer de politieke leiders zich niet bewust worden van de omvang van het probleem en niet de nodige maatregelen treffen, zou dit als een boomerang op hun hoofd terecht kunnen komen.

Maar dan zullen het wel opnieuw de kleine man en de volkeren van de Derde Wereld zijn die de grootste slachtoffers zullen zijn.

André De Smet

PRIVATISERINGEN BIJ DE POST

Op 15 oktober hebben 13 van de 15 lidstaten van de Europese Unie het licht op groen gezet voor de liberalisering van de postdiensten tegen het jaar 2007. Enkel Nederland en Finland sloten zich daar niet bij aan. Dit bevestigt de nauwe samenwerking tussen de EU en de WTO (de Wereldhandelsorganisatie) i.v.m. het "Algemeen akkoord voor de commercialisering van de diensten". Aan de liberalisering van de post wordt sinds geruime tijd stap voor stap gewerkt. Aanvankelijk was het enkel de pakjespost, maar nu staat ook de brievenpost op het verlanglijstje. De rechtse Nederlandse commissaris Frits Bolkestein stelde reeds vorig jaar voor om vanaf 2003 de bestelling van de brieven vanaf 50 gr. te privatiseren. Hij haalde het niet, en het staat nu op 350 gr.

Na nieuwe onderhandelingen, waarbij Duitsland, Groot-Brittannië en Frankrijk de kar trokken, lieten ook de andere lidstaten zich meeslepen: Vanaf 1 januari 2003 wordt alle brievenpost vanaf 100 gr., waarvan het tarief lager is dan 3 keer het basistarief, vrijgegeven. Vanaf 2006 is ook de brievenpost boven 50 gr., met een tarief van 2,5 keer het basistarief, vrij. Ook de internationale post, op enkele uitzonderingen na, komt vanaf 2003 vrij. De uiteindelijke discussie ging over de volledige liberalisering tegen 2009. Daarop vroegen verschillende lidstaten een uitzondering. Op voorstel van Daems komt er een studie over de effecten van de liberalisering op de universele dienstverlening in elk van de lidstaten.

VERENIGDE STATEN

WERKLOOSHEID

De gebeurtenissen in New York en Washington zijn voor de luchtvaartmaatschappijen een gelegenheid om zogenaamde herstructureringen uit de hoed te halen. Meer dan 100.000 werknemers werden ontslagen. De grote verdedigers van de "vrije markteconomie", gaan nu bij hun regeringen aankloppen om subsidies, gemeenschapsgelden, te ontvangen om... hun winsten te kunnen handhaven. (ads)

Na de bekendmaking van de resultaten moet er een beslissing vallen, evenwel voor 2007. Vooraf moet het Europees Parlement, dat zich eerder terughoudend opstelde, nog zijn zegen geven. Een toenemende druk van de openbare opinie en van de vakbonden op de Europarlementsleden, is dus een dringende noodzaak. (ads)

EEN PRAKTIJKVOORBEELD UIT FRANKRIJK

In Le Monde vestigt een inwoner van het dorp Cruet (Savoie) de aandacht op het volgende: Sinds de 19^e eeuw bestaat er in zijn dorp een postkantoor. Het aantal dorpsbewoners neemt toe: In 1936 waren er 477, in 1975 reeds 698, en in 1991 meer dan 1000. De inwoners, ook uit de omliggende landbouwbedrijven, komen naar de post voor gewone en financiële verrichtingen.

Sinds 1 januari 2001 is de post er op maandag en woensdag gesloten. De meeste nabije postkantoren liggen op een afstand van 6 en 8 km, wat vooral voor oudere mensen een onoverbrugbare afstand is.

Tijdens het verlof van de beambte bleef het kantoor gesloten, zelfs de brievenbus. Gezien de postbode in 2002 zwangerschapsverlof neemt, is al bekend gemaakt dat de brieven in de toekomst slechts om de twee dagen besteld zullen worden.

Dit alles vanzelfsprekend in het perspectief van de privatisering, waarbij de dienstverlening volledig in vraag zal worden gesteld.

MONDIALISERING

WINSTEN

Interbrew, de biergigant waarin Jean-Luc Dehaene ook een plaatsje in het bestuur kreeg aangeboden, heeft in de eerste helft van het jaar, exclusief het Britse Bass, zijn nettowinst verhoogd met 66,5 %, en zijn omzet met 34,8 %. De winst per aandeel steeg met 15,6 %

Voor hen is de mondialisering een goede zaak natuurlijk. (ads)

KINDEREN VOOR AFGHANISTAN: OPVOEDEN TOT VREDE EN DEMOCRATIE

| Bob Paulus |

*Op 13 oktober 1909 wordt Francisco Ferrer gefusilleerd, na een summier proces, onschuldig aan de feiten die hem ten laste worden gelegd. Zijn laatste woorden: "Ik ben onschuldig! Leve de Moderne School! Republikein en vrijmetselaar, autodidact door zijn lectuur en ontmoetingen, is hij overtuigd van het belang van de opvoeding voor de emancipatie van de mens. In 1901 sticht hij in Barcelona "zijn" Moderne School die in 1906 door de Spaanse overheid gesloten wordt. "De Moderne School wil alle vooroordelen bestrijden die de totale emancipatie van het individu bemoeilijken ..." (citaat in Jean Houssaye e.a., *Quinze pédagogues - Leur influence aujourd'hui*, Armand Colin Éditeur, Paris 1994, p.90 - vertaald).*

EMANCIPATIE DOOR ONDERWIJS

Door het protest tegen zijn veroordeling in vele landen binnen en buiten Europa kregen zijn laatste woorden een symbolische betekenis met grote uitstraling.

Bekende namen in de Moderne-schoolbeweging zijn John Dewey in de Verenigde Staten, Ovide Decroly in België, Maria Montessori in Italië, Adolphe Ferrière in Zwitserland, Célestin Freinet in Frankrijk. Laatstgenoemde is wellicht diegene die vandaag nog de meeste bekendheid geniet. Zijn werkmethodes kregen vanaf de vijftiger jaren een nieuwe oriëntering en een nieuwe impuls door de Institutionele Pedagogie met de figuur van Fernand Oury. Zowel Freinet als Oury lieten in ons land sporen na en er zijn nog leerkrachten die de essentie van hun werk begrepen hebben en hun klaspraktijk daarop enten.

Projecten in de klas, klaskrant, klasraad, correspondentie met andere scholen (ook al met e-mail), klasateliers, individuele taken, opzoekingen e.d., hebben inmiddels burgerrecht verworven. Geïntegreerd in een complexe klasorganisatie betrekken zij de kinderen op de actualiteit en leveren ze de levende inhoud om taal- en wiskundeonderwijs zinvol te maken.

In Portugal is de 'Movimento da Escola Moderna' met haar belangrijke voorman Sérgio Niza nog steeds actief. Onder zijn impuls verruimt deze beweging de

horizon. Slaafse en vaak verkeerd begrepen toepassing van technieken moet vermeden worden, wil men niet het gevaar lopen ze te herleiden tot inhoudsloze kneepjes. Wars van doctrine bouwt de beweging aan een pedagogische cultuur die het strikt schoolse overstijgt.

EEN KLAS IN EEN VOORSTAD VAN LISSABON

Nauwelijks kwamen de eerste berichten over vergelding door mogelijke militaire aanvallen tegen Afghanistan, of de kinderen maakten zich zorgen. Wat zal er gebeuren met vrouwen en kinderen? Die hebben niets te maken met de gruwelijke terroristische aanslagen van 11 september

niet aan haar proefstuk toe. Vorig jaar hadden ze een actie op touw gezet voor financiële hulp aan RAWA, een organisatie van Afghaanse vrouwen om scholen open te houden. Deze scholen functioneren ondergronds, want de Taliban vinden dat meisjes geen onderwijs nodig hebben. Daarom beslisten de Portugese kinderen om RAWA te steunen.

Deze Speciale Klaskrant werd gepubliceerd eind vorig schooljaar. In deze uitgave vertellen de kinderen over diverse tussenkomsten, over uitgevoerde projecten, ze leggen uit hoe ze tewerk gaan; we vinden er een overzicht van alle projecten en onderzoeken. Zoals alle andere uitgaven bevat ze afdrucken van documenten en foto's en wordt ze

“De terreurmisdaden moeten gestraft worden, naar zorg alstublieft dat de onschuldigen niets overkomt.”

en ze worden verdrukt door de Taliban. Ze mogen toch niet nog eens het slachtoffer worden. Wat kunnen we doen? Een brief schrijven naar de USA-ambassade: "De terreurmisdaden moeten gestraft worden, maar zorg alstublieft dat de onschuldigen niets overkomt!" De brief werd verstuurd op 24 september 2001 maar bleef tot heden onbeantwoord.

Met die actie is deze Portugese klas

geïllustreerd door kindertekeningen. Achtentwintig pagina's van een dergelijke verscheidenheid samenvatten is noch mogelijk, noch gewenst. Dan lopen we immers het risico van een vertekend beeld op te hangen. We opteerd dus om de klas zelf aan het woord te laten doorheen een selectie van uittreksels. (Commentaar en toelichting staan tussen haakjes.) ■

KLASKRANT VAN DE LEERLINGEN DERDE LEERJAAR

DE RECHTEN VAN HET KIND

Speciale uitgave nr 3 - Klas G Basisschool
Outurela en Portela - Juni 2001
Minimumprijs 1 E - Integraal bestemd voor
RAWA - Afghanistan
Medewerkers: Adramane Djaló - Ana
Margarida Silva - Ana Paula Correio -
Bruno Teixeira - Gisela Simões - Hugo
Perreira - Ivan Mendes - Leila Santos -
Mário Sérgio André - Marlene Monteiro -
Pascal Paulus - Pedro Miguel Baião - Rui

Miguel Rocha - Ruben Fortes - Tatiana
Filipa Teixeira - Tatiana Helena Carvalho -
Tiago Mendes
Directie: Ana Margarida Silva - Pascal
Paulus (leraar)
Inhoud: Editoriaal - Onze rechten in onze
klas - Wat we al gedaan hebben - Wie we
zijn (beperkte weergave)

We beslisten deze krant te fotokopiëren in
zwart-wit en zo de kostprijs te drukken om

de opbrengst integraal te kunnen aan-
wenden ten bate van de organisatie RAWA.
De storting zal gebeuren via een
internationale cheque op 30 juni. Het be-
drag zal bekend gemaakt worden in de
eerste uitgave van de Klaskrant van de
leerlingen van het vierde leerjaar.

Alle gegevens van deze krant mogen
gebruikt worden mits uitdrukkelijke
bronvermelding.

EDITORIAAL

Het kind heeft recht op onderwijs, dat kosteloos en althans voor de lagere schooljaren verplicht moet zijn. Het behoort een opvoeding te krijgen, die zijn algemene ontwikkeling ten goede komt en het in staat stelt op basis van gelijke kansen zijn bekwaamheid, persoonlijk oordeel en gevoel voor zedelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid te ontwikkelen en een nuttig lid van de maatschappij te worden.

</P>

Lieve lezer,

"Wij, in onze klas, hebben rechten. Tijdens de dagplanning kiezen we wat we willen doen en in de Raad discussiëren we over onze klachten en onze voorstellen."

Deze woorden die Leila noteerde tijdens de voorbereiding van dit blad zeggen precies waarover het gaat. Het idee voor deze Speciale Klaskrant werd gelanceerd toen we ons afvroegen hoe we de vrouwen en de kinderen konden helpen die te lijden hadden onder de verdrukking van de Taliban.

"Naar aanleiding van de Internationale dag voor de Rechten van het Kind, lezen we aandachtig waartoe de volwassenen zich in 1959 verbonden hadden om het welzijn van kinderen te verzekeren. We gingen na wat wij al ondernomen hadden om deze rechten te verdedigen. (...) En ja, we hadden al succes geboekt in enkele gevallen. Hierover gaat het in dit blad."

Na de week- en dagplanning, waarover Leila het heeft, stelt iedereen in onze klas zijn eigen werkplan op, waarbij ik raad geef. In "Onze rechten in onze klas" onthullen we gedeeltelijk een complexe organisatie achter deze werkwijze.

Vele projecten die te maken hebben met de verdediging van de rechten van het kind buiten het leslokaal, zijn ontstaan tijdens onze gesprekken in het begin van de dag die we 'Vertellen en duiden' noemen. (...)

Om te antwoorden op de vraag 'Waarom publiceren we deze speciale klaskrant' sluit ik me aan bij het antwoord van Ana Paula: "We maken deze klaskrant om wat centen te verdienen voor de

Afghaanse vrouwen. Ze hebben dit geld nodig om de scholen open te houden. Nauwelijks 5.000 Escudos (= 1.000 BEF) volstaan om een school gedurende één maand te laten functioneren."...

Pascal

ONZE RECHTEN IN ONZE KLAS

Hoe kiezen we onze projecten?

Wanneer we een project willen behandelen, schrijven we op het bord wat we willen doen. Als er niemand is die het op dit moment wil doen, blijft het staan op het bord van de projecten. ...

Vóór we beginnen met de projecten, onderzoeken we wat we al weten en wat we willen weten, en zo beginnen we aan het project.

Ana Paula

Hoe worden de regels bepaald in onze klas?

(...)

In de klasagenda noteren we wat we verkeerd deden, wat goed was en wat we voorstellen.

We vroegen aan Pascal hoe hij op het idee kwam van de klasagenda; hij antwoordde dat hij het overgenomen had van andere leraars.

De agenda wordt dan besproken tijdens de Raad en na de bespreking van de problemen stemmen we de klaswetten. Alle leerlingen stemmen mee.

Rui en Ruben

De wetten vastgelegd door de Raad

1. Bij het opruimen verplaatsen we ons zonder te lopen.
2. We verlaten de klas alleen om naar het toilet te gaan, zonder de anderen te storen.
3. We spotten niet met elkaar, we vertellen geen onnozelheden.
4. In de klas wordt er alleen gegeten bij verjaardagsfeestjes.
5. Wie tijdens de speeltijd meisjes lastig valt of begluurt op het toilet, verliest het recht op speeltijd tot de Raad er anders over beslist.

Ana Margarida

De verantwoordelijkheden

In onze klas hebben we een systeem van verantwoordelijkheden. Die liggen niet

vast. Ze kunnen omgeruild worden tijdens de Raad, wat vaak gebeurt. (...) er bestaan kleine dagelijkse wisselploegen voor het organiseren van de dagtaak (...)

Pascal

Ik ben Tatiana Filipa en ik ben verantwoordelijk voor het kladpapier.

(...) Ik ben het die de computer opstart of afsluit. Ik geef het soms door aan de personen die de computer gaan gebruiken. (...)

Ruben

Ik besloot om verantwoordelijk te zijn voor het Cuisenaire-materiaal (...) De helft van de klas werkt met het Cuisenaire-materiaal. Ze maken veel fiches van verschillende kleur met dit materiaal.

Pedro Miguel

Mijn verantwoordelijkheden dat zijn het dambord, het schaakspel en loco (een wiskundespel) (...) Ik draag zorg voor de spelen en houd de lijst bij van de personen die willen dammen of schaken.

Mário Sérgio

(Volgen nog de verantwoordelijkheden van Marlene, Leila, Gisela, Hugo, Ivan, Margarida, Ana Paula, Adramane, respectievelijk verantwoordelijk voor: het opbergen van materiaal - de taalfiches - de boekhouding van in- en uitgaand materiaal + het spijkerbord (geoplano) - de boodschappen (binnen de school) - het hoekje voor experimenten - de klaskrant - de schilderhoek - de leesfiches).

Wie heeft het laatste woord?

Normaal heeft de Raad het laatste woord wanneer over de wetten beslist wordt en ook bij de bespreking van het werk. (...) ook of de regels worden opgevolgd of niet.

Onze klaskrant: 15 nummers en 3 speciale (...) We schreven de teksten. Sommige werden verkozen en op de computer gezet. Daarna komen ze in de krant. De speciale kranten werden gemaakt door de ganse klas.

Ana Margarida</P>

WAT WE AL GEDAAN HEBBEN

Vragen stellen aan politici.

Vorig jaar stuurden we een brief met verschillende vragen naar de politici:

- waarom werken ze in de SIC (een TV-station), want dat dachten wij;
- waarom ze aan politiek doen en veel andere dingen.

We kregen antwoorden van twee partijen: de Bloco da Esquerda (Linkse coalitie) en de PCP (Portugese communistische partij). Ze zegden dat wij allemaal aan politiek doen: wanneer iets niet goed is en we willen het veranderen, dan doen we aan politiek.

We maakten ook een werk over de verkiezingen. Dit jaar schreven we ook de

kandidaten voor het presidentschap aan om te vernemen wat ze gingen doen voor de kinderen. We kregen antwoord van António Abreu en van Joaquim Ferreira do Amaral. Op de volgende bladzijde is een kopie afgedrukt van onze brief en hun antwoorden.

Gisela

(Wegens plaatsgebrek werden deze brieven hier weggelaten).

De straat voor onze school

(...) Een school bij een gevaarlijke bocht, zonder signalisatie of waarschuwing om voorzichtig te zijn, dat is wel moeilijk voor de kinderen. (...)

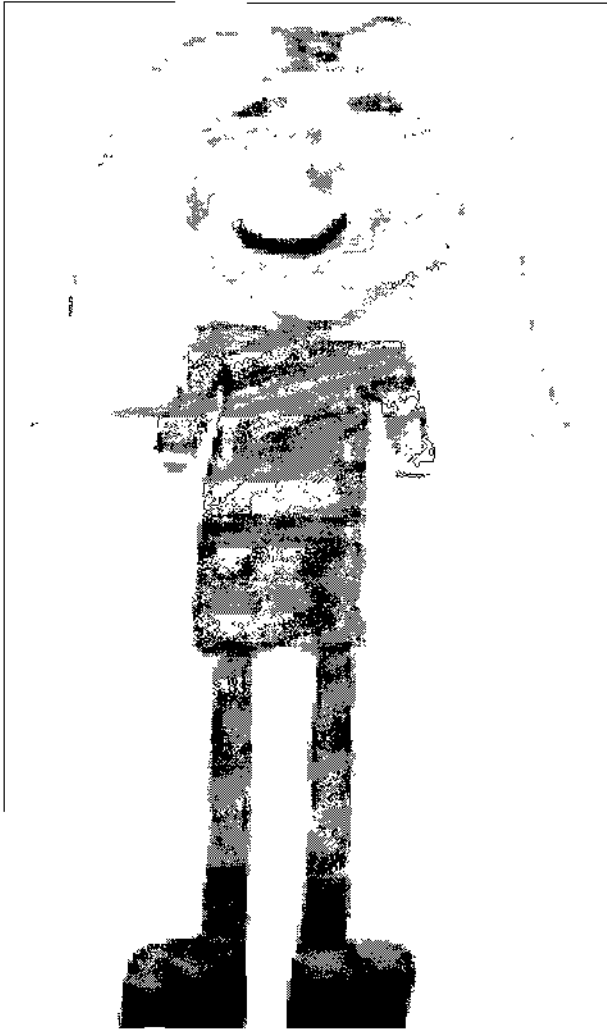
Er zouden waarschuwingen moeten komen opdat de volwassenen zouden weten dat ze voorzichtig moeten zijn

Mário Sérgio

Om die reden en omwille van de bedenkingen die we ontvingen van de politici, gingen we aan 't werk en vroegen daarbij de medewerking van de klas hiernaast:

- we deden een onderzoek op school om te weten wie de straat oversteekt en hoe laat;
- we telden de auto's tijdens de uren dat er veel kinderen op straat komen
- we maakten tabellen waarvan de

Zwitserland

Verleden jaar lazen we in de krant dat de Portugese kinderen niet toegelaten werden in een school in een bepaalde plaats in Zwitserland, omdat ze vreemdelingen zijn. Onze klas schreef volgende brief naar de Ambassade van Zwitserland.

Zeer geachte Heren,
 (...) We hebben een klas met kinderen van de Kaapverdische eilanden en Guinee-Bissau, Portugezen, zigeuners, onze leraar is een Belg. We hebben daar geen problemen mee. (...) We denken dat ze (de gewraakte kinderen) het recht hebben naar de school van hun keuze te gaan en dat de anderen niet meer rechten hebben omdat ze Zwitsers zijn.
 (...)
 Een zoen van ons allen.

Tocha

We zagen in de krant dat in een school van Tocha de zigeunerkinderen niet samen mochten zitten met de blanke kinderen. Er zijn mensen die hun kinderen willen weghalen uit de school om niet samen te moeten zitten met de zigeunertjes. We vinden dat verkeerd en daarom schrijven we een brief en ook naar het syndicaat van de leraars. Ze hebben niet geantwoord, maar er verscheen een artikel in de syndicale krant.

Hugo, Tiago

Het geval Tocha liet leerlingen in Carnaxide niet onberoerd

"MAAK EEN GEMENGDE GROEP, HET DOET GEEN PUN"

Kinderen attent maken op het probleem van racistische discriminatie is heel gewoon in de Basisschool 1 van Outurela en Portela in Carnaxide. (...) de kinderen (...) stuurden een bericht: "Dat ze maar liever proberen om gemengde groepen te maken, ginds in Tocha, ze zullen merken dat het geen pijn doet." (...) Verklaringen zoals die van Salamanca die stelt dat "de scholen moeten openstaan voor alle kinderen, ongeacht hun fysieke, sociale, taalkundige of andere situatie" volstaan niet.

Het is nodig dat de afgekondigde goede intenties zo snel mogelijk in de praktijk toegepast worden. (...)

Bedenk dat het geval van Tocha een triest voorbeeld is van de onzinnigheid waarmee onze samenleving verder gaat met het uitsluiten van mensen. Het 'onschuldige' gebaar van een kind een bank toe te wijzen, weg van de anderen, marginaliseert en kan zijn toekomst als volwassene in gevaar brengen. Het resultaat kan onomkeerbaar zijn. (...)

Bovenstaande briefwisseling (bedoeld wordt zowel met de school in Tocha als met de Zwitserse ambassade) betekent ongetwijfeld een zeer positieve ervaring voor alle betrokkenen, leerlingen en leraars.

Verschenen in Escola Informação n° 157 Novembro 2000, pagina 20

computer grafieken tekende:

Aantal kinderen die te voet naar Portela gaan

Aantal kinderen die te voet naar Outurela gaan

Frequentie van het verkeer op de Estrada de Portela op 19.01.2000

(Tabellen niet opgenomen wegens plaatsgebrek).

Vervolgens stuurden we een brief met het voorstel om de oversteekplaats te voorzien van drempels om de auto's te doen vertragen.

Adramane

(Ook de brief naar het gemeentebestuur kan hier niet worden afgedrukt.

Hij bleef onbeantwoord maar ongeveer anderhalf jaar later werden er waarschuwingborden en verkeersdrempels geplaatst.)

We ontvingen een antwoord. Pascal vertaalde het.

Mário Sérgio

In zijn antwoord verklaarde de meneer dat de Raad van Zwitserland al aan de oplossing van het probleem werkte. We waren zeer verwonderd te vernemen dat er in Zwitserland ook een Raad bestaat. Pascal legde uit dat hun Raad wel een beetje verschilt van de onze.

Allemaal

De medewerker van de Ambassadeur die de brief in opdracht tekende, kwam op het einde van het schooljaar de toneelopvoering van de kinderen bijwonen.

Afghanistan

Hallo,

We willen aan iedereen zeggen wat er aan het gebeuren is in Afghanistan. We gaan het jullie vertellen. In

Afghanistan mogen ze hun nagels niet lakken, niet naar muziek luisteren of naar de televisie kijken en de Taliban geven stokslagen aan jonge mensen die vrijen voor ze huwen. Velen zijn dood gegaan

van zo geslagen te worden.

Ana Paula

(...)

Op de website www.rawa.org kan je vele tekeningen vinden van jongens en meisjes uit Afghanistan. We hebben er enkele gekopieerd voor ons project dat we maakten in de klas. Sommige tekeningen zijn indrukwekkend.

De projectgroep

Brief:

Voor: Vrouwen van Afghanistan

Datum: vrijdag 14 mei 2001 11.37

Onderwerp: werken voor Afghanistan

Hallo,

Wij zijn Gisela en Ana Paula van de school van Outurela en Portela. We zitten in de klas van Pascal. We maken een project over Afghanistan omdat we weten dat de mannen niet willen dat de vrouwen gaan werken en dat de kinderen naar school gaan. We gaan een speciale krant maken die we zullen verkopen en het geld is voor u.

RESULTAAT VAN DE ACTIE:

40.000 ESCUDOS (= 8.000 BEF)

Overzicht van alle gerealiseerde projecten

Opzoekingen en interventies

	in contact met de buitenwereld		
	verspreid bij ouders	verspreid op ruimere schaal	
<i>binnen de klas</i>			
Pythagoras	planten (2)	de dierentuin	Tocha
hellend vlak	kledij en Nike	de natuur	de natuur
oorsprong cijfers	de Indianen	uitstervende soorten	de republiek
de ruimte	dinosaurussen	evolutie van de mens	Afghanistan
de aarde	de vaatwasmachine	evenwicht in de natuur	de Indianen, wij
eclipsen	auto's	ecologische problemen	kind-slaven
kind-moeders	Brazilië	evolutie der soorten	klasagenda's
marionetten	vrachtwagens	evolutie van de aarde	presidentsverkiez.
de apen	lampen	Onze omgeving	
		Carnaxide	
		ontbossing	
		gemeenteraad	SPECIALE KLASKRANTEN
		PSP	N°1 Problemen vd natuur
		onze afkomst	
		Jumbo (supermarkt)	N° 2 Onze omgeving
		Oelras (gemeente)	
		SUMOL (bedrijf)	N° 3 Rechten vh kind

werkvond in aanwezigheid van de ouders :Hoe wij werken
toneelopvoering : Het oog van de wolf

GENITALE VERMINKING VAN VROUWEN (VGV)¹

| Marie-Jeanne Vanmol |

Dit is een procedure waarbij de genitaliën van vrouwen worden beschadigd, ofwel gedeeltelijk of in het geheel worden verwijderd. Sinds de vroege jaren vijftig wijzen de Verenigde Naties op de hardnekkigheid van het blijven voortbestaan van traditionele gebruiken die vrouwen en meisjes onderwerpen aan rituele operaties. In 1979 werd tijdens een seminarie van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) in Khartoum een reeks maatregelen genomen om regeringen aan te sporen de wijdverbreide praktijk van genitale verminking bij vrouwen te verbieden. Terzelfertijd werden nationale commissies opgericht om de activiteiten te stimuleren die de opvoeding en onderwijs van meisjes bevorderen en ten goede komen. In 1982 neemt de WHO inzake VGV voor de commissie Mensenrechten van de VN een duidelijk standpunt in: VGV mag onder geen enkel beding gemedicaliseerd worden. Het is aan dokters en vroedvrouwen ten stengste verboden hun medewerking aan deze schadelijke praktijk te verlenen.

Ondanks de aandacht van de internationale gemeenschap voor het probleem van genitale verminking waarbij de mensenrechten van vrouwen en jonge meisjes worden geschonden stelt de WHO in 1996 in haar rapport vast dat over het voorkomen en de verspreiding van VGV weinig data beschikbaar zijn. Vanuit de medische en wetenschappelijke wereld is er weinig interesse voor het fenomeen en alhoewel de mortaliteit van jonge meisjes en vrouwen ten gevolge van deze procedure zeer hoog is werd er tot hertoe geen systematisch onderzoek uitgevoerd. Overlijden t.g.v. genitale verminking worden niet geregistreerd. Moedersterfte en perinatale sterfte worden nooit in verband gebracht met genitale verminking. De psychologische gevolgen die levenslang blijven werden nooit

11 NOVEMBER 2001
30^e VROUWENDAG

IS ONS LIJF ONS LIEF?

ONIS KONINGENSTRAAT 139, 2600 ANTWERPEN-BERCHTEM

onderzocht vanuit het standpunt van de vrouw.

De enige landen waar regeringen een demografisch onderzoek over heel het land hebben uitgevoerd zijn Soedan, de Centraal-Afrikaanse republiek en Ivoorkust. De cijfers uit andere Afrikaanse landen zijn gebaseerd op kleinschalige pilootstudies van vrouwenorganisaties, ngo's, vroedvrouwen en internationale organisaties zoals UNICEF en WHO en enkele onderzoekers zoals Fran Hoskin² en Nahid Toubia.³

Het zijn dus meestal de vrouwenorganisaties die gestart zijn om op een systematische wijze de strijd tegen genitale verminkingen aan te binden. Vier jaar na de oprichting van het Inter African Committee, in juni 1988, vindt in Mogadishu, in Somalië een internationaal

congres plaats over "Strategies to Bring about Change"⁴. Somalië wil de wereld attent maken op hun campagne voor de eliminatie van de procedure van infibulatie. Somalië, een land waar 98% van de vrouwen genitale verminking ondergaan was reeds lang voor er in Afrika op nationaal en lokaal niveau over genitale verminking werd gesproken een voorloper in het grondig aanpakken van dit probleem. De democratische organisatie van de Somalische vrouwen hadden tezamen met een Italiaanse vrouwenorganisatie een actieprogramma op touw gezet dat in zijn geheel door de regering werd ondersteund. Verschillende Afrikaanse landen waren op dit seminarie aanwezig. Egypte, Soedan, Gambia en Nigeria wisselden hun ervaringen over

Vanuit de medische en wetenschappelijke wereld is er weinig interesse voor het fenomeen en alhoewel de mortaliteit van jonge meisjes en vrouwen ten gevolge van deze procedure zeer hoog is werd er tot hertoe geen systematisch onderzoek uitgevoerd.

hun campagnes uit. Sinds de omverwerping van het regime van Siad Bar en het versplinteren van de civiele organisaties zijn deze initiatieven gesneuveld. Ondanks de slechte economische situatie en het dagelijks wapengeweld van clans waaronder het land verdeelt blijft, werken de Somalische vrouwen alhoewel met beperkte middelen verder aan de bewustwording van het probleem door moeders te overtuigen hun dochters aan deze praktijken te onttrekken.

Ondertussen zijn er meer en meer staten die een wetgeving op punt zetten die genitale verminking bij wet verbieden. In Senegal b.v.b. hebben de vrouwengroepen gelobbied om een strafwet te stemmen tegen genitale verminking. Als eerste stap heeft de regering vrouwen en hun families ingelicht over de schadelijkheid van deze procedure. In Egypte verklaarde de regering dat de Islam de genitale verminking niet aanbeveelt en dat de procedure door de Egyptische wet was verboden. Landen waar de vluchtelingen zich vestigen worden met deze praktijken geconfronteerd en werken of hebben reeds een wetgeving om genitale verminking bij wet te verbieden.

De praktijk wijst echter uit dat het instellen van een strafwet alleen onvoldoende is. Het gebruik wordt nog steeds wijd verbreid toegepast en uitgevoerd op steeds jongere kinderen. Naast de traditie en gewoonte die het gebruik promoten zijn er ook nog socio-economische factoren en de patriarchale waardensystemen van de maatschappijen.

Genitale verminking is één van de vele vormen van traditionele schadelijke praktijken die meisjes en vrouwen discrimineren en die hun recht op leven en gezondheid schaden. De nationale vrouwendag staat in teken van vrouw en gezondheid. Maar niet alleen genitale verminking is een traditionele gewoonte waarbij vrouwen worden gediscrimineerd en hun gezondheid wordt bedreigd. Een van de verregaande vormen van discriminatie is de voorkeur voor zonen boven dochters waarbij aan het meisje het recht op gezondheid, onderwijs, voeding,

ontspanning en het recht op het kiezen van een echtgenoot wordt ontzegd. In extreme gevallen worden meisjesbaby's bij de geboorte gedood. Lage huwelijksleeftijd en opeenvolgende zwangerschappen in de puberteit verzwakken de gezondheid van het jonge meisje en de levensvatbaarheid van haar baby. De bruidsprijs is een bron van inkomsten voor de familie. Jonge meisjes worden vanaf zeer jonge leeftijd afgesloten van de buitenwereld om reeds in de vroege puberteit aan de meest biedende huwelijkskandidaat te worden verkocht. De bruidsprijs is des te hoger wanneer de maagdelijkheid werd behouden, bvb door genitale verminking. Voedseltoebes in sommige regio's onthouden zwangere vrouwen hun noodzakelijke essentiële voedingsstoffen met resultaat dat zij lijden aan ijzer en proteïnegebrek. Bruidsverbranding en het vermoorden van vrouwen voor de eer van de familie zijn eveneens dagdagelijkse vormen van geweld tegen de vrouw die dikwijls door de Staat door de vingers worden gezien. Dank zij het wereldwijde netwerk van vrouwen zijn deze vormen van geweld, samen met huiselijk geweld en verkrachting op de internationale agenda gekomen. Het moeilijke dagdagelijkse werk van vrouwen op het terrein tegen de negatieve gevolgen van hun cultuur vereist doorzettingsvermogen en wordt in hun omgeving niet altijd in dank afgenomen. Doordat vrouwen naar de privésfeer worden verbannen kunnen zij hun politieke en sociale rechten niet ten volle gebruiken. De politieke, medische en wetenschappelijke wereld heeft tot hiertoe weinig of geen aandacht besteed aan de fysische en psychische gevolgen van dit patriarchale beleid ten aanzien van de vrouwen. Onderwijs en gezondheid zijn de hefboomen om uit dit keurslijf te groeien. Daarom zijn vrouwenbewegingen en de mensenrechtenorganisaties die ijveren voor de uitroeiing van

schadelijke traditionele praktijken en tezelfdertijd gelijke burgerrechten voor vrouwen promoten een stap naar meer sociale rechtvaardigheid en meer kansen voor een duurzame vrede. ■

¹ We gebruiken verder in de tekst de afkorting VGV dat staat voor vrouwelijke genitale verminking dat een rechtstreekse vertaling is van het Engelse Female Genital Mutilation (FGM).

² The Hosken report: Genital and Sexual Mutilation of Females. Fourth Revised Edition. Lexington, Ma. Win News, 1993

³ Nahid Toubia: Female Genital Mutilation: A call for Global Action, New York, Women, Ink., 1993

⁴ vert: "Strategieën die Verandering moeten brengen"

vredescapier 2/2001 Vrouwen, conflict en geweld

Genitale Verminking van Vrouwen

Marie Jeanne Vanmol red.
een uitgave van Vrede vzw

BOEKBESPREKING

| Marie-Jeanne Vanmol |

AMERIKAANSE THINK-TANKS

De invloed van denktanken op de besluitvorming inzake de Amerikaanse buitenlandse politiek wordt door politieke commentatoren en wetenschappers steevast over het hoofd gezien, zegt de auteur Donald Abelson. Toen in 1983

onderzoekswerk juist veraf houden van partijpolitiek. Zij leveren wel belangrijke figuren aan de politiek maar hun doel is niet hun ideologische agenda op de publieke opinie over te brengen. Al deze instituten zijn voor hun werking

de veiligheid van de Amerikaanse staat zou bedreigen: hoe Amerika beschermen tegen kernwapens. De Rand Corporation is het prototype voor andere onderzoeks- en ontwikkelingsinstituten: Urban Institute en het Hudson Institute. Deze gouvernementele instituten zijn contractueel verbonden met de departementen van de regering en werken rond uiteenlopende problemen: chemische afval, de technische uitvoerbaarheid van het installeren van een defensiesysteem in de ruimte enz. Ze spelen een prominente rol in de politieke besluitvorming inzake defensiepolitiek van de VS.

In de jaren '70 blijven de denktanken van voor de oorlog zoals de Council on Foreign Policy, de Carnegie Foundation alsook de Rand Corporation een prominente rol spelen en krijgen meer en meer impact op het Amerikaans buitenlands beleid. Kissinger, Brzezinski, Dean Rusk zijn afkomstig uit deze invloedrijke denktanken. Maar er komen steeds meer denktanken op de markt die met elkaar wedijveren om hun ideeën aan de politieke wereld en het publiek kenbaar te maken. Ze specialiseren zich vooral in de buitenlandse politiek van de VS. De vredesbewegingen en de burgerrechtenbewegingen en de vele zogenaamde liberale denktanken zoals het Institute for Policy Studies leveren onderzoekers die de motieven van de Amerikaanse buitenlandse – en binnenlandse politiek blootleggen.

Genereuze financiering en vrijstelling van belastingen maken dat in de jaren '70 politieke leiders en hun kabinetten hun eigen denktanken oprichten als niet winstgevendende ondernemingen. Via gesofisticeerde mailingtechnieken

De invloed van denktanken op de besluitvorming inzake de Amerikaanse politiek wordt door politieke commentatoren en wetenschappers steevast over het hoofd gezien

President Reagan besloot tot de oprichting van de 'Strategic Defense Initiative' stapten verschillende denktanken in de politieke arena. Zij gebruikten allerlei middelen om de politieke besluitvorming te beïnvloeden. Reagan deed veel een beroep op deze instituten die sinds de jaren '70 meer en meer optreden als agressieve en sterk ideologisch getinte drukkingsgroepen. De schrijver noemt de denktanken van de jaren '70 deze van de derde generatie: zij willen door middel van diverse lobbytechnieken hun ideologische eisen op de politieke agenda plaatsen en komen hier openlijk voor uit.

De eerste generatie denktanken van de eerste helft van de twintigste eeuw (Russel Foundation, Carnegie Endowment for International Peace, Brookings Institution, Hoover institution on war, revolution and peace, Council on Foreign Relations) willen hun academisch

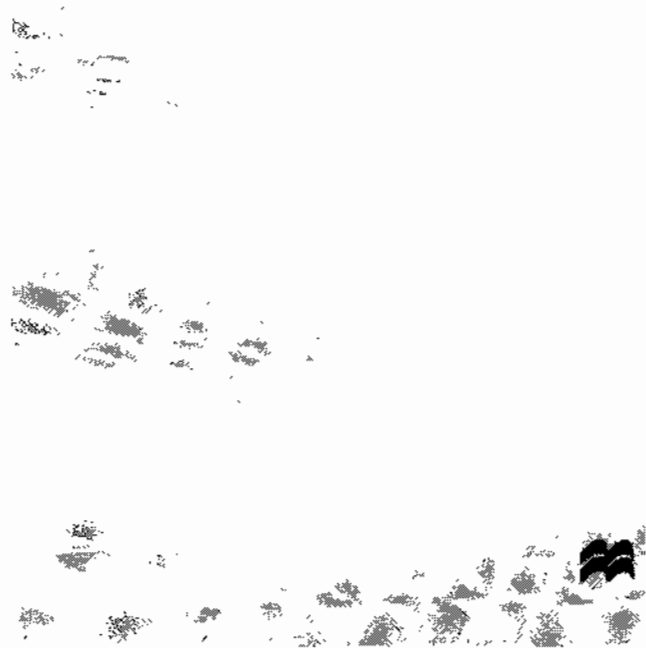
afhankelijk van donaties van hun stichters en genereuze giften van schenkers. Zij beheren een grote staf wetenschappelijke medewerkers en publiceren over uiteenlopende onderwerpen. Donaldson geeft een uitstekend overzicht van de verschillende denktanken van de eerste helft van de twintigste eeuw en hun evolutie tot in de jaren '90.

Na de tweede wereldoorlog begint de Amerikaanse regering zelf de rol van donor te spelen. Een tweede generatie denktanken ziet het licht. De VS wil een wereldmacht worden en zijn invloedssfeer uitbreiden. De expertise van ingenieurs, fysici, biologen, statistiekers en defensiespecialisten, sociale wetenschappers moeten de regering hierbij ten dienste staan. De Rand Corporation wordt in mei 1948 opgericht door de Amerikaanse luchtmacht. Dit instituut moet elk scenario uitdenken die

Donald E. Abelson

AMERICAN THINK-TANKS AND THEIR ROLE IN US FOREIGN POLICY

verzamenen zij met behulp van invloedrijke politieke leiders de nodige fondsen. Denktanken evolueren van neutrale observatoren tot actieve deelnemers aan de politieke besluitvorming. Hun leden maken deel uit van presidentiële adviescommissies, aanvaarden hoog-verantwoordelijke politieke benoemingen, verschijnen op de televisie en schrijven op-ed (opposite the editor) artikels in kranten en tijdschriften. Zij nodigen leden van het Congres en de regering uit om deel te nemen aan seminars en debatten. Sommige denktanken zijn erin geslaagd zichzelf te installeren als vaste waarden in de politieke machtscentra. De conservatieve Heritage Foundation is een schoolvoorbeeld van deze manier van werking.

De traditionele denktanken maken

ook meer en meer gebruik van de media en bereiken langs dit kanaal het Amerikaans electoraat. De media, aldus de auteur, dragen op deze manier bij tot de politisering van de berichtgeving. Denktanken hebben politieke ambities en willen duidelijk gebruik maken van de lobbytechnieken die industriële belangengroepen en politieke actiecommittees zich hebben eigen gemaakt.

Weinig onderzoek is gebeurd naar de manier waarop de denktanken de buitenlandse politiek beïnvloeden. Het onderscheid tussen onderzoeksinstituten en niet-gouvernementele organisaties in het politiek systeem is

niet langer meer duidelijk, zoals het wel het geval was in de eerste helft van de twintigste eeuw.

Abelson gaat in op een aantal modellen van politieke besluitvorming. Hij ziet een rationeel en een bureaucratisch model van besluitvorming. De discussie tussen de Rand Corporation en het Ministerie van Defensie over de aankoop van F-22 gevechtsvliegtuigen, het advies en de ondersteuning van President Clinton door het Progressive Policy Institute om het Congres te overtuigen de NAFTA te ondertekenen en de druk van het Heritage Foundation op Capitoll Hill om het Republikeins 'Contract of America' te implementeren, bewijst de frequentie van de tussenkomsten van denktanken in de politieke besluitvorming. De studie van de crisis van de Cubaanse kruisraketten bewijst echter volgens de auteur dat

politieke beslissingen niet enkel te maken hebben met rationele keuzes van beleidsmakers maar ook met hun politieke en persoonlijke belangen waar de denktanken gebruik van maken.

Aan de hand van een studie van de Latijns-Amerikaanse lobby gedurende het presidentschap van Ronald Reagan toont de auteur ook aan dat een president niet noodzakelijk beïnvloed wordt of onder druk gezet door denktanken die dezelfde politieke kleur hebben. Ten tijde van Reagan zijn enkele goed georganiseerde liberale denktanken erin geslaagd de besluitvorming inzake binnen- en buitenlandse politiek te beïnvloeden. Gedurende de Carter en de Reagan administratie ging de volle aandacht van de VS uit naar de crisis in Zuid Amerika. De 'Revolution lobby' een term waarmee observatoren het netwerk van linkse denktanken¹ beschreef hebben een belangrijke rol gespeeld in het debat over de buitenlandse politiek in Zuid-Amerika ten tijde van de crisis.

Dit is een academisch werk dat toegankelijk is voor geïnteresseerden in internationale politiek. De auteur slaagt erin de complexe invloeden op de politieke besluitvorming in de Verenigde Staten overzichtelijk en in een heldere taal naar de lezer over te brengen. Het is een uitstekend inleidend werk om de politieke krachtsverhoudingen te begrijpen in een land waar de vakbonden en partijen zich weinig profileren in de samenleving. Een lijst van uitgebreide referenties en bibliografie maken de lezer verder wegwijs. ■

American Think-Tanks and their role in US Foreign Policy. Donald Abelson, 208p. Mac Millan Press, 1996

¹ Revolution Lobby bestaat uit verschillende denktanken: IPS (Institute for Policy Studies), NACLA (North American Congress on Latin America), COHA (Council on Hemispheric Affairs), WOLA (The Washington Office on Latin America) en PACCA Policy Alternatives for the Caribbean and Central America. (p93)

BOEKBESPREKING

| Marie-Jeanne Vanmol |

DE HEDENDAAGSE RELEVANTIE VAN EEN MARXISTISCHE ANALYSE

Michael Parenti is Amerikaan en een internationaal gekend auteur. In binnen en buitenland is hij bekend voor zijn politieke analyses van het internationaal gebeuren. De binnen- en buitenlandse politiek van de VS worden geanalyseerd in een heldere en vlotte stijl. In het boek "Zwarthemden en Roden" dat in 1997 in de VS werd uitgegeven verwoordt hij zijn persoonlijke ideeën over fascisme, communisme, grootkapitaal, de val van het communisme en de buitenlandse politiek van de VS. Parenti is een marxist in hart en nieren en wil de relevantie aantonen van een marxistische analyse voor de hedendaagse actualiteit: "...Het (*marxisme*) is eerder een methode om verder te kijken dan de oppervlakkige verschijnselen. Het marxisme gaat op zoek naar innerlijke eigenschappen en de dynamische krachten die de sociale verhoudingen en een groot deel van de geschiedenis zelf bepalen". (p.183)

Het boek lijdt echter aan een gebrek aan focus. Michael Parenti geeft een historisch overzicht van het opkomende fascisme tijdens de jaren dertig in Europa en noteert de banden tussen deze extreem rechtse bewegingen en traditionele rechtse partijen en het grootkapitaal. Zijn analyse van het Europees fascisme blijft vrij afstandelijk en oppervlakkig en herleidt zich tot een opsomming van feiten van de ontwikkeling van het Duits en Italiaans fascisme waarbij hij de bewondering van het Amerikaanse bedrijfswereld en de door haar gecontroleerde pers vermeldt maar niet verder ontleedt

De banden tussen de VS en de Italiaanse fascistengroepen na de oorlog voor een geldstroom naar rechtse organisaties in Italië: "Van 1945 tot 1975

schonken Amerikaanse overheidsdiensten naar schatting 75 miljoen dollar aan rechtse organisaties in Italië, inclusief aan groepingen die nauwe banden onderhielden met het MSI, de

grondstoffen van de derde wereld en de verwoesting van het milieu veroorzaken. De Nederlandse vertaling van het boek situeert zich in volle opgang van de globale universele beweging tegen het

"De activisten van vandaag berekenen wie hun vijanden zijn en hebben een groter bewustzijn van de wereldwijde politieke en economische machtscentra".

neofascistische Movimento Sociale Italiano". (pp.38-39) zodat Italië tussen 1969 en 1974 in de ban kwam van een terreur- en sabotagecampagne –een strategie van de *spanning*– het resultaat van een grootschalige, door de staatsveiligheid geleide campagne tegen de groeiende populariteit van democratisch parlementair links zegt Michael Parenti

De toon van dit historisch overzicht (*Fascisme als instrument*, pp.12-41) is vrij academisch en afstandelijk. De stijl wordt echter gepassioneerd en geëngageerd wanneer de auteur de geschiedenis van de revoluties en het anticommunisme beschrijft. Verschillende communistische systemen komen aan bod en hij zet verschillende vooroordelen recht. Hij spaart geen kritiek voor de communistische systemen in Oost-Europa en de reden van hun ondergang en waarschuwt voor de overheersing van globaal neoliberalisme en kapitalisme en organisaties zoals de WTO die de uitbuiting van arbeiders en de

wereldwijd neoliberalisme waarin Michael Parenti als oud activist gelijkenissen maar ook grote verschillen ziet met de vredesbewegingen van de zestiger jaren: "De activisten van vandaag gooien zich niet meer, zoals in de zestiger jaren, onvoorbereid in de strijd. Zij berekenen wie hun vijanden zijn en hebben een groter bewustzijn van de wereldwijde politieke en economische machtscentra. Activisme zonder diepgaande analyse houdt geen stand. Dat is de reden waarom zoveel radicalen van de zestiger jaren zich hebben laten inpalmen door datgene wat zij hebben bestreden. Dit keer zal het zo niet aflopen" zegt Michael Parenti in een interview enkele maanden geleden (*Christian Science Monitor* 30/08/2001, *Radicalism reborn*, interview door Sara Miller).

Is het hedendaagse grotere bewustzijn van de activisten voor de reële krachtsverhoudingen dan het resultaat van het feit dat meer en meer mensen de marxistische analyse toepassen of hebben ook andere invalshoeken hiertoe

bijgedragen? Michaël Parenti rept met geen woord over o.a. feministische of ecologische visies. Eén hoofdstukje wordt gewijd aan ecologie "Ecologische openbaring, een klassenwet" (p213) waarin een terechte opsomming komt over de wereldwijde destructie van het milieu tengevolge van de nietsontziende drang naar winst van het kapitalisme. Het oude marxistische gezegde dat de kapitalist de strop verkoopt waarin hij zelf zal worden opgehangen wordt in het boek meerdere malen dwingend herhaald en bewezen. En daarmee is dan veel gezegd over dit boek. Het steekt een beschuldigende vinger uit naar de fouten van het verleden maar maakt geen opening naar nieuwe alternatieven. Als communist geeft Parenti geen aanwijzing hoe een revolutionaire, op arbeiders gebaseerd socialistisch systeem kan overleven in een wereld van globaal kapitalisme. Zijn conclusies zijn vaag en onvoldoende. Hij pleit voor klasse analyses en het belang om steeds weer de vraag te stellen wie heeft hier allemaal belang bij dat het deze weg opgaat? Pertinente vragen die Parenti zich niet stelt voor de rechten van de vrouw. Hij gaat ervan uit dat een socialistische maatschappij de positie van de vrouw ten goede zal komen zonder op zoek te gaan naar de innerlijke eigenschappen en de dynamische krachten die de sociale verhoudingen tussen de seksen en een groot deel van de positie van de vrouw zelf bepalen. Feministen weten al van sinds hun strijd voor het algemeen kiesrecht dat deze vragen de gevestigde patriarchale orde bedreigen. Parenti zou de analyses van de feministen wereldwijd inzake de vrouwenrechten moeten lezen. Hij zou leren dat patriërchaat en seksisme niet alleen eigen zijn aan het fascisme maar aan alle maatschappijvormen. Gender doorkruist alle klassen en maatschappijvormen. Marxisme beschouwt de emancipatie van de vrouw als een deel van haar klassenstrijd maar negeert de eigen dynamiek van het feminisme en de verrijking die ze betekent voor de marxistische analyse.

Het is ten andere merkwaardig dat ter gelegenheid van de Nederlandse vertaling van zijn boek in Europa de auteur geen

aangepast voorwoord heeft geschreven. Sinds 1997 is er heel wat veranderd. De universele globale beweging tegen kapitalisme en uitbuiting en tegen de kloof tussen arm en rijk maakt doordringende analyses en werkt volop aan creatieve voorstellen en tussenoplossingen. De ontmaskering van de grote leugen van het kapitalisme waartoe de auteur hoopt dat zijn boek zal bijdragen is reeds begonnen. Verschillende strekkingen en bewegingen vinden elkaar en willen samen verder werken: arbeidersbewegingen,

mensenrechtenactivisten en vrouwenbewegingen wisselen informatie en ervaringen uit en scharen zich achter dezelfde ordewoorden: tegen oorlog en uitbuiting, voor ontwapening en vrede en meer sociale rechtvaardigheid. De marxistische analyse moet hierbij een belangrijke onderbouw leveren. Nieuwe actoren en veranderende krachtsverhoudingen maken het wereldbeeld complexer en het werk voor vrede en meer rechtvaardigheid zal met meerdere partners moeten worden gedeeld. ■

*Michael Parenti
Zwarthemden en Roden.
Rationeel fascisme en
de omverwerping van
het communisme
EPO, 2001. 225p*

vredescahier 3/2001 Het ruimteschild van de Verenigde Staten

**een opstap naar de militarisering
van de ruimte**

Georges Spriet

Een uitgave van Vrede vzw september 2001

Dit vredescahier
kan je bestellen
door overschrijving van
189 BF (port inclusief)
op prk 000-0956015-80
van vrede vzw
met vermelding:
cahier 3/2001

WEBSITEBESPREKING

| Merel De Smet |

STARTPAGINA'S

Het internet groeit exponentieel. Elke vier maanden is er een verdubbeling van het aantal webpagina's. Wil je in een dermate groot aanbod specifieke informatie terugvinden, dan moet je wel gebruik maken van hulpmiddelen. Een veel gebruikte methode is het zoeken aan de hand van zoekmotoren en meta-zoekmotoren. Wil je evenwel je kennis opfrissen in verband met een specifiek domein, dan kan je dat snel en gemakkelijk doen door gebruik maken van de vele startpagina's die links per thema organiseren. Vaak vind je op degelijke startpagina's ook de mogelijkheid berichten te posten en te discussiëren met andere bezoekers. Het principe achter deze pagina's is het volgende: de moederpagina bevat de verschillende categorieën die behandeld worden in de verschillende dochterpagina's. Die thema-pagina's worden beheerd door geïnteresseerde vrijwilligers. Iedereen kan links toevoegen, maar deze worden wel door de beheerder gecontroleerd.

Ik heb enkele interessante thematische pagina's bezocht.

<http://aanslag.start.be/>

Deze site is zeer recent en verzamelt allerhande gegevens over de aanslagen van 11 september 2001. Je kan er het laatste nieuws lezen, foto's in een diavoorstelling bekijken, je vindt er alle persmededelingen die gedaan werden, de details van de aanslagen in kaart gebracht etc. Een interessante referentie om snel wat gegevens te verifiëren.

<http://belgischestaat.start.be/>

Alle links in verband met België. Politieke partijen, alle ministeries op een rijtje, alle steden, gemeenten, provincies... Deze site is vaak handiger dan de officiële, waar je

met moeite de bevoegde instelling terugvindt.

<http://landen.pagina.nl/>

Wil je een kaart vinden van Zuid Afrika, wens je de geografie van Iran te kennen, ben je op zoek naar het weerbericht in Sao Paolo? Via deze startpagina vind je snel algemene informatie per land.

<http://nobelprize.start4all.com/>

Alle nobelprijswinnaars netjes op een rij.

<http://www.politicalresources.net/>

Je kan via deze pagina allerhande politieke gegevens vinden van overal in de wereld.

Vanaf de wereldkaart kan je per continent en per land doorklikken en zo alle informatie over de politieke partijen van een specifiek land terugvinden.

Interessant ook als je op zoek bent naar informatie over staatsstructuur, verkiezingen, etc.

Het belangrijkste voordeel van de startpagina is dat je er zelf één kan beginnen of je kan er een mee helpen beheren. Op die manier kan je een interessante verzameling linken aanleggen zonder dat je enige voorkennis behoeft van het ontwerpen van websites of het aanmaken van interactieve databases (wat trouwens vrij complex is). Dit wordt allemaal aangeboden op een zeer gebruiksvriendelijke manier. Nadeel is dat je niet steeds in de hand hebt welke linken er bijkomen. Iedereen kan tenslotte zijn favoriete sites toevoegen, terwijl je rechten als beheerder eerder beperkt zijn tot het controleren of de sites echt werken en in de juiste categorie zijn opgenomen.

INDEPENDENT MEDIA

Independent Media is een website met actuele en onafhankelijke verslaggeving over acties overal in de wereld. Zij werken

niet samen met adverteerders en kunnen zo een absolute vrijheid van meningsuiting garanderen op hun site.

Het motto van Independent Media is: "Bekritiseer de media niet, wees zelf de media". Tijdens de manifestaties naar aanleiding van de Ministeriële Conferentie van de Wereldhandelsorganisatie in Seattle (december 1999) werd de nood aan onafhankelijke berichtgeving duidelijk. De protestacties die uitgingen van heel uiteenlopende organisaties, dreigden in hun geheel in discredit gebracht te worden door de selectieve en ronduit valse berichtgeving in de gewone media. Onder impuls van een hele resem organisaties die in de Verenigde Staten ijveren voor het respecteren van het recht op vrije meningsuiting en instaan voor alternatieve berichtgeving, ontstond de website van Independent Media. Dit medium, dat je enkel online kan raadplegen, staat open voor iedereen die zijn mening kwijt wil over de actualiteit. De berichtgeving van het Centrum zelf focust vooral op de acties van zij, die in de kranten en het nieuws nogal ongenueanceerd de anti-globalisten genoemd worden.

Er zijn een vijftigtal lokale afdelingen waar je informatie kan opvragen en posten aangaande de actualiteit in een specifieke regio. Dit is interessant omdat vele kleine en lokale initiatieven de gewone media niet halen wegens niet sensationeel genoeg. Blijkbaar heeft een betoging of actie volgens de gevestigde journalistieke normen pas nieuwswaarde als er minstens duizenden aanwezig zijn of als er rellen zijn, natuurlijk.... Het bekijken van de vele fotoreportages, het lezen van de bewogen verslagen en het beluisteren van interviews met bekende en minder bekende lieden maakt duidelijk dat er wel

degeijk een zeer actieve maar vreedzame tegenbeweging op gang gekomen is, die niet meer te stuiten is. Ook niet door ze dood te zwijgen. De democratische waarde van het internet is relatief, aangezien slechts een heel beperkt aantal mensen er toegang tot heeft. Voor zij die wel informatie via het internet kunnen opvragen, is dit een echte aanrader.

Bij een bezoekje aan <http://belgium.indymedia.org> blijkt

meteen dat dit een drukbezochte en vaak geactualiseerde site is. Vaak is het zelfs moeilijk de site te bereiken wegens te veel bezoekers. Wegens het grote succes zullen zij binnenkort moeten overstappen op een server met grotere capaciteit. Wie een bericht zoekt van een maand geleden is even zoet met het doorploegen, van de talloze recentere berichten. Dat is meteen ook het zwakke punt van Indymedia België : je moet al een ervaren internetgebruiker zijn om een specifiek

bericht terug te vinden. De zoekmotor werkt niet altijd en levert geen goede resultaten voor de meest recente berichten. Vaak ben je dus verplicht alle artikels af te lopen vooraleer je vindt wat je zoekt. De leukste manier om de site te bekijken is door ze gewoon te doorbladeren en je een weg te klikken door alle berichten, eerder dan op zoek te gaan naar één specifiek gegeven. ■

VERKIEZINGEN

| André De Smet |

POLEN - PARLEMENT

De Democratische Linkse Poolse Alliantie (S.L.D.-U.P.), de opvolger van de Communistische Partij, heeft met glans de wetgevende verkiezingen gewonnen. Ze behaalde 41,04 % van de stemmen en behaalde 260 van de 460 zetels in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, twaalf te weinig voor een absolute meerderheid. De Centrum Partij kwam op de tweede plaats met 12,68 % met 65 zetels. Derde was de Rechtvaardigheidspartij, die in hoofdzaak bestaat uit boeren die zich kanten tegen de aansluiting van Polen bij de Europese Unie, met 10,20 % en 53 zetels. De ultraconservatieve Partij van de Poolse Families noteerde 7,87 % en 38 zetels. De Duitse minderheid behaalde 2 zetels. De partij die de voortzetting is van de destijds bekende vakbond Solidarnosc en de regeringspartijen haalden de kiesdrempel van 5 % niet. Voor de Senaat bekwam de linkse coalitie S.L.D.-U.P. 75 zetels van de 100 tegen 15 voor de gemeenschappelijke rechtse lijst Senaat 2001, 2 voor de Centrum Partij en de Poolse families. Dit resultaat betekent een ware omwenteling, gezien de regeringspartijen volledig werden weggeveegd. De linkse coalitie zal op een van de kleine partijen moeten een beroep doen om een meerderheid te vormen. Omdat ze uit ervaring weet dat dit een rem zal betekenen voor de verwezenlijking van haar programma, werden er al verklaringen afgelegd over de vorming van een minderheidsregering. De uitslag wijst op een grondige ommekeer van de Poolse openbare opinie, en ontgoocheling over de vrije markteconomie. Bij de eerste verkiezingen na de instorting van het socialistische regime was de S.L.P. haast volledig uit het parlement verdwenen. De rollen

zijn nu volledig omgekeerd, want de hevige anticommunistische propaganda heeft de uitslag niet kunnen beïnvloeden.

OOST-TIMOR - PARLEMENT - 30/8/2001

Het FRETILIN (Revolutionair Front voor de Onafhankelijkheid van Oost-Timor) die van 1975 tot 1999 strijd voerde tegen de Indonesische bezetters, won de verkiezingen met 57,3 % van de stemmen. (opkomst 91,3 %) Binnen de drie maanden moet een nieuwe grondwet worden opgesteld. Hiervoor zal een coalitie tot stand moeten komen. Ondertussen blijft Oost-Timor onder protectie van de Verenigde Staten. Xanana Gusmão, leider van het verzet en van het FRETILIN, zal aan de vooravond van de uitroeping van de onafhankelijkheid, in maart of april 2002, hoogstwaarschijnlijk worden verkozen tot president.

FIDJI-EILANDEN - PARLEMENT 7/9/ 2001

De Eerste Minister ad interim Lartencia Qeerasa won de wetgevende verkiezingen en behaalde 30 zetels. Zijn partij werkt aan een coalitie met verscheidene kleine partijen en onafhankelijke verkozenen om de vijf ontbrekende zetels te vinden die haar een absolute meerderheid kan bezorgen in het parlement. Qeerasa weigert een coalitie met de conservatieve alliantie van George Speicht die in mei 2000 een staatsgreep pleegde en premier Chaudy liet aanhouden samen met zijn ministers en parlementairen. Speicht die in de gevangenis zit voor landverraad werd niettemin verkozen en staat aan het hoofd van de derde grootste partij.

AGENDA

DIALOOGAVONDEN

GENT

Dinsdag 20 november 2001

De VN-conferentie over racisme, een maat voor niets?

Inleiding door Jaak Perquy, KPV-secretaris, Zuid-Afrikakenner

Galgenberg 29 9000 Gent

Een organisatie van Vrede Masereelfonds Regio Gent

OOSTENDE

Vrijdag 21 december 2001

Bilan Belgisch voorzitterschap van de EU

Door Georges Spriet, secretaris Vrede vzw 20 u Den Anklap

Leffingestraat 85 te Oostende

Een organisatie van Vredesbeweging regio Oostende

KAASAVOND VREDE REGIO GENT

8 december 2001 19u

met spreekbeurt over

"De laatste hongersnood in West-Europa"

door Joost Vandommele

Het menu bevat verschillende soorten

kaas, groenten, fruit en brood.

Graag inschrijven vooraf: 300 BF

Sturen naar: Vrede Regio Gent

Galgenberg 29, 9000 Gent

DUURZAME ONTWIKKELING EN GLOBALISERING

10 JAAR NA RIO

maandag 19 november 2001:

ecologische schuld

1. ecologische schuld versus financiële schuld

2. ecologische schuld en milieu

3. ecologische schuld door biopiraterij

dinsdag 20 november 2001:

klimaat verandering

1. een actieplan voor ambitieuzere CO₂-reducties

2. koolstofputten

woensdag 21 november 2001

internationale handel

1. sociale en ecologische accounting in productie, transport en verwerking

2. labels, sociale en ecologische voorwaarden meer dan protectionisme?

3. moet het zuiden meer toegang krijgen tot onze markten of het noorden minder tot de zuiderse markten?

provinciehuis, Koningin Elisabethlei 22, 2018 Antwerpen

een organisatie van Vlaams overleg

duurzame ontwikkeling

in het kader van het Belgisch EU-voorzitterschap

info en inschrijvingen: VODO,

Vlasfabriekstraat 11 1060 Brussel

dinsdag 13 november

is klimaat te koop?

Het Masereelfonds legde, in samenspraak met Vrede VZW deze vragen voor aan Marc Pallemaerts en Geert Fremout. Marc Pallemaerts werkt op het kabinet van staatssecretaris Deleuze, bevoegd voor duurzame ontwikkeling, Geert Fremout is beleidsmedewerker bij het Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling (VODO). Gespreksleider is Georges Spriet (Vrede).

donderdag 15 november,

om 20u in het Internationaal Huis, Hoogstr. 139 te 1000 Brussel. Als deelname in de kosten vragen we 100BEF (leden Masereelfonds, abonnees Vrede) of 150BEF (anderen)

PALESTINA

CUBA anders bekeken anders bereisd!

CineKurd Film Production presenteert
een reportage van Chris DEN HOND

Een video reportage in Palestina

Generatie Intifada

Deze video is te verkrijgen bij:
Vrede vzw voor 500 fr
(inclusief verzendingskosten)

Een groep "Cuba-fans" wil nogmaals een bezoek brengen aan het eiland van Fidel en Che. Het wordt zeker wéér géén "klassieke vakantie" maar wel een met bezoeken aan historische steden, interessante instellingen, organisaties, ontmoetingen met bekende personen en gesprekken maar ook met "door-de-weekse" wijkbewoners en jongeren.

Tijdstip vooropgesteld voor deze 14-daagse begeleide rondreis is eind april, begin mei 2002 met beperkt aantal deelnemers.

info:
Mchel Vanderborght
Beukendreef 15
9401 Pollare-Ninove

OPEN BRIEF AAN HET BELGISCH VOORZITTERSCHAP VAN DE EU

Meneer de Eerste Minister,

Net op het moment dat U van de verzamelde Europese leiders in Gent het mandaat kreeg om op vredesmissie naar het Midden-Oosten te gaan, daverden Israëlische tanks verschillende Palestijnse steden en kampen binnen. Niet om op wacht te staan, maar om met scherp te schieten. De opsomming van alle artikels uit het Internationaal Recht en uit de afgesloten vredesakkoorden die vandaag door Israël geschonden worden, loopt snel op. Het aantal Palestijnse doden ook. De media worden op afstand gehouden. Verschillende Palestijnen bloeden dood omdat ziekenwagens en dokters tegen elke Conventie in niet doormochten. Ons doet niet enkel meer de persoon van Sharon terugdenken aan Sabra en Shatila...

Wij geloven uiteraard niet in een militaire oplossing van de conflicten in het Midden-Oosten en zijn bedroefd en beschaamd over de Westerse dubbele moraal. De reacties op Irak 10 jaar geleden en op Afghanistan vandaag staan in schril contrast met het gebrek aan reactie op de voortdurende Israëlische schending van VN-resoluties. Hierin ligt ongetwijfeld de verklaring voor veel fundamentalisme in de Arabische wereld. Wij zijn van oordeel dat elke vorm van extremisme en terreur afkeuren essentieel is, maar we vinden dat het even belangrijk is om de voedingsbodem ervan te begrijpen en weg te nemen. Volledig in overeenstemming met de Israëlische vredesbeweging Gush Shalom zeggen we: "Een oorlog kan het terrorisme niet bedwingen. Integendeel, de oorlog wordt er door gevoed".

Gematigde Arabische, Israëlische én westerse organisaties blijven herhalen dat het oprichten van een leefbare en onafhankelijke Palestijnse staat onontbeerlijk is voor vrede in het Midden-Oosten. De Europese Unie schijnt dit eindelijk begrepen te hebben, maar wij vrezen dat zal aangestuurd worden op een nieuw 'Oslo-proces'. Dat zou een kapitale vergissing zijn, want de huidige Intifadah is juist begonnen als reactie op de feitelijke gevolgen van de Oslo-akkoorden.

Immers, in plaats van een Palestijnse Staat kregen de Palestijnen een beperkte vorm van autonomie in kleine verspreide 'bantoestans', omgeven door illegale joodse kolonies en by-pass roads. Hoewel Israël beloofd had de kolonisatie te bevroeden, is ze in de loop van 10 jaar 'vredesproces' verdubbeld. Israël controleert goederen- en personenverkeer, water- en elektriciteitstoevoer. Israël controleert het gebruik van de luchthaven van Gaza, overigens vooral met Europees belastingsgeld gebouwd. Israël bouwt de Palestijnse 'gastarbeid' af via invoer van arbeiders uit het Verre Oosten. Kortom, Israël blokkeert waar en wanneer het wil. Een volwaardige Palestijnse economie krijgt geen enkele kans. De levensstandaard van de Palestijnen gaat elk jaar verder achteruit.

Het vervolg is bekend: een opstand tegen onrecht en bezetting, gekend als 'tweede Intifadah'. Zelfmoordaanslagen van fundamentalisten. Het westen schrikt op wanneer de 'vredelievende' Barak beveelt met scherp te schieten. 'Havik' Sharon belooft een militaire oplossing en wint de verkiezingen. De onlangs vermoorde Ze'evi beloofde zijn kiezers de deportatie van alle Palestijnen naar de Arabische buurlanden...

De balans aan doden, verminkten en gewonden is zwaar, aan beide kanten. Maar de zwakste lijdt het meest. Vijf keer meer Palestijnse slachtoffers. Schade aangericht door enkele zelfmoordaanslagen versus vierduizend vernielde Palestijnse huizen en scholen. Schade aan de Israëlische toeristische sector versus tienduizenden olijfbomen van Palestijnse boeren doelbewust vernietigd door Israëlische bulldozers. Niet toevallig gaan wij in Vlaanderen uit solidariteit Palestijnse olijfolie verkopen om de boeren in staat te stellen nieuwe olijfgaarden aan te planten voor ze bezet worden door Joodse kolonisten...

De huidige premier Sharon ziet alleen 'vrede' mogelijk als Oost-Jeruzalem definitief joods en Israëlisch wordt, als de joodse kolonies in Palestijns gebied verder kunnen uitbreiden en de Palestijnse Autoriteit de 'veiligheid van Israël' garandeert. In ruil wil hij alleen aanbieden dat de Palestijnen mogen "houden wat ze hebben": hun huidige beperkte autonome gebieden, versnipperd op 10 % van hun oorspronkelijk land. Geen enkele Israëlische politicus van de meerderheid is bereid om zelfs maar te praten over de terugkeer van vluchtelingen (de helft van de 8 miljoen Palestijnen zijn vluchteling in eigen land of daarbuiten) of over de teruggave of vergoeding van de grond die door Israël van Palestijnen werd afgenomen (meer dan 85 % van de oppervlakte van Israël). Nochtans wordt dit allemaal uitdrukkelijk geëist door VN-resoluties.

Volgens ons heeft Uw vredesmissie enkel kans op slagen wanneer U in Uw voorstellen de volgende basisprincipes voorop stelt (zie voor eisen bijgevoegd actiekaartje): Israël moet het Internationaal Recht respecteren; een VN-beschermingsmacht langs de groene demarcatielijn. Vanuit de EU: verbod op in- en uitvoer van wapens; opschorten/opzeggen associatieverdrag.

Het kader van akkoorden als Oslo en Mitchell zal niet volstaan voor een duurzame vrede. Voor ons is het duidelijk dat een Palestijnse Staat maar leefbaar zal zijn als aan de essentiële eisen van het Internationaal Recht voldaan is. Wij vertrouwen op de inzichten en kwaliteiten van U beiden om deze vredesmissie in die zin aan te vatten.

Met vriendelijke groeten,

Actieplatform Palestina

TEZOTOMLOSTELOPEN

Het achterlijke en reactionaire Afghaanse Talibanregime, dat dankzij de Amerikaanse steun, wapens, dollars en de C.I.A., en met de hulp van Pakistan en Saoedi-Arabië aan de macht kwam, wordt nu door de V.S. aan de kant gezet. Oorlog dringt. De V.S. wenst de terugkeer van de ex-koning Zaher Shah, 86 jaar, aan het hoofd van een voorlopige regering. Dat Zaher Shah, destijds uitgespuwd werd door de bevolking, deert hen niet. Gulhidin Hekmatyar, de Afghaanse integristische opposant die in Iran verblijft, verklaarde bij de bekendmaking van dit bericht: "Mollah Omar is nog beter dan deze marionet."

In de uitzending "Vandaag Den Haag", uitgezonden op Nederland 3, in de actualiteitenrubriek NOVA op 24 september, maakte de journalist het standpunt bekend van de Nederlandse regering over haar militaire steun aan de V.S.-troepen in Afghanistan. Hij verklaarde: "Op dit ogenblik is nog niets beslist. Er zal in ieder geval geen parlementair debat vooraf worden gehouden. Het parlement zal slechts na de genomen beslissing geïnformeerd worden." En dat noemen ze... democratie!

Union Minière, de Belgische multinational, die talrijke jaren de grondstoffen van Kongo plunderde, en waarin gewezen premier Jean-Luc Dehaene na zijn vertrek uit de Wetsstraat een plaatsje kreeg in het bestuur, wil zijn imago oprukken. Een naamsverandering leek de beste oplossing om de duistere periode uit het verleden onder de mat te vegen. En het mocht een geschenkje kosten! Union Minière trok voor deze operatie naamsverandering zo maar eventjes 7 miljoen Euro of 282 miljoen B.F. uit.

De Financial Times van 23/7 wees er op dat de 67 in Genua genomen maatregelen voor de bestrijding van AIDS, malaria en tuberculose in de Derde Wereld, rekening werd gehouden met de belangen van de Amerikaanse farmaceutische bedrijven. Daar waar de wereldgezondheidsorganisaties 9 miljard dollar per jaar vroegen, werd slechts 1,3 miljard toegekend, gespreid over verschillende jaren. Daartegenover staat dat de lidstaten van de G7 in 2001 niet minder dan 500 miljard

dollar voor zichzelf hebben uitgegeven, waarvan 300 miljard alleen al voor de V.S.

Francesco Storace, voorzitter van de Regio Rome, heeft zijn neofascistische verleden niet vergeten. Zoals zijn vrienden van Forza Italia, de ploeg van Silvio Berlusconi, is hij de heilige kruistocht begonnen. De vorige centrumlinkse ploeg verzorgde vergoedingen voor families die bejaarden of gehandicapten verzorgen, maar ook jongeren, al dan niet getrouwd, die het moeilijk hebben. Storace heeft hier nu een einde aan gesteld. Om in aanmerking te komen voor een vergoeding zal men voortaan een huwelijkscertificaat moeten voorleggen. Zelfs de kleindochter van de Duce, volksvertegenwoordigster van dezelfde partij, Alessandra Mussolini, vond dit te discriminerend.

Men heeft steeds veel lof over het Nederlandse poldermodel. Nederlanders die de tekortkomingen in de gezondheidszorg, spoor, onderwijs en andere sectoren aan den lijve ondervinden, denken er anders over. De directie van het Algemeen Ziekenhuis Sint-Jan maakte kort geleden bekend dat vorig jaar 7000 Nederlanders bij hen werden geopereerd, gezien de ontzettend lange wachttijden in eigen land.

Het feuilleton Lernout- Hauspie wordt verder gezet. Ondertussen werd 30 % van het personeel van de kernafdeling aan de deur gezet. Het collectief ontslag van 173 werknemers werd kort geleden aangekondigd. Deze historie loopt nu al maanden en men dient zich af te vragen wie hier achter de schermen een rol speelt. Jean-Luc Dehaene, die op een bepaald ogenblik een rol speelde in een van de vzw's van Lernout en Hauspie, en Luc Vandenbrande die als Vlaams minister-president steeds de lof zwaaide van de groep, zijn zeker niet vrij van zonden.

Alhoewel de meeste inwoners van Australië zelf migranten zijn, heeft de regering halsstarrig geweigerd Afghaanse vluchtelingen binnen te laten. Eigen volk eerst. De Australische regering heeft uiteindelijk de regering van Nieuw Zeeland en van het eiland Nauru met dollars over de streep gehaald om dit in hun plaats te doen. Zo

stuurt Australië 283 vluchtelingen naar een eiland met een oppervlakte van 20 vierkante kilometer waar water en elektriciteit meerdere malen per dag onderbroken worden. De 10.000 nieuwe inwoners van deze kleine republiek Nauru, die slechts over één weg beschikt, leven op een kleine strook grond (minder dan 300 meter breed) die rondom het eiland loopt. Bossen en groen op deze rots in de Stille Oceaan werden destijds vernietigd voor de ontginning van fosfaat. Vandaag blijven er enkel duizenden kraters over, zodat Nauru het uitzicht van een maanlandschap heeft. Nauru was eens, per hoofd, een van de rijkste landen van de wereld. Na de plunderingen van de grondstoffen zijn de multinationals het echter afgestapt.

Toen we de topman van Sabena, Christophe Muller voor de zoveelste maal voor radio en televisie in het Engels harde woorden hoorden richten tot de vakbonden en het personeel om zich neer te leggen bij zijn beschikkingen, dachten we aan onze politici die van de migranten eisen dat ze voor alles de taal van het land moeten leren. Stel je voor dat van een huisvrouw of werkman wordt geëist dat ze voor alles Nederlands of Frans moeten leren, maar de grote baas van een bedrijf met duizenden mensen kan zich permitteren zijn werknemers in het Engels toe te blaffen. Zonderling toch dat de politieke wereld en de media daar geen aanstoot aan nemen.

WINTERDAG

De dag ademt nog slechts heel even maar bevriest in ijzige mist. Mijn wazige blik kent niet eens meer het uur van de zon waarop anders zoveel leven met vreugde begon

Huiverend loop ik over 't eenzame stille heuvelpad want ik voel het de winter is koud, de winter is nat.

Jozef Vandromme